

SEMPOZYUM

MÜZİK VE KADIN

Kadınlar Dünyayı Çalıyor/Söylüyor

Women Play/Sing the Earth

MUSIC AND WOMEN

ABSTRACTS BOOK

SYMPOSIUM
21-24 May 2021

KADINLAR DÜNYAYI ÇALİYOR/ SÖYLÜYOR

“MÜZİK VE KADIN SEMPOZYUMU”

21-24 MAYIS 2021

Etnomüzikoloji Derneği

www.etnomuzikoloji.org

Toplumsal cinsiyet (gender) ilişkileri içerisinde, hâkim yapının (ataerkil) argümanlarının yanında cinsiyete dayalı ötekileştirilme beraberinde kendine özgü yaşam pratiklerini getirir. Söz konusu yaşam pratiklerinin uzantılarını sosyal yaşamın her anında gördüğümüz gibi, fikir ve sanat üretimlerinde de açık bir şekilde gözlemleriz. 1970’li yıllardan bu yana, söz konusu cinsiyete dair ötekileştirmenin merkezinde yer alan kadın ve kadın üretimi olan sosyal mefhumlarla ilgili edinilen yetersiz bilgilerle mücadele, kadın hareketlerinin etkisi ile tüm sosyal bilimlerde olduğu gibi etnomüzikoloji ve performans sanatlarının da temel ilgi alanları içine girmiştir. Her alanda kadma dair tespitler yapılma gereksinimleri, geleneksel toplum yapısında olduğu kadar, modern ve postmodern toplum yapılarında da var olan cinsiyete dayalı ötekileştirmelerden kaynaklanmakta olup, toplumsal yapı örüntüleri içerisinde dezavantajlı grup haline gelen kadınların müzik üretimi, müzik performansları ile günlük ve özel ritüeller içerisinde yer alış yollarının çeşitli katmanlar üzerinden ele alınması gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Toplumsal cinsiyet (gender) odaklı araştırmaların ekseninde yatan en önemli faktörlerden biri olan “toplum içerisinde kadın kimliği” bu sempozyumun odak noktasını oluşturacaktır. Sempozyum vasıtasıyla sanat ve düşünce tarihinin çok katmanlı olarak yeniden yazılması ve inşa edilmesi, disiplinler arası bir etkileşim ve üretim ile irdelenmesi için bu alanda çalışan araştırmacıları, sanatçıları bir araya gelmeye, tartışmaya ve bilgiyi paylaşmaya davet ettik. Böylece sempozyum içeriği 72 sözlü sunum ve 15 performanstan oluştu.

KADINLAR DÜNYAYI ÇALİYOR / SÖYLÜYOR proje başlığı, yalnızca müzik yapmak gibi bir algı uyandırsa da, kadınların özgürce üretecekleri fikir dünyaları ile, özgürce söyleyecek söz bellekleri ile, özgürce çalıp söyleyecekleri şarkılarıyla yer küreyi, dünyayı, toprağı daha güzel, yaşanılır bir hale büründüreceklerine olan inancımızla birlikte, yaşayan her bireyin, yaşam hakları çerçevesinde, cinsiyete dayalı ayırım yapılmaksızın var olmalarına olan inancımızın metaforik bir isimlendirmesidir.

Tüm katılımcılarımıza ve sempozyum takipçilerine çok teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. Özlem DOĞUŞ VARLI
Sempozyum Bilim/Düzenleme Kurulu Başkanı

WOMEN PLAY / SING THE EARTH

“MUSIC AND WOMEN SYMPOSIUM”

May, 21-24, 2021

Association of Ethnomusicology-TURKEY

www.etnomuzikoloji.org

In gender relationships next to arguments of the dominant structure (patriarchal) gender-based othering brings with itself distinctive living practices. We can clearly observe extensions of the said living practices in idea and artistic productions just like in every area of social life. Since the 1970's fight against insufficient information on women and social constructions produced by women that are at the center of the said gender othering found place in basic pursuits of ethnomusicology and performance arts just like all areas of social sciences with the influence of feminist movement. The requirement to make detections about women in every area is sourced from gender-based othering that is in traditional social structure as well as in modern and postmodern social structures while musical productions of women who became a disadvantageous group in social structure patterns reveal the need to approach their ways of appearance in daily and special rituals with their musical performances through various layers. “women identity in society” as one of the most important factors in gender based research will be the main focus of this symposium. With the symposium we invited researchers, artists working in the area to come together, discuss, and share information in order to rewrite and construct history of art and thought in multiple layers while examining them with an interdisciplinary interaction and production. Thus, the content of the symposium consisted of 72 oral presentations and 15 performances.

Although the title of WOMEN PLAY/SING THE EARTH evokes a perception just like a musical performance, the main message is that women will make the earth, the world and the earth more beautiful and livable with their worlds of ideas that they can freely produce, their memory of words to sing freely, and their songs that they can play and sing freely. Along with our beliefs, it is a metaphorical naming of our belief in the existence of every living person, without discrimination based on gender, within the framework of their right to life.

We would like to thank all our participants and symposium followers.

Prof. Dr. Özlem DOĞUŞ VARLI
Head of Scientific/Organization Committee

Bilim Kurulumuzda bulunan, çağrı metni yazımında katkı sunan, sempozyum Kadınlar Dünyayı Çalıyor/Söylüyor enstrüman ve vokal performanslarıyla yer alan, kıymetli araştırmalarını ve bilgi birikimlerini bizlerle paylaşan tüm katılımcılara, bilim-sanat emekçilerimize binlerce teşekkür ederiz.

We would like to thank all the participants in Symposium Scientific Committee, contributing to the writing of the call text, participating in the symposium Women Playing / Singing the World part with their instrument and vocal performances, and sharing their valuable research and knowledge with us, and science, culture and arts laborer.

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Özlem Doğuş Varlı
Şeyma Ersoy Çak
Okan Murat Öztürk
Ersen Varlı
Onur Güneş Ayas
Polen Cengiz
Cüneyt Arslan
Murat Coşkun
Turgay Yıldırım
Mehmet Uzun

Sempozyum Google Meet üzerinden gerçekleşecek olup, aynı anda Etnomüzikoloji Derneği Youtube sayfasından takip edilebilecek. / *The symposium will take place on Google Meet and can be followed at the same time on the Ethnomusicology Association Youtube Page; <https://www.youtube.com/channel/UCDt-PzrTDXGdQYXjrjdyVEzg/videos>*

Google Meet Link:

<https://meet.google.com/ixt-kyap-ryy> / (US) +1 567-623-9078 PIN: 715 425 432#

KADINLAR DÜNYAYI ÇALIYOR/SÖYLÜYOR
Uluslararası Müzik ve Kadın Sempozyumu
21-24 MAYIS 2021

WOMEN PLAY/SING THE EARTH
International Music and Women Symposium
May 21-24, 2021

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC BOARD

ANA HOFMAN (University of Nova Gorica, Ljubljana)
AHMED TOHUMCU (Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
AHMET MAKAL (Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi)
ARZU ÖZTÜRKMEN (Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü)
ASLI GALİOĞLU (Sinop Üniversitesi GSF)
ASLIHAN ERUZUN ÖZEL (Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım F.)
AYÇA ERGİN ARIN (Samsun Kültür Bakanlığı Topluluğu)
AYRİN ERSÖZ (Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım F.)
AYŞEGÜL KOSTAK TOKSOY (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
AYŞEGÜL ARAL ALTIOK (Ses Eğitmeni)
AYTEN KAPLAN (Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı)
ARMAĞAN ELÇİ (İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
BELMA OĞUL (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
BURCU KARADAĞ (Bağımsız Ney Performans Sanatçısı /Eğitmeni)
BURCU YILDIZ (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
CENK GÜRAY (Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı)
DUYGU ULUSOY YILMAZ (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi GSF)
ERDEM ÖZDEMİR (Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
EREN ARIN (KOÜ Devlet Konservatuarı Kompozisyon ve Orkestra Ş.)
ERHAN TEKİN (Hatay Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
ERSEN VARLI (Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
EVRİM HİKMET ÖĞÜT (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
EZGİ BENLİ GARCIA GUERRERO (Indiana University Ethnomusicology)
FATMAGÜL BERKTAY -Türkiye /**Keynote**
FEYZAN GÖHER (Niğde Ömer Halis Demir Ün. Müzikoloji)
FIRAT KUTLUK- (Dokuz Eylül Ün. GSF Müzik Bilimleri/Müzikoloji)
FİDAN KURT KASAPBAŞI (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
GONCA GİRGİN (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
GÖKÇE ALTAY ARTAR (Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
GÖKNİL BAŞAK ÖZDEMİR (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
GÖZDE ÇOLAKOĞLU SARI (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
GÖKHAN EKİM (Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuarı)
GÖKMEN ÖZMENTEŞ (Akdeniz Üniversitesi GSF)
GÜNİZ ALKAÇ (Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)
GÜLAY KARŞICI (Marmara Üniversitesi GSF)
GÜLAY MİRZAOĞLU (Hacettepe Ün. Edebiyat Fakültesi/Türk Halk Bilimi)
GÜLCAN ERTAN HACISÜLEYMANOĞLU (Karabük Üniversitesi GSF)
HAKAN ALTUN (Goethe University – Department of Theatre Film & Media Studies)

HANDAN ASUDE BAŞAL (Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim F.)
HANDAN ÖZTÜRK (Famelog Akademi /Sinema-Senaryo Yazma)
HANDE SAĞLAM (University of Music and Performing Arts Vienna/ Folk Music Research and Ethnomusicology)
HATİCE DOĞAN SEVİNÇ (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
IVONA OPETCHESKA-TATARCHEVSKA (Directorate for Protection of Cultural Heritage)
İŞTAR GÖZAYDIN- (Akademisyen)
İLHAN ERSOY (Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı)
MARKO KÖLBL (University of Music and Performing Arts Vienna/ Folk Music Research and Ethnomusicology)
MEHMET SÖYLEMEZ (Gaziantep Ün. Türk Müziği Devlet Konservatuvarı)
MEHTAP DEMİR (İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)
MERCAN ERZİNCAN (THM Sanatçı/ Erdal Erzincan Müzik K. Bağlama Eğitmeni)
NAMIK SİNAN TURAN (İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi)
NAĞME YARKIN (İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)
NESİBE ÖZGÜL TURGAY (Kocaeli Ü. Devlet Konservatuvarı)
OKAN MURAT ÖZTÜRK (Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi)
OLCAY MUSLU GARDNER (Antakya Devlet Konservatuvarı)
ONUR GÜNEŞ AYAS (Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat F.)
OYA LEVENDOĞLU (Erciyes Üniversite GSF)
ÖZLEM DOĞUŞ VARLI (Etnomüzikoloji Derneği Bşk/BUÜ Devlet Konservatuvarı)
PHILIP BOHLMAN (Music and the Humanities at the University of Chicago /**Keynote**)
PINAR KASAPOĞLU AKYOL (Ankara Ü. Dil Tarih Coğrafya F.)
RACHEL ONG SHU YING (School of Art, Sunway University)
RAZIA SULTANOVA (University of Cambridge) /**Keynote**
RUTH STONE (Indiana University Folklor and Ethnomusicology/Emeritus) /**Keynote**
SARAH WEISS (University of Music and Performing Arts, Ethnomusicology/Graz)
SEVGİ ÇETİN (Samsun Barosu/Avukat)
SEVİ BAYRAKTAR (Hochschule für Musik und Tanz Köln)
SEVİLAY ÇINAR (Hacı Bayramı Veli Ün. TMDK)
SEVİLAY GÖK (Akdeniz Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)
SİBEL PAŞAOĞLU YÖNDEM (Akdeniz Üniversitesi GSF)
SİBEL YARDIMCI YALÇINTAŞ (Mimar Sinan Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi)
SİNEM ÖZDEMİR (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
SONGÜL KARAHASANOĞLU (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
SUNGU OKAN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
SÜLEYMAN FİDAN (Gaziantep Ün. Türk Müziği Devlet Konservatuvarı)
ŞEYMA ERSOY ÇAK (Medipol Üniversitesi Müzik Bl.)
ŞİRİN KARADENİZ (İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)
ŞİRİN ÖZGÜN (İstanbul Teknik Üniversitesi MİAM)
ŞİRİN PANCAROĞLU (Arp-Çeng Performans Sanatçısı /Akademisyen)
VELİKA STOJKOVA SERAFIMOVSKA (ICTM National Committee of Macedonia/Chair)
YASEMİN ATA (Sinop Üniversitesi GSF)
YEŞİM GÖKALP (Kültür Bakanlığı Piyano Performans Sanatçısı İzmir Senfoni)
YARA SALAHADDİN (SOAS /Musicology)
ZEHRA TULİN DEĞİRMENCİ (Yıldız Teknik Üniversitesi)
TÜLÜN MALKOÇ (Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi)

İtaatkâr Bedenler mi, Özerk Bireyler mi? Erkek Egemenliğinin Dayattığı Kalıplardan Özgürleşmek

Fatmagül Berktaş

(Professor of Political Science and Women's Studies)

Özet

İnsanlar dişi ve erkek olarak doğarlar, erkeksi ya da kadınsı olarak değil. Kadınsı olmak verili toplumsal cinsiyet rollerinin bedende oynanmasıdır. Bir başka deyişle "kadını oynamak", dişi bedenin belli bir disipline sokulmasının gerektirdiği pratiklerin öğrenilmesini ve benimsenmesini içerir. Bu disipline edici pratiklerin belki de başında kadınlara dayatılan güzellik ideali gelir. Güzellik ideali, tıpkı kadınlık ve erkeklik kimlikleri gibi toplumsal ve kültürel olarak yaratılır. Yani toplumdaki topluma ve zaman içinde değişiklik gösterir. Ancak değişmeyen şey, kadınların daima belirli bir güzellik idealine ve standardına tabi olmaya zorlanmalarıdır. Kadınlar ve erkekler arasında bildiğimiz tarih boyunca egemen olan cinsiyet eşitsizliği, kadını bedenle özdeşleştirip onu eril bakışın nesnesi yaptığı için kadınlar aslında kendilerinin tanımlamadığı bir güzellik ve kusursuzluk idealinin peşinden koşarken sürekli bir eksiklik ve yetersizlik duygusunun kısılcacındaki itaatkâr bedenlere ve mutsuz bilinçlere dönüşürler.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet rolleri, disiplin pratikleri, güzellik ideali, eril bakış, mutsuz bilinç.

Submissive Bodies or Autonomous Individuals? Emancipation from Patterns Imposed by Male Domination

Abstract

People are born male and female, not masculine or feminine. Being feminine is the play of given gender roles in the body. In other words, "playing woman" involves learning and adopting the practices required by the disciplining of the female body. Perhaps the first of these disciplinary practices is the ideal of beauty imposed on women. The beauty ideal is created socially and culturally, just like femininity and masculinity. That is, it varies from society to society and over time. But what keeps to be unchanged is that women are forced to be subject to a particular beauty ideal and standard in each era. Since gender ideology throughout history identifies women with the body and makes them the object of the male gaze women try to pursue an ideal of beauty and perfection that they themselves do not define forcing them to turn into submissive bodies and acquire an unhappy consciousness under the grip of a perpetual sense of inadequacy.

Keywords: Gender roles, disciplinary practices, ideal of beauty, male gaze, unhappy consciousness.

Orkestralar ve Kadın Sanatçılar: Dünden Bugüne Dünya Ve Türkiye Deneyimi

Ahmet Makal

(Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi)

Özet

Toplumsal yaşamın hemen her alanının olduğu gibi, klâsik müzik dünyasının da cinsiyetçi bir vechesi var. Kadın müzisyenler yaşamları boyunca, erkek müzikçilerin karşılaştığı tüm sorunlar yanında, sadece kadın olmalarından kaynaklanan özel sorunlarla da karşı karşıya kalıyorlar. Bu sorunlar ana hatlarıyla, kadınlara karşı ayrımcılık güden belirli bir değerler sistemi ile onun parçası olan önyargılardan ve bu önyargılarla beslenen uygulamalardan kaynaklanıyor. Bu eşitsizlikleri kadın besteciler, şefler ve orkestra sanatçıları itibarıyla gözlemek mümkün. Biz çalışmamızda bu cinsiyetçiliği kadın orkestra sanatçıları düzleminde, dünya ve Türkiye örneğinde, değişik boyutlarıyla ve tarihsel bir perspektiften değerlendirmeyi amaçlıyoruz. Bu bağlamda, başlangıç olarak değişik ülkelerde senfonik orkestralarda konuya ilişkin yaşanan sorunlar ile kadınların yerini, zaman içerisinde gözlenen gelişmeler itibarıyla değerlendiriyoruz. Bu değerlendirmelerimiz ortaya koymaktadır ki, geçmişte sadece erkeklerden oluşan orkestralar giderek artan kadın sanatçı istihdamıyla birlikte önemli bir dönüşüm geçirmektedirler ve istisnai bazı orkestralar dışında kadın sanatçıların oranı giderek artmaktadır. Çalışmamızın ana eksenini ise dünya ülkeleri deneyimi ışığında kadın orkestra sanatçıları açısından ülkemizde yaşanan gelişmeler oluşturmaktadır. Bu çerçevede, başlangıçtan bu yana Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası başta olmak üzere, orkestralarımızda kadın müzisyenlerin yeri konusunda yaşanan sorun ve gelişmeleri, değişik boyutlarıyla ve karşılaştırmalı biçimde ortaya koymaya çalışıyoruz. Çalışmamızda, konuya ilişkin nicel verileri ve diğer bilgileri sunan basılı kaynaklar dışında, esas olarak bu orkestralarda değişik dönemlerde çalışmış sanatçılarımızla yaptığımız sözlü tarih çalışmalarına ağırlık veriyoruz ve onların bugüne kadar yeterince değerlendirilmemiş deneyimlerinden faydalanarak, konuyu farklı boyutlarıyla irdeliyoruz.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet ve Müzik, Kadın Müzisyenler, Kadın Orkestra Sanatçıları, Türk Kadın Orkestra Sanatçıları, Perdeleme / Kör Dinleme

Orchestras and Women Artists: The Experience in the World and in Turkey from Past to Present

Abstract

As with almost every area of social life, the classical music world also has a sexist aspect. Throughout their lives, women musicians are confronted with all the problems that male musicians face, as well as special problems arising solely from being women. These problems mainly stem from a certain value system that discriminates against women, the prejudices that are part of it and the practices that feed on these prejudices. It is possible to observe these inequalities in terms of women composers, conductors and orchestra artists. In our study, we aim to evaluate this sexism on the plane of women orchestra artists, in the world and in Turkey, with different dimensions and from a historical perspective. In this context, to begin with, we evaluate the problems experienced in symphonic orchestras in different countries and the place of women, in terms of the developments observed over time. These evaluations reveal that the male-only orchestras of the past are undergoing a significant transformation with the increasing employment of women artists, and the proportion of women artists is increasing, except for a few orchestras. The main axis of our study is the developments in our country in terms of women orchestra artists in the light of the experience of world countries. In this context, we have been trying to present the problems and developments regarding the place of women musicians in our orchestras, starting with the Presidential Symphony Orchestra, in different dimensions and in a comparative manner. In our study, apart from printed sources that provide quantitative data and other information on the subject, we mainly focus on the oral history studies we have done with our artists who have worked in these orchestras in different periods, and we examine the subject in different dimensions by making use of their experiences that have not been adequately evaluated until today.

Keywords: Gender and Music, Women Musicians, Women Orchestra Artists, Turkish Women Orchestra Artists, Screening / Blind Auditions.

Kadın Orkestra Şeflerine Yönelik Cinsiyetçi Söylemler

Yasemin Ata

(Sinop Üniversitesi, GSF)

Özet

Cinsiyetçilik, kabaca toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık olarak ele alınır. Bu anlamdaki ayrımcılık, her ne kadar toplumsal cinsiyetin tüm görünür versiyonlarına yöneltilen bir tutum olsa da cinsiyetçiliğin kavram olarak geçmişten bu yana en fazla kullanım bulduğu durumlardan biri şüphesiz erkek egemen toplumda kadının politik, ekonomik ve sosyal açıdan zayıf ve güçsüz konuma itilerek pekçok alanda fırsat eşitliğinden yoksun bırakılmasıdır. Bu tutum toplumsal kurumlar ve toplumsal ilişkiler aracılığıyla erkeğin "üstün" statusünü koruyabilmesine yönelik bir dizi inanç ve uygulama sistemi olarak varlığını sürdürür. Erkek ve kadının hiyerarşik konumunu "belirleyen" cinsiyetçi anlayışın sürdürülmesindeki en önemli etkenlerden biri de belirli klişe ve kalıpyargılar üzerinden üretilen sözlü veya yazılı metinlerden oluşan 'kullanımdaki dil'; yani söylemdir. Söylem, gücü eline geçirecek iktidarlaşmak üzere önemli bir aracı olarak, "cinsiyetçiliği doğrudan veya dolaylı biçimde (yeniden) üretir.

Müzikal pratikler, yüzyıllar boyunca, toplumsal grupları cinsiyet, ırk ve sosyal sınıfa göre farklılaştıran tabakalaşma ilkelerine göre düzenlenmiştir. Kadınların batı sanat müziği tarihinde hem bestecilik hem de çalgı performansında erkeklerden daha geri plandaki konumlanışı çoğu araştırmada cinsiyetçiliğin batı sanat müziğindeki uzun mirasına işaret edecek örneklerle somutlaşır. Kadınları geri plana iterek uzaklaştırma eğiliminin batı sanat müziği için en belirgin görüldüğü konum ise şüphesiz çoğunlukla erkeklere atfedilen liderlik, güç, iktidar, otorite, tanrısallık, despotluk gibi imgeleri çağrıştıran orkestra şefliğidir. Toplumsal cinsiyet rollerini inşa eden tüm söylemler gibi orkestra şefliği üzerine kadın ve erkeğin konumuna yönelik kullanılan dil de podyumda maskülen liderliği bir norm olarak görme eğilimini güçlendirerek, podyumun erkeklere ait bir mecra olduğu algısına dayalı cinsiyetçiliği yeniden üretir. Bu çalışmada dünyanın önde gelen erkek orkestra şeflerinin dolaşım ağı geniş medya organlarında yer bulan ve kadın orkestra şefleri ve orkestra şefliğinde kadının konumuna yönelik söylemleri, toplumsal cinsiyet çalışmalarında sıklıkla başvurulan eleştirel söylem çözümlemesi ile ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Orkestra şefliği, kadın şefler, toplumsal cinsiyet, cinsiyetçi söylem.

Sexist Discourse on Female Conductors

Abstract

Sexism is considered as a discrimination based on social gender. Although discrimination in this sense is an attitude directed against all visible versions of gender, one of the most common uses of sexism concept is weak and powerless position of women in politics, economics and social life in a male-dominated society, making women deprived of equality. This attitude maintains its existence as a set of beliefs and practices aimed at preserving the "superior" status of men through social institutions and social relations. One of the most important factors in maintaining the sexist understanding that "determines" the hierarchical position of men and women is "language in use" consisting of verbal or written texts produced over certain clichés and stereotypes; that is discourse. Discourse "directly or indirectly reproduces sexism" as an important tool for gaining power by seizing power.

Musical practices, over the centuries, have been organized according to the principles of stratification that differentiate social groups according to gender, race, and social class. The position of women in the background in the history of western art music, both in composition and instrument performance, is embodied in most studies with examples that point to the long legacy of sexism in western art music. The position where the tendency to push women away in western art music is undoubtedly seen most clearly for the conducting the orchestra, which evokes images such as leadership, power, authority, divinity, despotism, which are mostly attributed to men. Like all discourses that construct gender roles, the language used for the position of men and women on orchestra conducting reproduces sexism based on the perception that the podium is a medium for men, strengthening the tendency to see masculine leadership on the podium as a norm. In this study, the discourse of the world's leading male orchestra conductors, about the position of women in orchestra conducting, will be discussed with critical discourse analysis, which is frequently used in gender studies.

Keywords: Conducting, female conductors, gender, sexist discourse.

Sappho- Rosetti-Willams' den Lirik Temsiller ve Kompozisyonlar

Fusun Deniz Özden

(Beykoz Üniversitesi)

Özet

Antik Yunan dünyasının en büyük kadın şairi olarak bilinen Sappho, İ.Ö. IV. Yüzyılda Lesbos Mythilene (Midilli) adasında yaşamıştır. Tarih boyunca lehçesi ile ünlü Lesbos geleneğine bağlıdır. Bu geleneği aynı yüzyılda dört telli lire üç tel ekleyen Terpanros başlatmıştır. Lirik şiir en basit anlamda lir eşliğinde söylenen şiir olarak tanımlanır. Sappho destandan lirizme geçmiştir. Genellikle aşklarını, nefretlerini, sevdiklerine karşı duyduğu ihtirasını, rakiplerine karşı kıskançlıklarını konu alan şiirleri, zarif fakat aylak, geçici zevklerin ve aşkların yaşandığı bir toplum olan Lesbos toplumu ve ortamını yansıtsa da daha çok kendi duyarlıklarını dile getirdiği için bugünkü anlamıyla "lirizmin" başlangıcı kabul edilebilir. Sappho betimleyici şiir yazmayı kendisine özgü bir dil kurmuştur. Bu tragedya geçişin izlerini taşıyan bir dildir ve vezin ilkesi üzerine kurulmuş olması müzikle ilişkisini göstermektedir.

Lirik diyebileceğimiz yaklaşımlarıyla Sappho'nun kendisinden yüzyıllar sonra etkisini duyumsayabileceğimiz yapıtlar üretmiş olan bir grup sanatçı, geleneksel ahlak kurallarını hiçe sayan, romantizmin tehlikeli ucunda, dizginlenemeyen coşkuyla hareket ettikleri için "Sapphic" sıfatı ile Tanrı Dionysos ile ilişkilendirilebilir. Resim sanatında Pre-Raphaelitler ile eş zamanlı olan 19. yüzyıl şairlerini Sappho'nun ardılları olarak tanımlayabiliriz.

Pre-Raphaelitler'den şair ve ressam Dante Gabriel Rosetti'nin soneleri İngilizce'de en çok müzikal olanlardır. "Şehvet Okulu"na ait olarak tanımlanmış ve eleştirilmiştir. Toplumsal sorunlara ilgi göstermeyen Rosetti'ye göre şiir duygulara dayalı olmalıdır ve ressam olduğu için de ressam gözüyle yazılmışlardır. Rosetti'nin İtalya ile ilişkisi edebiyat alanının dışına çıkmamıştır. Dante'nin "İlahi Komedi"nin görsel temsili olan 1863'te yaptığı "Beata Beatrix" Londra Tate Galerisindedir. Rosetti'nin en az altı yıl üzerinde çalıştığı bu resim Dante'nin "Yeni Yaşam"ındaki Kutsanmış Beatice'i göstermektedir. Dante'nin "Vita Nuova" (Yeni Yaşam) sırası ve XIV. yüzyıl İtalyan şairlerinin yapıtlarını 1845-1864 yılları arasında İngilizce'ye çevirmiştir. Rosetti aşk ve güzellik üzerine yazdığı şiirleri "The House of Life" (Yaşam Evi)nde toplamıştır. Yüzonbir parçadan oluşan ve kimi sone dizileri gibi belirli bir tek konuyu işlemeyen bu soneler, ilk 59'u "Youth and Change" (Gençlik ve Değişim) son 52'si "Change and Faith" (Değişim ve Kader) olarak iki bölüme ayrılır. Birinci bölümün hemen tümü aşkla ilgili 2. bölümde ise değişik konular ele alınmıştır. Şiirlerini toplam 30 yılı aşkın bir sürede 1847-81 yılları arasında yazmıştır. Waughan Williams Rosetti'nin "Yaşam Evi" şiirlerinden Silent Noon, Hearts Heaven ve Love Sight'i bestelemiştir. Daha sonra 1960'larda Maurice Johnstone Heart's Heaven ve Love Sight'i düzenlemiştir. "Arts and Crafts" ruhunu ve tabii Rosetti'nin ruhunu yansıtır. Başta Rosetti olmak üzere arkadaşlarının da ruh ve bedeni ustaca bütünleştirmesi; ruh kadar bedeni de şiirlerine ve resimlerine konu yapmaları bize Sappho'nun etkilerini düşündürmektedir.

Sappho kadın hakları için uğraş vermiştir. Bir kadın okulu kurması bunun kanıtıdır. Rosetti'nin de kadınların gelişmesi için özellikle Londra yakınlarında yaptığı çalışmalar yadsınamaz. Yüzyıllar sonrasında "arkaik" Yunan Dünyasını bir Ege adası- Lesbos lirizmiyle bize yaşatan Sappho ve yine bir ada-Britanya'da Londra'nın hem Victoria Dönemi hem de kenar mahallelerinden 19. yüzyıl 2. yarısının etnik-yerel yaşamını, lirik bir biçimde yansıtan Rosetti ve müzikleriyle Waughan Williams bu çalışmada ele alınacaktır.

Keywords: Sappho, Pre-Raphaelites, Rosetti, Williams, Lyricism.

Lyric Representations And Compositions From Sappho-Rosetti-Williams

Abstract

Sappho, known as the greatest woman poet of the ancient Greek world,. She lived in Lesbos-Mythilene island in the VI.century BC. It is linked to the Lesbos tradition, which is famous for its dialect throughout history. Terpanros, who added three strings to a four-string lyre, started this tradition in the same century. Lyric poetry is simply defined as poetry accompanied by a lyre. Sappho has gone from epic to lyricism. Although her poems are usually about her loves, hate, her passion for loved ones, jealousy towards her rivals, reflecting the society and environment of Lesbos, a society of graceful but idle, fleeting pleasures and love, it can be accepted as the beginning of "lyricism" in its present sense because it expresses its own sensitivities. Sappho did not write descriptive poetry but established a language of her own. This is a language that bears the traces of the transition to tragedy and its foundation on the principle of meter shows its relationship with music.

A group of artists who have produced works that can be felt by Sappho centuries later with their approach that we can call lyrical, can be associated with God Dionysos with the title "Sapphic" because they disregard traditional moral rules and act with unbridled enthusiasm at the dangerous end of romanticism. We can

describe some of the 19th century poets who were concurrent with the Pre-Raphaelites in painting as the successors of Sappho.

From the Pre-Raphaelites, the poet and painter Dante Gabriel Rossetti's sonnets are among the most musical in English. It has been described as belonging to the "School of Lust" and has been criticized. According to Rossetti, who does not show interest in social problems, poetry should be based on emotions and since he is a painter, it was written with the eyes of a painter. Rossetti's relationship with Italy did not go beyond the realm of literature. The visual representation of Dante's "Divine Comedy", "Beata Beatrix" made in 1863, is at the Tate Gallery in London. This painting, which Rossetti worked on for at least six years, depicts the Blessed Beatrice in Dante's "New Life." Rossetti collected his poems on love and beauty in "The House of Life." The last 52 of Youth and Change) are divided into two parts as "Change and Faith." Almost all of the first part is about love and the second part deals with different topics. He wrote his poems over a total period of 30 years between 1847-81.

Walter Williams composed Silent Noon, Hearts Heaven and Love Sight, one of Rossetti's "House of Life" poems. Later in the 1960s, Maurice Johnstone edited Heart's Heaven and Love Sight. They reflect the "Arts and Crafts" spirit and of course the spirit of Rossetti. The skillful integration of the soul and body of Rossetti and his friends; The subject of the body as well as the soul in his poems and paintings makes us think of Sappho's effects.

Sappho has worked for women's rights. Establishing a women's school is proof of this. Rossetti's work, especially near London, for the development of women is undeniable. Sappho, who brought us to the "archaic" Greek World centuries later with the lyricism of the Aegean island - Lesbos, and Rossetti, which lyrically reflects the ethno-local life of the second half of the 19th century from both the Victorian Era and the suburbs of London in Britain. and Walter Williams with his music will be discussed. In this study, the works of Williams, Rossetti & Dante and Sappho will be analyzed by means of intertextuality-intersemiotics.

Keywords: *Sappho, Pre-Raphaelites, Rossetti, Williams, Lyricism.*

Türkiye'deki Çoksesli Koroların Kadın Şefleri

İlknur Özal Göncü

(Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD)

Gülay Laçın

(Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi Koro Öğretmeni)

Özet

19. Yüzyıl'a kadar geçen sürede erkek egemen bir toplumun bakış açısıyla, o dönemlerde var olan birçok kadın sanatçı, besteci ve yorumcu kendi alanlarında yeterince değer görmemiştir. Cinsiyet faktöründen dolayı ayrı tutulan kadın müzisyenler ikinci planda bırakılmıştır.

Günümüz koşulları değerlendirildiğinde ise eski bağnaz, tutucu düşüncenin çağdaş bir bakış açısıyla yer değiştirdiğini söylemek mümkündür. Yaptığı çalışmalarla kadın kimliğini ve kapasitesini her alanda olduğu gibi sanat alanında da ispatlanmıştır. Kadının müzik alanındaki yeri ve önemi incelendiğinde alanında uzman birçok sanatçı, müzik eğitimcisi kadınlar karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada; müziğin her alanında yetkin olan kadının, çoksesli koro şefliği alanındaki durumunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada koro ve koro şefliği ile ilgili yazılı kaynaklar incelenmiştir. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet ve müzik bağlamında Türkiye'deki Konservatuvar, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinde, şu an itibariyle çoksesli koro çalışmaları yürüten kadın koro şeflerinin taraması yapılmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada tespit edilen kadın koro şeflerine anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Kadın koro şeflerine uygulanan anketten elde edilen veriler doğrultusunda koro yönetiminde kadının rolü, etkinliği, çalışmaları, yaşadıkları olumlu-olumsuz durumlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu alanda yapılmış ilk çalışma olması dolayısıyla önemlidir. Bu çalışmanın kendini bu alanda yetiştirmek isteyen geleceğin kadın koro şeflerine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koro, Koro Şefi, Kadın Koro Şefi.

Female Conductors (Maestras) Of Polytechnic Choirs In Turkey

Abstract

Until the nineteenth century, many female artists, composers and performers living in those times were not valued enough in their own fields from the perspective of a male-dominated society. Female musicians who were kept apart due to the gender factor were left in the background.

Given today's conditions, it is possible to say that the old bigoted, conservative thought has been replaced by a contemporary perspective. Women have proven their identity and capacity through their work in the field of art as well as in all areas. When the place and importance of women in the field of music is examined, we come across many female artists and music educators who are experts in their fields. In this study, it is aimed to determine the status of women who are competent in every field of music in the field of polyphonic choral conducting.

Written sources about choir and choir conducting were examined in this study. At the same time, female choir conductors who are currently conducting polyphonic choral work in the Department of Music Education of the Conservatory and Education Faculties and the Music Departments of the Faculty of Fine Arts in Turkey have been screened in the context of gender and music. Data were collected by applying a questionnaire to female choir conductors identified in this qualitative study. The obtained data were interpreted by tabulating. In line with the data obtained from the questionnaire applied to female choir conductors, the role of women in choir management, their effectiveness, their work, and the positive and negative situations they experienced were tried to be determined. This study is important because it is the first study in this field. It is thought that this study will shed light on future female choir conductors who want to train themselves in this field.

Keywords: Choir, Choir Conductor, Female Choir Conductor.

Eski Mezopotamya'da Kadın Müzisyenler

Nazan SÜNBL
(T.C. Milli Eğitim Bakanlığı)

Özet

İnsanlığın ilk dönemlerinden itibaren var olduğu bilinen müzik gibi müziğin icracıları olan müzisyenlerin ve müzisyenlik olgusunun da çok erken dönemlerden itibaren mevcut olması beklenmektedir ki Eski Mezopotamya uygarlığını oluşturan Sumer, Akad, Babil ve Asur toplumlarına ait müzik kültürüne dair bilgi veren temel kaynakları oluşturan çalgı kalıntıları, figüratif eserler ve çivi yazılı vesikalar, Eski Mezopotamya'da kurumsal olarak müzisyenliğin mevcut olduğunu ve söz konusu mesleğin hem kadın hem de erkekler tarafından icra edildiğini göstermektedir.

Eski Mezopotamya'da müzisyenler, ağıtları seslendiren GALA ve ağıt dışındaki şarkıları seslendiren NAR olmak üzere temelde iki ana sınıftan oluşmakla birlikte her bir müzisyen sınıfı kendi içinde hiyerarşik bir yapı, koro veya solo gibi üretilen müziğin türü ve icra edilen çalgıya göre ayrı adlandırma ve gruplara sahiptir. M.Ö IV. ve I. bin aralığında Eski Mezopotamya'da siyasi ve kültürel olarak varlık göstermiş söz konusu uygarlıklara ait vesikalar, müziğin kadın icracılarının, iki ana müzisyen sınıfına mensup pek çok kademe ve pozisyonda yer almalarının yanı sıra bizzat kadınlardan oluşan müzisyen sınıflarının da mevcut olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eski Mezopotamya'da Kadın Müzisyenler, Müzisyenlik, Müzisyen Sınıfları, Müzik Kültürü.

Female Musicians in The Ancient Mesopotamia

Abstract

Musicians who are the performers of music and the phenomenon of musicians are expected to exist from very early periods, as music that is known to have existed since the early ages of humanity; remains of instruments, figurative creations and cuneiform texts, which constitute the basic sources of information about the musical culture of Sumerian, Akkadian, Babylon and Assyrian societies that built the ancient Mesopotamian civilization, suggest that there was institutional musicianship in ancient Mesopotamia and that this profession was performed by both women and men.

In ancient Mesopotamia, musicians basically consist of two main classes: GALA, the performer who sings laments, and NAR, the one who sings songs other than lament. Besides, each musician class has been named and grouped separately according to a hierarchical structure, the type of music produced such as choir or solo, and the type of instrument that is performed. The texts belonging to the aforementioned civilizations that existed politically and culturally in Ancient Mesopotamia from 4th millennium BC to 1st millennium BC indicate that female performers are functioned in many stages and positions belonging to the two main musician classes, and there are also musician classes consisting of women themselves.

Keywords: Women Musicians in Ancient Mesopotamia, Musicianship, Musician Classes, Music Culture.

Geçmişin Eğlendirici Kadınları ve Müzik: Antik Yunan'ın Hetairaları

Alev Türkan Özcan

(Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi)

Sibel Paşaoğlu Yöndem

(Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi)

Özet

Cinsiyet (sex), biyolojik ve fizyolojik farklılıklara dayalıdır. Toplumsal cinsiyet (gender) ise, biyolojik belirlenimcilik üzerinden kadın ve erkeğe atfedilmiş, toplumdan topluma farklılık gösteren, sosyal rol ve sorumlulukları ifade eden bir kavramdır. Tarih öncesi toplumlarda birey, toplumsallaşma ve aktarım üzerine araştırmalar gerçekleştirmek, toplumsal cinsiyet kavramının güncel bir araştırma alanı olarak ele alınmasından öte, geçmişteki izlerin günümüz ile olan bağlantılarının tarihsellik olgusu üzerinden değerlendirilmesinin önemini ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular neticesinde, kökleri tarih öncesi dönemlere uzanan müzik ve sosyo-kültürel yaşam içerisinde yer alan müzik bağlantılı belli pratikler, bunlara ilişkin bellek ve aktarım, işlevsel kültürün ürünleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişten günümüze, kadın ve erkeğe atfedilen toplumsal rol ve statüler, sorumluluklar, müzikte de cinsiyet temelli bir algının olduğuna işaret etmektedir. Kadın ve erkeğin icrada kullandıkları çalgıların farklılık göstermesi, kadın/erkek ayrı gerçekleştirilen ritüel ve kutlamalar ve buna bağlı olarak şekillenen belli müzikal pratikler, müzikal performansın çoğu toplumda kadınla doğrudan ilişkilendirilen biçimi ile “iffet” olgusu üzerinden değerlendirilmesi vb. gibi sayılabilecek müzik ve cinsiyet temelli pek çok örnek bilinmektedir.

Hetaira 'lar Antik Yunan'da erkek eğlencelerinde onlara “eşlik” eden ya da erkeklerle “arkadaşlık” edip eğlendiren, iyi eğitilmiş, bir tür üst sınıf “hayat kadınları” olarak tanımlanmaktadır. Milattan önce yedinci yüzyıla kadar uzanan geçmişte varlıkları bilinen bu kadınlar, okuma-yazma ve eğitimden yoksun bırakılan, idealize edilerek toplum tarafından “iffet”li kabul edilen, sosyal yaşamın getirdiği her tür toplantı, eğlence ve şölenlerden uzak, evi ile sınırlandırılmış kapalı bir yaşam süren “özgür” kadınlara bir tezat oluşturmuş tarihi kadın figürlerindedir. Dönemin toplumsal normları çerçevesinde, yaygın sosyo-kültürel algının, aile, soy ve de androsentrik bakış açısıyla şekillendirilmiş toplumsal yapının devamlılığını sağlamla sınırladığı “*İdeal kadın*” imgesinin aksine; “*Hetaira*” kimliği ile kadın, bir yandan yadırganır, hor görülür ve hatta yargılanırken, diğer yandan artık eğitim alma olanağına, çeşitli müzikal performanslar gerçekleştirebilme, dans edebilme özgürlüğüne sahip kılınmıştır.

Bu çalışmanın konusunu, aldığı retorik, felsefe, edebiyat, müzik ve dans eğitimiyle birlikte, erkekleri sosyal yaşamda eğlendirme ve eşlik etme görevi ile sınırlandırılmış olan *hetairalar* oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma ile ilgili olarak alanyazın tarama gerçekleştirilmiş, döneme dair bilgilere yer veren çeşitli edebî eserler, bilimsel araştırma, görsel ve dokümanlara ulaşılmıştır. Geçmişin kadın portreleri arasında alışılmalıştan farklı ve de belli açılardan ayrıcalıklı biri olarak *hetaira* figürü, müzik ve toplumsal cinsiyet ilişkisi üzerinden ele alınmış, elde edilen bulgular doğrultusunda açıklama ve değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antik Yunan, *Hetaira*, Müzik, Toplumsal Cinsiyet, Kadın Çalışmaları.

Music And The Women Intertainers Of The Past: Hetairas Of Ancient Greece

Abstract

Sex is based on biological and physiological differences. Gender, on the other hand, is a concept attributed to men and women through bio-cultural determinism, that differs from society to society and expresses social roles and responsibilities. Holding a research on socialization and transference in prehistoric societies has revealed the importance of evaluating the relationship between the traces of the past and the present through the phenomenon of historicity, rather than considering the concept of gender as one of the nowadays popular research area. As a result of the findings, certain music-related practices, memory, and transference related to music and socio-cultural life with roots dating back to prehistoric times appears as a product of functional culture. Social roles and statuses, responsibilities attributed to men and women from the past to the present, point out that there is a gender-based perception in music too. Differences between the instruments used by men and women, differences of musical performances, rituals, and celebrations performed separately (from and for) men/women and some musical practices shaped accordingly, evaluation of musical performance through the phenomenon of "chastity", (which is directly associated with women in most societies), as so as many examples based on music and gender are commonly well known..

Ancient Greece's "Hetaira"s could be defined as a kind of upper-class "prostitute", (for their time they are well educated), who "accompanies" men's entertainments or make a "friendship" with men and for certain purpose entertain them. These women are known in the past, historically back to the seventh century BC. Period "ideal women" types were deprived of literacy and education, accepted as "chaste" by society by being idealized, living a isolated life that is restricted basicly at house, away from all kinds of social meetings, entertainments and feasts. Hetairas on the other hand, are one of the historical female figures that contrasted with those "free" women of the Ancient Period mentioned above. The image of the "ideal woman", which is determined by the common socio-cultural perception within the framework of the androcentric perspective of social norms of the period, ensured the continuity of the social structure shaped by the family, lineage, and so. While with the identity of "Hetaira", women were considered odd, despised, and even judged, at the same time, they were given the opportunity to receive education, to perform various musical performances, and to dance professionally.

The subject of this study, with all the rhetoric, philosophy, literature, music and dance education they received are the hetairas, which role depicts them to the task of entertaining and accompanying men in social life, which constituting. In this context, various literary works, scientific researches, visual and written documents containing information about the period were reached and studied. Among the female portraits of the past, the figure of hetaira, which is totally different from the usual and privileged in certain aspects common "free woman" figure, was handled over the relationship between music and gender, explanations and evaluations to determine the issue were made in line with the findings.

Keywords: *Ancient Greece, Hetaira, Music, Gender, Women's Studies.*

Safeviler Dönemi'ne Ait Şah Tahmasb Şehnamesi'nde Kadın ve Müzik

Farshad Nasırı Babelanı

(Bursa Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı)

Özet

Bu araştırmada Firdevsi Şehnamesi'nin en değerli nüshası olarak bilinmekte olan Tahmasbî veya Şah Tahmasb Şehnamesi'nde yer alan minyatürlü resimlerdeki dönem kadınlarının hayat tarzı ve müziğin konumu incelenmiştir. İşbu çalışma temelli bir araştırma olup yöntemi ise açıklayıcı ve tarihseldir. Bilgiler kütüphane araştırmalarıyla toplanmıştır. Şah Tahmasb Şehnamesi'nde yer alan 3 minyatürün analizi sayesinde Safevi Dönemi'nde özellikle I. Tahmasb Sultan zamanında sanatçı kadınlarının çalgı çalma yeteneklerini öğrenmiş oluyoruz. Bu araştırma ile birlikte Şah Tahmasb Şehnamesi'nin önemini öğrenip yine bunun akabinde gerçekleşen I. Tahmasb Sultan'ın tövbesi üzerine İran'daki siyasal, sosyal ve kültürel hayatın nasıl etkilendiğini ve önceki dönemlere nazaran kadınların ne denli kısıtlamalara maruz kaldıklarını öğreniyoruz. Bundan dolayı söz konusu dönemlerde müzik haram ilan edildi ve sanat camiası ağır zorlukları tehammül etmeye mecbur bırakıldı. Müziğin yasaklanmasına ve akabinde kadınların faaliyet etme kısıtlamasına neden olan Tahmasb Sultan'ın tövbesine rağmen söz konusu Şehname eserinin en değerli nüshasında kadınların harp/arp ve def/tef çalma resimlerini görebiliyoruz.

***Anahtar Kelimeler:** Safevi Dönemi, Şah Tahmasb, Tahmasbî Şehnamesi, Kadınlar, Safevi Dönemi Müziği.*

Women & Music in the Shah Tahmasp Shahnameh of the Safavid Period

Abstract

In this research, the miniatures reflected in Shahnameh Tahmasbi are studied. The miniatures that show the way of women's life and the position of music in Shahnameh Tahmasbi, which is considered to be the most valuable edition of Shahnameh Ferdowsi. This research is fundamental and the narrative is historical description. Data collection is based on library books. By studying the 3 miniatures related to Shahnameh Tahmasbi, it is easy to find the women's talent in playing the musical instruments during the reign of I. Shah Tahmasp in the Safavid period. This research reflects the importance of Shahnameh Tahmasbi. Also, the I. Shah Tahmasp's repentance after this Shahnameh had a great impact on the political, social and historical life of Iranians when women were restricted even more than before. Therefore, at that time, music was declared forbidden and the artistic community had to endure hardships. Despite Shah Tahmasp's repentance, which led to a ban on music and imposed restrictions on women's activities, there are obvious miniatures of women playing harps and def in the most valuable version of the Shahnameh, the Shahnameh Tahmasbi.

***Keywords:** Safavid Period, Shah Tahmasp, Shahnameh Tahmasbi, Women, The Safavid Period's Music.*

Selçuklulardan Günümüze Kenditınlak alguların Kadınlarca İcrası

Feyzan GÖHER

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Çalgı seçimlerinin pek çok kez o çalgı ile özdeşleştirilmiş cinsiyete göre yapıldığı, bugün pek çok araştırma tarafından altı çizilmiş bir konudur. Abeles ve Porter'ın 1978'de çalgı seçimlerinde cinsiyet açısından stereotipleşmeyi vurgulamasını takiben bu konuda geniş örneklemlere dayalı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Öyle ki bazı çalgılarda %90'a varan bir cinsiyet tarafından tercih edilme oranı ile karşılaşmıştır (örneğin arp ve flüt için %90 kadın icracı; elektro ve bas gitarda %81 erkek icracı gibi). Bu durumun oluşmasında cinsler arasındaki fiziki güç farklılığı kısmen etkili olsa da (tahta ve bakır üflemleri tercihinde olduğu gibi), asıl olan çeşitli nedenlerle gelenekselleşmiş icracı kimliğidir.

Tüm toplumlarda olduğu gibi Türklerde de çalgı seçimlerinde cinsiyetin etkisi vardır. Örneğin açık arp tipindeki eng, naif sesi ve zarif icra biçimi ile daha çok kadınlara yakıştırılmış; seramik dekorlarından minyatürlere kadar pek çok eserde kadınların elinde tasvir edilmiştir. Geçmiş dönemlerde çalgı seçimlerinde, o müzik türünde ve icra alanında faaliyet gösteren baskın cinsiyet (dini ve askeri müzikte erkeklerin egemenliği gibi); bilhassa halk içinde kadınların yalıtılmışlığı, ustadan öğrenme imkânının olmayışı gibi farklı durumlardan söz etmek mümkündür. Dolayısıyla kadınlar kendi aralarındaki eğlencelerde, ustasına erişilerek öğrenilmesi daha güç olan diğer algılar yerine, kenditınlak/idiofonik veya göntınlak/membranofonik/deri vurmali enstrümanları icra etmişlerdir. Bu tip algılar, dans eden kadınlarca da tercih edilmiştir.

Bu çalışmada Selçuklu seramik dekorlarından Osmanlı minyatürlerine ve günümüz uygulamalarına uzanan bir yelpazede, kenditınlak algıları icra eden kadınlar ve icra ortamları örneklendirilerek yorumlanacaktır. Araştırma, çift-eş parçalı kenditınlak grubu ile sınırlandırılmıştır ki bu sınıfa hem tahta (alpara, kaşık gibi) hem de metal (parmak zili, zilli maşa gibi) algılar dâhildir.

Anahtar Kelimeler: *Toplumsal Cinsiyet, algı Seçimi, Kenditınlak algı, Organoloji.*

Women's Performance of The Idiophone Instruments From Seljuks to The Present

Abstract

The choice of an instrument befitting the gender associated with that particular instrument is a topic highlighted by many studies. As in all societies, gender plays an important role in the choice of music instruments in Turks. In the past, male domination in some musical genres (such as religious and military music); especially the isolation of women among the public; There are situations such as the lack of opportunities for women to learn music from a master musician. For these reasons, women often performed idiophone or membranophone instruments in entertainments among themselves. This type of instruments were also preferred by women dancing.

In this study, a spectrum ranging from Seljuk ceramic decorations to Ottoman miniatures and contemporary applications, women playing idiophone musical instruments and performance environments have been exemplified and interpreted. In addition, similar examples from other Turkish communities and around the world are presented in the study. The research has been limited to a group of idiophone with double-equal parts, which includes both wooden (such as chalpara, spoons) and metal (such as finger cymbals).

Keywords: *Gender, Choice of instrument, Idiophones, Spoon, Chalpara, Organology.*

Sonic Gendering of Ritual Spaces

Sarah Weiss

(University of Music and Dramatic Arts Graz)

Abstract

Sounding 1: Deeply resonant, the rich, complex timbres of bells clang and boom across an urban neighborhood from above, competing with the bells from other nearby steeples in adjacent neighborhoods

Sounding 2: A scratchy, amplified throat clearing, a brief silence, and then the joyous upward-swelling arc of a clear-timbred, strong, male voice intoning the words 'Allāhu 'akbar' resonating in heterophonic concord with voices calling from other nearby minarets

The sound of bells from churches and the adhan from mosques serve similar functions. They call their communities to gather. They remind their members to pray wherever they are. Punctuating the day at regular intervals, they confirm the continuing nature of the community and its quotidian activities, articulating the ways in which the two are mutually constitutive. At the same time, the sound of bells and adhan gender public spaces male, reminding those who choose to think about it of the (mostly) men who serve as leaders in the religion, as well as the men whose lives are described in scriptures – words that were predominantly recorded by men.

Although the gendering as male of public spaces described in the 'Soundings' above is largely unmarked, women actively, intentionally, gender spaces as female through their own sonic utterances in some ritual contexts. Drawing on comparative case studies from Asia and Europe, and across world religions, I argue that through performance women sonically gender spaces as female. In claiming those spaces, women performers create opportunities for articulating commentary and opinion about their own lives and their community. Women's critique not normally heard/or allowed is softened through the context of performance, and restrictions on public performance by women are softened/or ameliorated by the ritual context.

Keywords: *Ritual, bells, ezan, gender, sonic gendering*

Ritüel Alanlarında Ses Cinsiyetlenişi

Özet

Seslendirme 1: Derinden yankılanan, zengin, karmaşık çan tınılarının, komşu mahallelerdeki diğer çan kulelerinden gelen çanlarla rekabet ederek, yukarıdan bir kent mahallesinde çınlayıp ve patlaması.

Seslendirme 2: Güçlü ve cızırtılı bir boğaz temizleme, kısa bir sessizlik ve sonra, yakınlardaki diğer minarelerden gelen seslerle heterofonik uyum içinde yankılanan 'Allāhu' akbar 'kelimelerini vurgulayan net ve güçlü bir erkek sesinin göğe doğru yükselmesi.

Kilise çanları ile camilerden gelen ezan sesleri benzer işlevlere sahiptir. Topluluklarını toplanmaya çağırırlar. Mensuplarına nerede olurlarsa olsunlar dua etmelerini hatırlatırlar. Günü düzenli aralıklara bölerek, topluluğun gündelik ibadetlerini yapması için ikisinin karşılıklı olarak kurucu olduğu yolları kendi üsluplarıyla ifade ederek mensuplarını ibadethanelere çağırırlar. Aynı zamanda, çan ve ezan seslerinin kamusal cinsiyet alanında eril bir yapıda olması bu konuda düşünmeyi seçenlere çoğunlukla dinlerde lider olarak hizmet eden erkeklerin yanı sıra hayatları kutsal kitaplarda anlatılan erkekleri hatırlatmaktadır.

Yukarıdaki "Seslendirmeler"de kamusal alanların erkek olarak cinsiyetlendirilmesine dair açıklama büyük bir ölçeği ifade ediyor olsa da, kadınların bazı ritüeller bağlamlarında kendi ses ifadeleriyle kurdukları aktif ve bilişsel kamusal cinsiyet alanları mevcuttur. Asya ve Avrupa'dan ve dünya dinlerinden karşılaştırmalı vaka çalışmalarından yararlanarak, kadınların son tahlilde kadın olarak yarattıkları toplumsal cinsiyet alanlarını performans aracılığıyla göz önüne seriyorum. Kadın sanatçılar, bu alanlara sahip çıkarken, kendi yaşamları ve toplulukları hakkında yorum ve fikir beyan etme fırsatları yakalamaktadır. Normalde duyulmayan / veya duyulmasına izin verilmeyen kadınların kritize edilmesi performanslar sayesinde biraz daha yumuşar ve kadınların kamusal performansına getirilen kısıtlamalar ritüeller içinde esnetilir veya iyileştirilir.

Anahtar Kelimeler: *Ritüel, çan sesi, ezan sesi, toplumsal cinsiyet, sonik cinsiyetlenme*

"Unutulmuş Bir Kasabadan" Kadın Sesleri: Tirebolu'da Gündelik Hayat Gösteriminin Sözlü Tarihi

Arzu Öztürkmen

(Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü)

Özet

Bu çalışma, Türkiye'de bir Doğu Karadeniz kasabası olan Tirebolu'da kadınların günlük yaşamının tarihi bir etnografyasıdır. 1994-1996 yılları arasında toplanan sözlü tarih anlatılarına dayanan araştırma, kadınların günlük yaşam deneyimleri üzerinden yerel değişim kavramına odaklanır. Anlatılar, kadınların ev ve kamusal alanlarıyla ilgili önemli ipuçlarını inceler. Kişisel hatıra mekanları ve gündelik hayat pratiklerine dair hatıraları ortaya koyar. Esasen pek çok Tirebolulu kadın şapkaları, şık kıyafetleri ve İstanbullu "tarzları" ile veya kamusal alanda gösterdikleri "iktidar alanlarıyla", ata binmeleri ve düzenledikleri sosyal toplantılarla hatırlanırdı. Geçmişleri ne kadar farklı olsa da, bu kadınlar kayınvaldeleriyle yaşayan ve dar mahallelerde ikamet eden gelinler olarak, sınırlı alanlarda biriktirdikleri duygularını ayrıntılı bir şekilde paylaştılar. Evliliklerinin ilk yıllarında, kasaba içindeki hareketleri tamamen kayınvaldelerinin kontrolünde olurdu. Bedenlerinin görünürlüğü daha da sorunluydu. Genç gelinlerin "gelinlik tutmak" adı verilen bir ritüel kapsamında evlendikten sonraki ilk hafta "sessiz kalma" geleneğini sergiledikleri görülürdü. Buna göre, kayınvaldeleri izin verene kadar konuşmazlardı, ve bu süreç daha sonra yapılan ev ziyaretlerinde de devam ederdi. Kadın bedeni, bir anlamda, evlilik öncesi tehdit altındayken, evlilik sonrası kayınvaldelerinin kuralları çerçevesine bir içine kapanma alanına dönüşürdü.

Anahtar Kelimeler: Etnografya, sözlü tarih, Tirebolu, günlük yaşam tarihi, kadın

Women's Sounds from a "Fallen Town": An Oral History of Everyday Life Performance in Tirebolu

Abstract

This paper is a historical ethnography of women's everyday life in Tirebolu, an Eastern Black Sea town in Turkey. Based on oral history narratives collected between 1994-1996, the research focused on the local concept of change through women's everyday life experiences. The narratives refer to important clues about female domestic and public spaces. Personal *lieux de memoires* elicit memories of daily performativity. Women of Tirebolu were either remembered for their "style," wearing hats, chic outfits, and Istanbulite costumes, or for their "power" in the public arena, mounting horses, and leading social rituals. However different their backgrounds were, these women gave a thorough account of their confined sense of space as brides living with their in-laws, and in narrow neighbourhoods. In the beginning of the bridehood, moving within the town was regulated by the in-laws. The display of their body as a whole was even more problematic, regardless of what they wore and walked. The paper explores a tradition of "keeping silent" among young brides. In the first week of after the marriage, some brides women would "perform silence," as part of a post-wedding ritual called *gelinlik tutmak*. The custom urged them to refuse to talk until the mother-in-law would invite them to do so. The tradition would continue in later dates, during visits to other households, where brides barely spoke a single word. The body as a threatened site before the marriage would turn into a self-retreat zone with the in-laws.

Keywords: Ethnography, oral history, Tirebolu, daily life history, women

Women Musicians of the Ottoman Imperial Harem:

More Than Meets the Eye

Özgecan Karadağlı

(Independent Scholar, Canada)

Abstract

The Imperial Harem of the Ottoman Empire has often been associated with sexual desire and sensuality, particularly in the West. Until recent times, such an orientalist constructed view of the Imperial Harem has stubbornly held through the literature and the eroticism in nineteenth century visual representations. This paper offers an alternative rendering of the time and the institution through investigating the neglected area of women musicians and composers in the Ottoman musical tradition. Many royal women—wives, sisters, slaves, and concubines—were carefully trained in various areas including music, some even reaching the master position in the Palace music tradition, serving both as performers and composers. A particular unfamiliar area of the Harem history and structure is the women orchestras and composers. Although training and spending most of their lives in the Imperial Harem, these women opened the doors to middle class urban Muslim women of the Empire to more easily access music, art, and performance. This resulted in women becoming, by the end of the nineteenth century, a natural part of music making as musicians, composers, actresses, singers and even the first women conductor. Explaining the harem system, its hierarchy, and the artistic input and contribution of these women to Turkish music, the paper argues that the Harem women were not just entertaining, sexualized objects, but they were well-trained *serious musicians, composers, and performers, who deserve attention and respect.*

Keywords: *Women musicians, Ottoman Harem, women composers, Ottoman music tradition*

Harem-i Hümayun'un Kadın Müzisyenleri: Görünüşün Çok Ötesinde

Özet

Özellikle Batı'da Osmanlı İmparatorluğu'nun Harem-i Hümayun'u genellikle cinsel arzu ve şehvetle ilişkilendirilmiştir. Yakın zamana kadar Harem kurumuna karşı bu yapılandırılmış oryantalist bakış açısı inatla edebiyatta ve 19. yüzyılın erotik görsel sanatlarında kendini göstermeye devam etmiştir. Bu çalışma, Osmanlı müzikal geleneğinin ihmal edilmiş bir alanı olan kadın müzisyen ve bestecilerini incelerken, döneme ve kuruma da alternatif bir bakış açısı sağlamaktadır. Hanedan mensubu bu kadınların çoğu – eşler, kızkardeşler, köleler, ve cariyeler – içinde müziğin de bulunduğu çeşitli alanlarda özenle eğitilirler hatta bazı kadınlar Saray musiki geleneği dahilinde hem icracı hem de besteci olarak *kalfa* veya *usta* derecesine ulaşmışlardı. Kadınlar orkestrası ve kadın besteciler maalesef hala Harem tarihinin ve yapısının çok da aşına olunmayan bir alanı olarak kendini göstermekte. Harem mensubu bir çok kadın, eğitiminin ve hatta hayatının büyük bir kısmını Harem-i Hümayun'da geçirmiş olmasına rağmen, İmparatorluğun orta sınıf şehirli Müslüman kadınlarının da müziğe, sanata ve musiki icrasına erişiminde kolaylık sağlamıştır. 19.yüzyılın sonunda kadınlar, besteci, şarkıcı, icracı ve hatta orkestra şefi olarak müzik yapımının çok doğal parçası haline geldiler. Harem sisteminin işleyisi, hiyerarşik yapısı, bu kadınların sanatsal yaratım ve katkıları incelenirken, bu çalışma, Harem kadınlarının sadece eğlence amaçlı cinsel obje olmadıklarını, aksine iyi eğitim görmüş müzisyenler, besteciler ve icracılar olduğunu ve bu kadınların saygıyı ve ilgiyi hakkettiklerini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kadın müzisyenler, Osmanlı Haremi, kadın besteciler, Osmanlı müzik geleneği*

Writing Stories – Hers, Theirs, Ours, Others The Representational Moment in Global Ethnomusicology

Philip V. Bohlman

(University of Chicago / Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover)

Abstract

I use the opportunity of this keynote address to reflect on the gendered histories in ethnomusicology and the ways in which these have led to moments of radical and revolutionary transformation in the representation of music worldwide. The transformation itself—from music as object to musician as subjectivity, from text to context, from authenticity to hybridity—is well known to ethnomusicologists today, not least because it has been critical to the disciplinary reckoning in the events that defined their field and reconfigured the ontologies of world music. With the advent of digital technology and the global reach of the internet, nothing would and could be the same. More musics became available to more listeners; the stories and histories of world music proliferate, and ownership of them was unlimited. The representational moment had a similarly profound impact on ethnomusicology, leading to nothing short of a paradigm shift in the field's pedagogical and discursive practices.

My keynote unfolds as an intellectual history in which representational moments coalesce around the contributions of women, both as scholars and as musicians. I propose a provisional typology of stories and histories, using the four types of ownership in my subtitle—"hers, theirs, ours, others"—illustrating each briefly with a case study.

- 1) The pedagogical moment and the foundations of Indigenous studies
- 2) The moment of exile and displacement
- 3) Vergleichende Musikwissenschaft / comparative musicology
- 4) The foundational moment for the SEM and the ICTM
- 5) The moment of academic institution building
- 6) The rise of gendered popular music in the Eastern Mediterranean and North Africa
- 7) The representational revolution

I attribute the revolution to a disciplinary realignment within representational practices, the shift from publishing music outside the Western canon as "area studies" to formulating new typologies of ethnomusicology. I then shift the focus to pedagogy, attributing the rapid growth in the teaching musics outside the Western canon to changes that accompanied the representational moment. My concluding moments bring us to the present and representational transformation of music's ontologies regionally, with special focus on the Eastern Mediterranean.

To conclude I raise a question about whether the representational moment might not transform the stories of ethnomusicology so radically that they can belong to everyone—and to no one. However we celebrate the paradigm shift in our field's pedagogical practices, we also complicate the ways in which the burden of ownership and the representation of difference requires that we not abandon our historical politics of practice when they become more crucial than ever in the present moment of critical reckoning with global issues.

Hikâye Yazma- Kadınlarınki, Onlarınki, Bizimki, Diğerlerininki

Küresel Etnomüzikolojide Temsili An

Philip V. Bohlman

(Chicago Üniversitesi / Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover)

Özet

Bu açılış konuşması fırsatını, etnomüzikolojidenin ortaya çıktığı süreçten bu yana yaşanan cinsiyetçi olayları, bunların dünya çapında müziğin temsiliinde yol açtığı radikal ve devrimci dönüşüm bağlamında ayıplayarak değerlendiriyorum. Nesne olarak müzikten özne olarak müzisyene, içerikten bağlama, özgünlükten melezliğe dönüşümün kendisi, günümüzde etnomüzikologlar tarafından iyi biliniyor. Bunun tek nedeni, alanlarını tanımlayan ve dünya müziğinin ontolojisini yeniden yapılandıran olaylardaki disiplinler hesaplaşmalar için kritik olması değildi. Dijital teknolojinin ortaya çıkması ve internetin küresel erişimiyle, hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Daha fazla dinleyiciye daha fazla müzik sunuldu; dünya müziğinin hikayeleri ve tarihleri hızla çoğalıyordu ve bunların sahipliği sınırsızdı. Temsili an, etnomüzikoloji üzerinde benzer şekilde derin bir etkiye sahipti ve alanın pedagojik ve söylemsel uygulamalarında bir paradigma değişiminden başka hiçbir şeye yol açmadı.

Açılış konuşmam, temsili anın hem akademisyenler hem de müzisyenler olarak kadınların katkıları etrafında birleştiği bir entelektüel tarih olarak ortaya çıkıyor. Ben, alt başlığımdaki dört tür sahipliği “kadınların, onların, bizim, diğerlerinin”- kullanarak, her birini bir vaka çalışmasıyla kısaca örnekleyerek, geçici bir öykü ve tarih tipolojisi öneriyorum.

- 1) Pedagojik an ve Yerli çalışmaların temelleri
- 2) Sürgün ve yerinden edilme anı
- 3) Vergleichende Musikwissenschaft / karşılaştırmalı müzikoloji
- 4) SEM ve ICTM için temel an
- 5) Akademik Organizasyon kurma anı
- 6) Doğu Akdeniz ve Kuzey Afrika'da cinsiyetlendirilmiş popüler müziğin yükselişi
- 7) Temsili devrim

Devrimi, temsili pratikler içindeki disiplinsel bir yeniden düzenlemeye, Batı kanonu dışında "alan çalışmaları" olarak müzik yayınlamaktan yeni etnomüzikoloji tipolojileri formüle etmeye geçişe bağlıyorum. Daha sonra odak noktasını pedagojiye kaydırıyorum, Batı kanonu dışındaki müzik öğretimindeki hızlı büyümeyi temsili ana eşlik eden değişikliklere atfediyorum. Son anlarım, özellikle Doğu Akdeniz'e odaklanarak, bizi müziğin ontolojilerinin bölgesel olarak günümüze ve temsili dönüşümüne getiriyor.

Sonuç olarak, temsili anın etnomüzikoloji öykülerini herkese ve hiç kimseye ait olabilecek kadar radikal bir şekilde dönüştürüp dönüştürmeyeceği konusunda bir soru soruyorum. Bununla birlikte, alanımızın pedagojik uygulamalarındaki paradigma değişikliğini kutluyor olsak da sahiplik yükünün ve farklılığın temsiliinin, küresel meselelerle kritik hesaplaşmalarla her zamankinden daha önemli hale geldiği şu anda, tarihsel uygulama politikamızdan vazgeçmememizi gerektirdiği yolları da içinden çıkılmaz bir hale getiriyoruz.

Toplumsal Cinsiyet Kalıpları Ve Profesyonel Başarı: Klasik Müzik Orkestralarındaki Türk Kadın Orkestra Şefleri

Ecenur Güvendik

(ODTÜ Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları)

Özet

Kadınların klasik müzik orkestralarındaki konumu, toplumsal cinsiyete dayalı temsiller ve orkestra şefliği alanındaki erkek egemen yapılanmadan dolayı dışarıda bırakılmıştır. Bu makale, Türkiye örneğine odaklanarak, kadınların klasik müzik orkestralarında orkestra şefi olarak yetersiz sayısal temsilini sorunsallaştırmaktadır. Batı'daki klasik müzik sektöründe orkestra şefi olan kadınların durumunun analizinden ve toplumsal cinsiyet perspektifinden hareket eden açıklayıcı çerçevelerden yola çıkarak; bu makale Türk kadın klasik müzik şeflerinin eğitim ve kariyer yollarını 'Klasik müzik orkestralarındaki kadın orkestra şeflerinin sayısı neden daha azdır' ve 'Bu mesleğe dâhil olmak isteyen kadın müzisyenlerin cinsiyete dayalı deneyimlediği ayrımcılıklar onlar için bu erkek egemen alanda uzun süren mesleki başarı ve tanınma açısından ne gibi problemler yaratmaktadır' sorularını yanıtlamaktadır. Makalenin içeriği, Türk kadın orkestra şeflerinin yanı sıra bazı erkek orkestra şefleri ile yapılan görüşmeleri, hem öznel deneyimlerini hem de bu zorlukların oluşmasını sağlayan cinsiyetçi dinamikleri ve sonuçlarıyla ilgili kendi algı ve açıklamalarını analiz etmeye dayanmaktadır. Makale, Batı orkestralarındaki cinsiyet dinamiğine benzer şekilde, resmi, kurumsal engelleme varlığına ek olarak kadınların klasik müzik orkestraları içindeki azınlık konumunun toplumsal cinsiyet temelli önemini vurgulayan bir dizi sosyal, kültürel ve kurumsal faktörle şekillendiğini ileri sürmektedir. Bunlar toplumsal cinsiyete dayalı kalıplar, roller ve beklentiler, meslekte kadınlar için rol modellerinin az olmasının etkisi ve orkestralardaki orkestra şefinin kimliği ve konumu ile yakından ilişkili eril normlardır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Orkestra Şefleri, Toplumsal Cinsiyet Kalıpları, Batı Klasik Müziği, İş Hayatındaki Kadınlar, Erkeklik Normları.

Gender Stereotypes And Professional Achievement: Turkish Women Conductors In Classical Music Orchestras

Abstract

Women's position in classical music orchestras has been characterized by gendered representations and there is an exclusion in conducting area as it is a male-dominated field. This article problematizes the numerical underrepresentation of women as conductors in the classical music orchestras by focusing on the Turkish case. Based on the insights from the analysis of women's situation as conductors in classical music sector in the West and the explanatory frameworks driving from the gender perspective, this article inquired into the education and career paths of the Turkish female classical music conductors to answer the questions of 'Why there has been a scarcity of women among conductors in classical music orchestras' and 'Whether and in what ways women's gendered experiences have created specific challenges and obstacles for aspiring women musicians in the long road to professional achievement and recognition in a male-dominated sector'. Within this article, an interview survey with the Turkish female orchestra conductors (and selected Turkish male conductors) aimed to uncovering the experiences, perceptions and explanations regarding the impact of gender stereotypes and the challenges for women. The article contends that similar to the gendered dynamics in the Western orchestras - despite the existence of formal institutional barriers - women's minority position within classical orchestras are shaped by a number of social, cultural and institutional factors. These facts highlight the lingering significance of gender-based stereotypes, roles and expectations, the effect of the scarcity of role models for women in the profession as well as the masculine norms which heavily associated with the identity and status of the conductor in the orchestras.

Keywords: Women Conductors, Gender Stereotypes, Western Classical Music, Women in Professions, Masculine Norms.

Tarihten Günümüze Çok Sesli Müzikte İz Bırakan Kadın Besteciler

Gökçe Altay Artar

(Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı)

Özet

Çağlar boyu kendisine yüklenen toplumsal misyon, rol ve inançlar nedeniyle arka planda kalmaya hatta kimi zaman yok olmaya mahkûm edilmiş kadın, bilim ve felsefe alanlarında olduğu gibi, sanatta da türlü mücadeleler vermiştir. Erkek egemen toplumlarda hak ve özgürlükler arayışı içerisinde bir varoluş gayesi sergileyen kadın, aralarında müzik sanatının da olduğu pek çok alanda etkin olma çabası sergilemiş ve bu çaba günümüze değin uzanmıştır. Başlangıçta eğitimden yoksun bırakılan kadın, zamanla kazandığı haklar doğrultusunda eğitim olanağını elde ettikten sonra, bestecilik sanatında da kayda değer ilerlemeler göstermiştir. Böylelikle kadın, müziksel yaratıcılığın üstün bir ifadesi olan bestecilik sanatında da, tıpkı diğer sanatlarda olduğu gibi yetkinliğini kanıtlamıştır.

Bu çalışmada eski çağlardan günümüze kadın bestecilerin yeri ve öneminin yanı sıra batılı tekniklerle eserler veren kadın bestecilerin yarattığı sosyal algı (*social perception*) irdelenecektir. Bu kapsamda, Sümerli Enheduenna, ortaçağda bilinen ilk kadın besteci Hildegard von Bingen, Rönesans'ta Casulana Maddalena, Barbara Strozzi, Barok dönemde Jaquet de la Guerra, 19. yüzyılda Clara Schumann, Fanny Mendelssohn Hensel, 19. yüzyıl sonunda Alma Mahler, Amy Beach, 20. yüzyılda Fransız Altılıları'nın tek kadın üyesi olan Germaine Tailaferre, Amerika'da ultra-modernist besteciler arasında yer alan Ruth Crawford Seeger, İngiltere'de 12-ton tekniğini kullanan ilk besteci Elizabeth Lutyens ve halen aktif olarak beste çalışmalarına devam eden Sofia Gubaudulina, Kaija Saariaho gibi kadın bestecilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın besteciler, çok sesli müzik tarihi

Women Composers Who Mark the History in Polyphonic Music

Abstract

Women have been left in the background or even disappear due to the social mission, roles, and beliefs imposed on them for ages have given various struggles in art and science, and philosophy. In male-dominated societies, women who pursue a purpose of existence in search of rights and freedoms have endeavored to be active in many fields, including the art of music, and this effort has reached today. After gaining the education opportunity in line with the rights she gained over time, women who were initially deprived of education also made significant progress in the art of composition. Thus, the woman proved her competence in the art of composition, which is a superior expression of musical creativity, just like in other arts.

In this study, the place and importance of women composers from ancient times to the present day and the social perception created by women composers who have produced works with western techniques will be examined. In this context, firstly, the Sumerian poet and hymn composer Enheduenna and the first known women composer of the Middle Ages Hildegard von Bingen will come to the scene. Following the Renaissance composer Casulana Maddalena, Barbara Strozzi, and Jaquet de la Guerra of the Baroque period will be introduced briefly. In the 19th century, Clara Schumann, Fanny Mendelssohn Hensel, and at the end of the 19th century, Alma Mahler and Amy Beach will follow. Afterward, Germaine Tailaferre, the only woman member of the French Six in the early 20th century, and Ruth Crawford Seeger became one of the ultra-modernist composers in America take their positions in the music history. Elizabeth Lutyens, the first composer to use the 12-tone technique in England, and other composers such as Sofia Gubaudulina and Kaija Saariaho, who are still actively working on composition, will be featured.

Keywords: Women composers, history of polyphonic music

Taffanel'in Paris Konservatuvarı Flüt Eğitime Katkıları Bağlamında Fransız Kadın Besteciler

Emel Doğan Uğurlu

(Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)

Özet

1669 yılında kurulan École Royale de Chant (Kraliyet Şan Okulu) ve Institut National de Musique (Ulusal Müzik Enstitüsü)'nün birleşmesi ile 1795'te tamamen devlet fonları ile desteklenerek açılan ilk müzik okulu olan Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris (Paris Konservatuvarı), Fransa'da müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmasının yanı sıra Fransız Flüt Ekolünün oluşması ve günümüze kadar olan gelişim sürecinde de en etkili müzik kurumlarının başında gelmektedir.

Claude Paul Taffanel, Paris Konservatuvarı'nda flüt profesörlüğü yapmaya başlamasının ardından flüt repertuarını Fransız bestecilerinin yeni eserleri ile güncellemiş ve sınırlı olan nefesli repertuarını genişletmek konusunda konservatuvar yönetimini ikna etmiştir. Cécile Chaminade, Jeanine Rueff, Ginette Keller, Thérèse Brenet ve Betsy Jolas gibi Fransız kadın besteciler, öğrencilerin mezuniyetlerinde icra ettikleri (*solo de concours*) yarışma eserleri bestelemişlerdir. Bu eserler, ton, vibrato, artikülasyon gibi Taffanel'in öncülüğünü yaptığı Fransız flüt ekolünün yapı taşlarını vurgulamaları bakımından önemlidirler.

19. yüzyılın ilk çeyreğinden 20. Yüzyılın sonlarına kadar Paris Konservatuvarı'nda flüt yarışma eserleri erkek besteciler tarafından bestelenmiştir. Cécile Chaminade, 1902'te flüt yarışma parçası bestelemek için görevlendirilen ilk kadın besteci olmuştur. Flüt için bestelenen Concertino Op. 107, flüt repertuarının ve bestecinin bilinen en önemli eserlerinden birisi olmuştur. Cécile Chaminade'ın ardından 1954 yılında Jeanine Rueff, 1968 yılında Ginette Keller, 1974 yılında Thérèse Brenet ve 1977 yılında Betsy Jolas'ın besteledikleri eserlerle bu süreç devam etmiştir.

Bu çalışmada, Paris Konservatuvarı, bu kurumdaki flüt eğitim geleneği, Taffanel ile birlikte flüt eğitiminde meydana gelen yenilikler ve bu bağlamda Fransız kadın bestecilerin bu sürece katkılarının irdelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Fransız Flüt Ekolü, Paris Konservatuvarı, Taffanel, Fransız Kadın Besteciler.

French Female Composers in Context of Contributions of Taffanel's Paris Conservatory To Flute Education

Abstract

The Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris, which was established in 1795 as a result of the merger of the École Royale de Chant and the Institut National de Musique, which had been founded in 1699, is an important part of the French Flute School and music education in France. It is one of the most influential music institutions in its formation and development process until today.

After starting as a flute professor at the Paris Conservatory, Claude Paul Taffanel updated his flute repertoire with new works by French composers and persuaded the conservatory management to extend his small woodwind repertoire. Cécile Chaminade, Jeanine Rueff, Ginette Keller, Thérèse Brenet, and Betsy Jolas, all French female composers, wrote the contest works that students performed at their graduation. These works are relevant in terms of emphasizing the fundamentals of Taffanel's French flute school, such as pitch, vibrato, and articulation.

Male composers at the Paris Conservatory composed flute competition works from nineteenth to the end of the twentieth century. In 1904, Cécile Chaminade became the first female composer to be commissioned to compose a piece for a flute competition. Composed for Flute, Concertino Op. 107 is one of the most major works in the flute repertoire, as well as one of the composer's most essential contributions. Following Cécile Chaminade, works by Jeanine Rueff in 1954, Ginette Keller in 1968, Thérèse Brenet in 1974, and Betsy Jolas in 1977 continued the process.

The aim of this study is to look into the Paris Conservatory, its flute training legacy, Taffanel's advances in flute teaching, and the role of French female composers in this process.

Key words: Flute, French Flute School, Paris Conservatory, Taffanel, French Female Composers.

19. Yüzyıl'da 'Kadın Besteci' Olmak: Clara Schumann

Nihan Yağışan

(Akdeniz Üniversitesi Devlet Konservatuarı)

Özet

Feminist Müzik Teorisi alanında yapılan başlangıç çalışmaları toplumsal cinsiyet (gender) üzerine yoğunlaşır ve ilk başlıklar “Kadın Besteciler” ya da “Kadının Müzikteki Yeri” biçiminde şekillenir. Bu başlıklara gerekçe olarak müzik tarihi kitaplarında kadın bestecilerin yer almalarındaki eksiklik ve kadının müzikte hak ettiği değeri bulamaması gösterilebilir. “Cinsiyete dayalı işler” sınıflamasının yapıldığı bir toplumda bestecilik ve yorumculuk gibi profesyonel uğraşlar, 19. yüzyıl kadını için tartışmalı bir durumdur. Kadın besteciler konulu çalışmaların önem kazanmasının nedeni budur. Bingen, Clara Schumann, Strozzi, Smyth ve Seeger gibi kadın besteciler konusunda ilk çalışmalar yayımlanır (Kutluk, 2016). Bu çalışmaların temelinde bestecinin eserlerinin niteliğinden ziyade, verilen mücadele bulunmaktadır. Kadının hak ettiği değeri kazanabilmek için verdiği uğraş ana tema olarak belirir. Benzer bir duyarsızlığın kayıt endüstrisinde de görüldüğüne sıkça dikkat çekilir. Kadın bestecilerin eser kayıtlarının yapılmaması, olağan orkestra programlarında yer verilmemesi ya da kadın seslendiricilerin sektörde geri planda bırakılması gibi konular tartışmaya açılır. Clara (Wieck) Schumann, her zaman konunun ilgi çeken isimlerinden biridir. Eşinin Romantik Dönem’in önde gelen bestecilerinden biri olmasıyla kimi kapıların kendisine daha rahat açıldığı vurgusu yapılır. Oysa müzisyen bir aileden gelmektedir ve ilk müzik eğitimini profesyonel bir piyanist ve pedagog olan babasından almıştır. Kendisi de müzik yaşamı boyunca konser piyanisti, eğitici ve besteci kimliğiyle müzik tarihinin olağanüstü yıldızlarından biri olarak öne çıkmıştır.

Bildiri, Clara Schumann’ın kimliğinde 19. yüzyıl müzik yaşamında kadının yerine odaklanmayı ve bestecinin müziğiyle ilgili bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Clara Schumann, Toplumsal Cinsiyet, Müzikte Kadın, Kadın Besteciler

Being a 'Woman Composer' in the 19th Century: Clara Schumann

Abstract

The initial process initiated for Feminist Music Theory focuses on gender and the first titles ‘Woman Composers’ or ‘Woman's Place in Music’ take shape. The reason for these titles can be shown to the lack of female composers in music history books and the inability of women to find the value they deserve in music. Professional occupations such as composition and interpretation in a society where the classification of “works based on gender” is a controversial situation for the 19th century woman. The first studies on female composers such as Bingen, Clara Schumann, Strozzi, Smyth and Seeger are published (Kutluk, 2016). The basis of these works lies in the struggle rather than the quality of the composer's work. The struggle of women to gain the value they deserve appears as the main theme. It is often noted that a similar insensitivity is seen in the recording industry. Issues such as not recording works of woman composers, not being included in the regular orchestra programs, or leaving female voice actors in the background are discussed. Clara (Wieck) Schumann has always been one of the most interesting names on the subject. It is emphasized that some doors were opened more easily to her as his wife (Robert Schumann) was one of the leading composers of the Romantic Period. However, she comes from a musician family and received his first musical education from his father, a professional pianist and pedagogue. Throughout her musical life, she has come to the fore as one of the extraordinary stars of music history as a concert pianist, educator and composer.

The paper aims to focus on the place of women in the music life of the 19th century in the identity of Clara Schumann and to provide information about the composer's music.

Keywords: Clara Schumann, Gender, Woman in Music, Women Composers

Osmanlı'da Kadın ve Müzik İlişkisinin Unutulmuş Tarihi: Dilhayat Kalfa Örneği

Duygu Güvener

(Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü)

Cenk Güray

(Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı)

Özet

Dilhayat Kalfa, Osmanlı Döneminde Reftar Kalfa'dan sonra bilinen ikinci kadın bestecidir. Yaşamı hakkında çok az bilgiye sahip olduğumuz Dilhayat Kalfa'nın Harem-i Humayun'da çok iyi bir müzik eğitimi aldığı eserlerinden anlaşılmaktadır. 19. yüzyıldan önce yaşamış olup da, eserlerinin kısmen de olsa günümüze ulaştığı tek kadın besteci Dilhayat Kalfa'dır. Evcârâ peşrevi ile saz semaisi en seçkin eserleri olarak görülmektedir. Evc, mahur ve rast besteleri de fasıl repertuarının en beğenilen eserleri arasındadır.

Sözlü geleneğe dayanan Osmanlı müziğine ait eserlerinin çoğu kaybolmuş, notaları günümüze ulaşmamıştır. Osmanlı'da harem ve kadın müzisyenlerle ilgili elimizde detaylı yazılı belge bulunmadığı için, özellikle o dönemdeki icracı ve bestecilerin isimlerini tespit etmek güçleşmektedir. Bu kaynakların tamamının erkek egemen bir bakış açısıyla yazıldığı düşünüldüğünde, bu yaklaşımdan bağımsız "yeni" bir tarih yazımının da gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında müzik tarihinde bestecilik ve yaratıcı icracılık daha çok erkeklerle ilişkilendirilmiş, kadınlar bestecilik ve icracılık eğitimine yönlendirilmemiştir. Kadınların, doğuştan geldiği kabul edilen yaratıcılıktan yoksun oldukları, hiçbir zaman deha sahibi büyük bir sanatçı olamayacakları iddia edilmiş, bu yönüyle müzik bir erkek sanatı olarak gelişmiştir. Bütün bu tartışmalar değerlendirildiği zaman, Dilhayat Kalfa gibi bir bestecinin eserlerinin günümüze kadar ulaşması dikkate değerdir. Bu çalışmada Türk müziğine çok değerli eserler kazandıran Dilhayat Kalfa'nın Türk müziğindeki yeri üzerinde durulmuş ve Evcara makamındaki eserleri çekirdek analizi yöntemiyle incelenmiştir. Genelde tarih, özelde müzik tarihi yazımının, kadının görünürlüğüne gölgeleyen eril bir geleneğin izlerini taşıdığı rahatlıkla söylenebilir. Bu alanda yapılacak çalışmalar müziğe dair unutturulan "kadın" temelli bir geçmişinin de var olduğunu topluma duyumsatacak ve geçmişe dair bu aktarımın sürekliliğini sağlamada önemli bir rol üstlenirken, kadın mücadelesine de güç verecektir.

Anahtar Kelimeler: Dilhayat Kalfa, Osmanlı, Kadın, Besteci, Evcara.

The Forgotten History of Women and Music Relationship In The Ottoman: Dilhayat Kalfa

Abstract

Dilhayat Kalfa is the second known female composer after Reftar Kalfa in the Ottoman Empire. It is appeared from the works of Dilhayat Kalfa that we know very little about his life, he received a very good musical training in Harem-i Humayun.

Dilhayat Kalfa is the only female composer who lived before the 19th century, but some of her works have survived. Evcârâ peshrevi and saz semai are seen as his most excellent works. Evc, mahur and rast compositions are also among the most popular works of the fasıl repertoire.

Most of the works of Ottoman music based on oral tradition have been lost and their notes have not survived. Since we do not have detailed written documents about Harem and female musicians in the Ottoman Empire, it is difficult to identify the names of performers and composers in that period. Considering that all of these sources were written with the patriarchal point of view, the necessity of a "new" historiography emerges. In addition, in the history of music, composition and creative performance were mostly associated with men, women were not encouraged to composition and performing education. It has been claimed that women have lack of creativity, which is considered to be innate, and could never be great artists with genius, and in this respect, music has developed as a male art. When all these discussions are evaluated, it is remarkable that the works of a composer such as Dilhayat Kalfa have survived to date. In this study, Dilhayat Kalfa's place in Turkish music is emphasized and her works in Evcârâ makam are analyzed by the method of nucleus analysis. It can be easily said that historiography in general and music historiography in private, bears traces of patriarchal tradition that obscures the visibility of women. Studies in this area will make the society feel that there is a "woman" based past that is made the forget about music and while playing an important role in ensuring the continuity of this transfer of the past, it will also support the struggle of women.

Keywords: Dilhayat Kalfa, Ottoman, Woman, Composer, Evcara.

Günümüzde Türk Müziği İcrâ Eden Kadın Sazendelerin Sanat Alanındaki Temsiliyetlerinin Genel Değerlendirilmesi

Güniz ALKAÇ
Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

Özet

Osmanlı toplumu sosyal bakımdan genel olarak “ataerkil” düzende yapılanmıştır. Müziğin de bu yapılanma gereği “erkek egemen” düzende gelişim gösterdiği görülmektedir. Hâlbuki Türk Müziği geleneğinde kadın her zaman müzikle iç içe olmuştur. Öyle ki kadın müzik icracıları Osmanlı Sarayı’ndaki müzik faaliyetlerinde, şehir hayatında gelişen fasıl müziğinin “incesaz” takımlarında, şehir eğlence müziğinde, şehirde icrâ edilen halk müziğinde sazıyla, sesiyle ve bestecilik yönüyle müzikal faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. “Ne var ki, gerek mûsikî kaynakları, gerekse mûsikî dışı genel kaynaklar kadınların Osmanlı tarihi boyunca gösterdikleri mûsikî faaliyetlerinin kapsamını ve gerçek boyutlarını yansıtmaktan uzaktır.” (Aksoy; 2008, 64) Kadının Türk Müziği geleneğindeki müzikal kimliği hakkında bilgi almak için sınırlı da olsa yazılı ve tasviri belgelerden faydalanılmaktadır. Başlangıçta toplumdaki islâmî düzen gereği oluşan haremlik –selamlık hayatı kadın ve erkeği sosyal hayatta olduğu kadar müzik icrâ ortamlarında da birbirinden ayırmıştır. Bu durumda kadınlar kendi eğlencelerini yaratma isteğiyle çalgı çalmayı öğrenmişlerdir. Ancak gelenek kurulduktan sonra kadın ve erkek müzisyenlerin karşı karşıya- yan yana gelecek şekilde bir arada müzik icra ettikleri de gözlenmektedir.

Bu bildiride günümüzde sınırlı ortamlarda Türk Müziği icra faaliyetlerini sürdürebilen kadın sazendelerin icra ettikleri sanat ortamlarındaki konumları kadın olmaları noktasında incelenerek genel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya veri sağlamak amacıyla yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve bu form gönüllü olarak araştırmaya katılan çalışma grubuna uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında çeşitli mecralarda Türk Müziği icrâ eden kadın sazendelerin içinde buldukları durumlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Makam Müziği, Kadın, Sazende, İcrâcı

General Assessment of Representation of Female Instrument Players Performing Turkish Maqam Music in Arts Today

Abstract

The Ottoman society had “patriarchal” structuring in general. It could be seen that based on this structuring music also had a male-dominant development. However, in Turkish Music tradition women have always been involved in music. Female music performers were involved as instrument players, singers, and composers in musical activities of the Ottoman palace, in “stringed instruments” ensembles of fasıl music developed in city life, in entertainment music of cities, and in folk music performed in cities. “Nevertheless, both musical sources and non-musical general sources are far from reflecting the scope and true dimensions of musical activities of women throughout Ottoman history.” (Aksoy; 2008, 64) In order to find information on musical identity of women in Turkish Music tradition, written and descriptive documents have been used even to a limited extent. In the beginning the separation between men and women in life that was based on the Islamic order in the society also separated men and women in music performance environment as well as in social life. In this case, women learned to play instrument to create their own entertainment. However, after establishment of this tradition male and female musicians are also observed to come face to face or side by side to perform music together.

In this paper the status female instrument players who can continue performance of Turkish Music in limited settings today have at their performance settings are studied from their sex and a general assessment is made. In order to provide data to the study a structured interview form was prepared and this form was applied on test group that voluntarily participated in the study. Circumstances of female instrument players performing Turkish Music in various venues are tried to be determined in light of the findings.

Keywords: Turkish Maqam Music, Women, Musician, Performer

Selahattin Pınar'ın Seçilmiş İki Eserinde Sabite Tur Gülerman'ın Tavrı Özelliğinin İncelenmesi

Hatice Selen Tekin

(Sakarya Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı)

Filiz Başbüyük

(Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Özet

Türk Müziği geleneğinde, öğrenim ve aktarım yöntemi olarak “meşk” önemli bir yer tutar. Her ne kadar yüzyıllar içinde ebced ve Hamparsum notası gibi nota yazım sistemleri kullanılmış olsa da “meşk” en önemli aktarım sistemi olmuştur.

Günümüzde halen belli ölçüde devam eden meşk sistemi; kulaktan öğrenmeye, ezber ve tekrarlamaya dayanır. Meşk; “Türk müziğinde uygulanan, kulaktan öğrenme ve öğretme yöntemi”; meşk etmek ise; “öğretmenin çaldığı veya söylediği yapıtı dinleyerek öğrenmek ve ezberlemek”¹ şeklinde ifade edilmektedir. Ancak Türk müziğinde meşk geleneğinin çok daha geniş içeriği bulunmaktadır. Meşk sisteminde usul(ritm) konusu önemli bir başlıktır. “Meşk edilen eserin üslûyle birlikte öğrenilmesi esastır.”² Usul, melodi ve güfte ilişkisiyle örülmüş ustalıklı eserler meşk usulü ile günümüze kadar gelmiştir. Usta çırak ilişkisi içinde, Türk müziğini iyi bilen, icrada ustalaşmış bestekâr ve icracılarla yapılan bu müzikli toplantılar aracılığıyla, henüz konservatuarların kurulmadığı yıllarda birçok icracı ve bestekâr yetişmiştir. Özellikle 19.yüzyıl sonlarından itibaren solistik icranın öne çıkmasıyla birlikte üslup, tavrı ve yorum kavramları da önem kazanmıştır.

Bu çalışmanın konusu; geleneğin içinden yetişmiş kadın ses icracılarından Sabite Tur Gülerman'ın Selahattin Pınar eserleri örneğinde icra analizi ve öne çıkan tavrıdır. Sabite Tur Gülerman gibi klasik Türk Müziği üslubunu benimseyenlerce kabul görmüş, aynı zamanda batı tekniklerini de ustaca kullanan hanende sayısı oldukça azdır. Öyle ki Selahattin Pınar gibi bol süslemeli ve motifli eserler besteleyen bir bestekârın eserlerinde ustaca bir teknik hem notayı uygulamış, hem de kendince eklediği motif, çarpma vb. yöntemler ile esere ayrı bir değer kazandırmıştır. Sabite Tur Gülerman'ın bu tavrı klasik Türk Müziği üslubunu benimseyenlerce beğeni kazanmış ve örnek gösterilmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırmalara özgü tarama yöntemi kullanılacak ve Selahattin Pınar besteleri örneğinde Sabite Tur Gülerman'ın tavrı üzerine elde edilen sonuçlar yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği Üslubu, Tavrı, Selahattin Pınar Besteleri, Sabite Tur Gülerman Tavrı.

In Two Selected Songs Of Selahattin Pınar An Investigation Of Sabite Tur Gulerman's Characteristic Style

Abstract

In the Turkish Music tradition, "meşk" has an important place as a method of learning and transmission. Although note writing systems such as ebced and Hamparsum have been used over the centuries, “meşk” has been the most important transmission system.

The “meşk” system, which still continues to a certain extent today; It is based on learning by ear, memorization and repetition. Meşk; It is expressed as "learning and teaching method by ear" applied in Turkish music, "learning and memorizing by listening to the work that the teacher plays or sings"³. However, there is a much wider content of the meşk tradition in Turkish music. Method (rhythm) is an important topic in the meşk system. Procedure is imperative to practice. “It is essential to learn the composition that has been practiced, in a rhythm.”⁴ The masterful Works knitted with the relation of method, melody and lyrics have survived to the present day in meşk style. Through these musical meetings with composers and performers who know Turkish music well and who have mastered the performance in a master-apprentice relationship, many performers and composers were trained during when conservatories were not established yet. Especially since the late 19th century, with the prominence of soloist performance, the concepts of style, attitude and interpretation have also gained importance.

¹ Vural Sözer; Müzik Ansiklopedik Sözlük, 4. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1996, s.465

² Cem Behar; Aşk Olmayınca Meşk Olmaz, Geleneksel Osmanlı/ Türk Müziğinde Öğretim ve İntikâl, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2003, s. 16

³ Vural Sözer; Müzik Ansiklopedik Sözlük, 4. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1996, s.465

⁴ Cem Behar; Aşk Olmayınca Meşk Olmaz, Geleneksel Osmanlı/ Türk Müziğinde Öğretim ve İntikâl, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2003, s. 16

The subject of this study; It is the performance analysis and singing style of Sabite Tur Gülerman, one of the female vocal performers who grew up with in the tradition, in the sample of Selahattin Pınar works. Sabite Tur Gülerman was accepted by those who adopted the classical Turkish Music style, and at the same time, the number of singers who skillfully use western singing techniques is very low. So much so that a composer like Selahattin Pınar, who composed songs with lots of ornaments and motifs, both applied the note with a masterful technique and added motifs, multiplication, etc. in his works. It has given a different value to the work with its methods. This singing techniques of Sabite Tur Gülerman was appreciated by those who adopted the classical Turkish Music style and was shown as an example.

In this study, the scanning method specific to qualitative research will be used and results obtained on the singing style of Sabite Tur Gülerman in the sample of Selâhattin Pınar compositions will be interpreted.

Keywords: *Turkish Music Style, Singing techniques, Compositions by Selahattin Pınar, Singing Techniques of Sabite Tur Gülerman.*

Kant'ın Estetik Kuramı Bağlamında Türk Makam Müziği Eserlerinin Estetik Analizine Yönelik Bir Model Örneği: Faize Ergin – “Bade-İ Vuslat İçilsin Kâse-İ Fağfurdan”

Göknil Bişak Özdemir

(İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Bu çalışmada, Kant'ın estetik kuramına bağlı olarak Türk Makam Müziği eserlerinde estetik analiz yapabilmeye yönelik bir model önerisi oluşturulmuştur. Bu modele örnek olarak da Tanburi Faize Ergin'in Şedaraban makamındaki “Bade-i vuslat içilsin kâse-i fağfurdan” adlı eserinin estetik analizi yapılmıştır. Türk Makam Müziği'nin önde gelen kadın bestekarlarından olan Tanburi Faize Ergin'in ilk bestesi olma özelliği taşıyan bu eser, “mükemmellik örneği” ve “şaheser” olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma aynı zamanda bir müzik eserinin hangi ölçütlerle “güzel” olarak değerlendirildiğine cevap aramaktadır. Estetik, içinde güzelliği barındıran, gerçekliği sanatla ifade eden bir bilimdir. Ancak yöntemlerinin belirlenmesi oldukça güçtür. Zamana ve yere göre değişmektedir. Bir sanat eserini “güzel” yapan değerleri, estetik özelliklerini analiz etmek için birtakım parametreler belirlemek gerekmektedir. Bu da bir kurama dayanarak oluşturulan bilimsel yöntemlerle gerçekleştirilebilir. Kant anlayışında estetik, güzeli değerlendirme ve yargılama yetisiyle oluşmaktadır. O'na göre, estetik bir sanat eserinde, imgeleme ve anlama yetisinin uyumu söz konusudur. Sanatsal değerlendirmeler yargı, deha, yüce ve güzel kavramalarını açıklığa kavuşturmaya çalışarak yapılmalıdır. Estetik yargının ölçütü ise nitelik, nicelik, ilişki ve kiplik yargılarıdır. Kant'ın estetik kuramı, yapacağımız eser analizinde, tarihi süreçte olduğu gibi bugün de bize ışık tutacaktır. Bu çalışma, Türk Makam Müziği eserlerinde, bundan sonra yapılacak estetik analizi çalışmalarına örnek niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Estetik, Kant, Türk Makam Müziği, Faize Ergin, tanbur, besteci

A Sample Model of Aesthetic Analysis of Turkish Makam Music Creations in The Context of Kant's Aesthetic Theory: Faize Ergin – “Bade-i Vuslat İçilsin Kase-i Fağfurdan”

Abstract

In this study a model is suggested towards making aesthetic analysis on Turkish Makam Music creations according to aesthetic theory of Kant. As a sample to this model, aesthetic analysis was conducted on the piece titled “Bade-i vuslat içilsin kase-i fağfurdan” by Tanbur Player Faize Ergin in Şedaraban Makam. This is the first piece composed by Tanbur Player Faize Ergin who is one of the prominent female composers of Turkish Makam Music and is assessed to be “example of perfection” and “masterpiece”. This study also explores the criteria used to assess a musical piece as “good”. Aesthetics is a science that contains beauty in itself and expresses reality with art. However, determining its methods is quite difficult. They depend on time and place. A number of parameters must be established to analyze values that make an artwork “good”, its aesthetic particulars. This can be done with scientific methods that are developed based on a theory. According to Kant, aesthetics is formed with the faculty of assessing and judging the good. According to him, faculties of imagery and understanding are harmonious in an aesthetical artwork. Artistic assessments must be conducted in a way to clarify the concepts of judgement, genius, supreme, and good. The measure of aesthetic judgement are judgements of quality, quantity, relationship, and modality. Kant's theory of aesthetics will shed light on our analysis of the piece as it did in the historic process. This study is an example to future aesthetics analysis studies that will be conducted on creations of Turkish Makam Music.

Keywords: Aesthetic, Cant, Turk Maqam Music, Faize Ergin, tanbur, composer

-Bir Kadın İcracının Gözünden- Türk Müziği Keman İcrasında Karşılaşılan Sorunlar

Canan Sezgin Geylan

(Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Müziği Keman Sanatçısı)

Özet

Keman icrası başlı başına enstrümanın perdesiz ve yaylı oluşu ile ilişkili çeşitli teknik zorluklar barındırmaktadır. Türk müziği keman eğitimi ise hem metodolojik hem tutuş tekniği açısından oturtulamamış bir yapı üzerine inşa edilmeye çalışıldığından, geleneksel icracı olma yoluna fazladan bir zorluk katmaktadır. Bunlarla birlikte bir kadın icracı olarak yaşanan sosyal problemler de Türk Müziği keman icracısının üzerinde bir üçüncü zorluk katmanı olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Durum saptamasına yönelik yaşantılardan ve deneyimlerden yola çıkılarak, aynı zamanda literatür taramasına dayalı olarak oluşturulacak bu çalışma, durum tespitine dayalı betimsel bir karakter taşımaktadır. Çalışmada hem Türk müziği keman eğitiminde metod sorununa ve bu durumun icracılıkta yarattığı handikaplara değinilecek; hem de kadın icracıların karşılaştığı sorunlardan, engellerden bahsedilecektir. Bu anlamda araştırma, iki yönlü bir konu ağına sahip olmakla birlikte, örnekler ve çözüm önerileri açısından bütüncüllük gözetilecektir.

Betimsel karakterli, nitel bir çalışma olan bu çalışmada kadın Türk Müziği keman öğrencilerinin ve yorumcularının, geleneksel icracılıkta ilerleyemeyişlerinin nedenleri, teknik problemler, metodolojik ve sosyal alanlarda karşılaştıkları belli başlı sorunlar, zorluklar, beraberinde ve sonrasında yaşanan sosyal engeller, problemler ve bunların aşılmasına yönelik çözüm önerileri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Keman İcrası, Türk Müziği, Toplumsal Cinsiyet, Kadın İcrası, Kadın Sanatçı.*

- From the Eyes of a Female Performer - Problems Encountered in Turkish Music Violin Performance

Violin performance itself involves various technical difficulties associated with the instrument being fretless and stringed. Turkish music violin education, on the other hand, adds an extra difficulty to being a traditional performer, as it is tried to be built on a structure that cannot be established in terms of both methodology and grip technique. Along with these, the social problems experienced as a female performer may also appear as a third layer of difficulty above the Turkish Music violin performer.

This study, which will be created based on the experiences and experiences for determining the situation and at the same time based on the literature review, has a descriptive character based on the situation assessment. In the study, both the method problem in Turkish music violin education and the handicaps this situation has created in performing will be addressed; as well as the problems and obstacles faced by women performers will be mentioned. In this sense, although the research has a two-way subject network, integrity will be pursued in terms of examples and solution proposals.

In this study, which is a descriptive, qualitative study, will be emphasized the reasons of female Turkish music violin students and their performers not progressing in traditional performing, technical problems, major problems they face in methodological and social areas, difficulties, social obstacles and problems that occur with and after them and solutions to overcome.

Keywords: *Violin performance, Turkish Music, gender, female performance, women artist.*

Indie Müzikte Kadın Müzisyenliğinin Yükselişi ve Değişen Kadın İmgesi

Gökmen Özmenteş

(Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Özet

Müzik kültürel/toplumsal değişim ve hareketliliklerle çok güçlü ilişkileri olan bir sanattır. Bu ilişki kimi zaman müziğin bu değişimleri tetikleyen bir aygıt, kimi zaman da bu değişimlerden etkilenen bir temsil aracı olmasını içeren karşılıklı bir görünümde gerçekleşir. Müziğin değişim hareketlilikleriyle kurduğu bu güçlü ilişki popüler müzikte sanatsal/geleneksel müzik türlerine kıyasla çok daha kısa sürede ve somut olarak görülebilmektedir. Değişime direnme ve kültürel muhafazakârlığı yer yer yaşamsal bir amaca yükselten sanatsal/geleneksel müzikler büyük anlatı ve mirasların devamı olarak modern bir söylemin kendini elitleştirme amacıyla da kullanılmaktadır. Ancak kültürel çoğulculuk, farklılıkların erimesi, çeşitlilik ve müzikal etkileşimlerin bir yaşam alanı olarak popüler müzik postmodern söylem ve araçların üretildiği ana mecralardan birine de dönüşmüştür. Popüler müzikte kadın cinselliği, özellikle de kadın bedeninin metalaşması, büyük kültür, büyük anlatılar, yüce ahlak gibi söylemleri birer birer parçalama yeteneğine sahip popüler müziğe yöneltilmiş negatif eleştirilerin temel noktalarından biri olmuştur. Ancak medya ve müzik teknolojisinde son 10 yılda yaşanan sarsıcı yenilikler popüler müzik sektöründeki tüm üretim ve tüketim biçimlerini değiştirmiş, bu bağlamda kadınların müzik sektöründeki rolleri de farklılaşmıştır. Covid-19 pandemisinde iyice hızlanan bu değişimlerin en net görüldüğü popüler müzik türlerinden biri *indie müzik* olmuştur. Bu çalışmadaki ana tez şudur: popüler müzik endüstrisinde, özellikle ana akım pop müzikte, kadın bedeninin bir meta olarak üretimi ve gösterimine yönelik eleştirel bir damarın belirginleştiği gözlenirken indie müzik örneğinde kadın müzisyenliğinin görünürlüğü ve saygınlığında artış görülmektedir. Bir başka deyişle indie müzik sadece ekonomik boyutta değil, feminist eleştirilerin pratiğe döküldüğü ve kadın müzisyenliğinin güçlendiği alternatif bir damara dönüşmüş durumdadır. Bu teze ilişkin argümanlar şöyle sıralanabilir: 1) popüler müzikte, özellikle pop müzikte, büyük yıldızlar dönemi neredeyse sona ermiştir, 2) sınırsızca çoğalarak amalgam bir yapıya bürünen müzik türlerindeki çeşitlilik hayran gruplarının parçalanmasına ve paylaşılmasına neden olmuştur, 3) indie müzik 80'ler ve sonrasında yükselen “dans ve şov” odaklı pop müziğe bir alternatif olarak “müzisyenlik/şarkıcılık” odağında güçlenmektedir, 4) homestudio olanakları işitsel ve görsel kayıtların yarı profesyonel ortamlarda üretimine olanak vermiş ve müzik endüstrisinde büyük yapımcı şirketlere olan bağımlılığı azaltmış, indie müziğin önünü açmıştır, 5) büyük sahne şovları ve dans koreografilerine dayalı pahalı prodüksiyonlar yerine mütevazı ev ve çevre koşullarında üretilen, gündelik yaşamın sıradanlığını içeren müzik videoları çoğalmıştır, 6) bu bağlamda kadının bedeni üzerinden üretilen cinsellik ve görsellikte belirgin bir azalma baş göstermiştir, 7) bu değişimde nitelikli müzik eğitimi almış kültürel/müzikal kapital birikiminin popüler müziğe geçişinin rolü büyüktür, 8) indie müzik dünyada ve Türkiye’de yeni “kaliteli müzik” sınıflamasında yer aldığından ve eğitim seviyesi yüksek bir dinleyiciye hitap ettiğinden kadın müzisyenliği açısından yeni olanaklar sunmuştur, 9) ancak kadın imgesi ve bedeninin istismarını azaltan bu değişimde feminist teori ve pratiklerin kamusal alandaki yaygın etkisi ya da akademik ortamlardaki gücünden çok teknoloji odaklı toplumsal/kültürel değişimlerin etkisi daha güçlüdür. Ancak, indie müzik örneğinde kadın müzisyenliğinin gözle görünür artışına rağmen müzik endüstrisinde cinsiyet odaklı eşitsizliklerin çözüldüğü söylenemez. Bu konuda daha alınacak çok yol vardır.

Anahtar Kelimeler: Indie Müzik, Kadın Müzisyenliği, Kadın İmgesi, Kültürel Değişim, Cinsiyet Eşitliği/Eşitsizliği.

The Rise of Female Musicianship and The Changes of Female Image in Indie Music

Abstract

Music is an art that has strong relations with cultural/social change and dynamism. This relationship sometimes takes place in a reciprocal appearance that includes music being a device that triggers these changes, and sometimes a means of representation affected by these changes. This strong relationship that music establishes with the mobility of change can be seen in a much shorter time and concretely in popular music compared to art/traditional music genres. Art/traditional music, which occasionally elevates the resistance to change and cultural conservatism to a vital purpose, is used as a continuation of great narratives and legacies in order to elitize itself of a modern discourse. However, as a living space for cultural pluralism, dissolution of differences, diversity and musical interactions, popular music has also turned into one of the main mediums where postmodern discourse and tools are produced. Female sexuality in popular music, especially the commodification of the female body, has been one of the main points of negative criticism towards popular

music, which has the ability to shatter discourses such as great culture, great narratives, and supreme morality one by one. However, the shocking innovations in the media and music technology in the last 10 years have changed all the production and consumption forms in the popular music sector, and in this context, the roles of women in the music sector have also changed. One of the popular music genres in which these changes, which accelerated in the Covid-19 pandemic, were most clearly seen, was *indie music*. The main thesis in this study is as follows: In the popular music industry, especially in mainstream pop music, a critical vein towards the production and display of the female body as a commodity is observed, while the visibility and dignity of female musicians in indie music is increasing. In other words, indie music has turned into an alternative vein where feminist criticisms are put into practice and female musicianship is strengthened, not only in an economic dimension. Some arguments for this thesis can be listed as follows: 1) the big star era in popular music, especially pop music, is almost over, 2) the diversity of music genres that have become amalgam by increasing limitlessly, has caused fan groups to be divided and shared, 3) indie music is getting stronger with a focus on "musicianship/singing" as an alternative to "dance and show" focused pop music that rose in the 80s and beyond. 4) The homestudio facilities have enabled the production of audio and visual recordings in semi-professional environments and reduced the dependence on major production companies in the music industry and paved the way for indie music. 5) instead of expensive productions based on big stage shows and dance choreographies, music videos produced in modest home and environmental conditions and produced in the ordinariness of daily life have increased, 6) in this context, a significant decrease in sexuality and visuality produced through the female body has started, 7) The role of the transition of the cultural / musical capital with qualified musical education to popular music plays a big role in this change, 8) since indie music is included in the new "quality music" classification in the world and in Turkey and appeals to an audience with a high level of education, it has become a new opportunities for female musicians, 9) however, in this change that reduces the abuse of the image and body of women, the effect of technology-oriented social/cultural changes is stronger than the widespread effect of feminist theories and practices in the public sphere or their power in academic settings. However, despite the visible increase in female musicianship in the indie music example, it cannot be said that gender-based inequalities in the music industry have been resolved. There is still a long way to go in this regard.

Keywords: *Indie Music, Female Musicianship, Female Image, Cultural Change, Gender Equality/Inequality.*

Toplumsal Cinsiyet Ve Rock Müzik: Punk Rock'ta Kadının Konumlanışı

Aykut Barış Çerezcioğlu

(Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Özet

Toplumsal cinsiyet çalışmaları toplumsal cinsiyet inşasını erkek egemenliğin koruyan ve üreten bir araç olarak ele alır. Kadının toplumdaki ikincil konumlandırılışının eril tahakküm kodları çerçevesinde anlamaya çalışan bu literatür, cinsiyet eşitsizliği ve egemen düzene cinsiyet bağlamında direnişin toplumsal düzenlemelerine yoğunlaşır. Sosyal hayattaki pek çok alanın “erkek alanları” olarak işaretlenmesini eleştiren çalışmalar, müzik pratiklerinde var olan benzer görünüşleri de ele alır. Genel olarak erkek egemen bir müzik türü olarak işaretlenen rock müzik, uzun yıllar kadını ikincil konuma yerleştirir. Kadın icracıların rock müzik pratiklerindeki varlığı sınırlı olur. Kadınlar rock müzik scene içinde genellikle hayranlık ve takipçilik gibi müzik dışı alanlarda varlık gösterir. 1970lerin punk rock akımı ise pek çok yerleşik toplumsal koda karşı çıktığı gibi toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklere de direniş gösterir. Punk rock, rock müziğın erkek egemen görünümüne karşı, kadın müzisyenleri çalgı icrası olarak konumlandırırken müziksel üretim içerisinde de görünür kılar. Tür böylelikle rock scene’de toplumsal cinsiyete dayalı da bir direniş alanı oluşturur.

Bu çalışmanın amacı tarihsel olarak rock müzik içerisinde kadının konumunu gözden geçirmek ve punk rock’ın yerleşik toplumsal cinsiyet kodlarına ilişkin geliştirdiği direnç pratiklerini anlamaya çalışmaktır. Çalışmada müzik endüstrisi, ana akım medya, endüstriyel kapitalizmin üretim biçimleri gibi pek çok yerleşik koda karşı çıkan punk rock’ın toplumsal cinsiyet hiyerarşisine simgesel karşı taaruz alanları saptanmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Punk Rock, Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Hegemonya, Eril Tahakküm, Popüler Müzik.

Gender and Rock Music: Position of Woman in Punk Rock

Abstract

Gender studies discuss the gender construction as a tool of that protects and produces male domination. This literature, which tries to understand the secondary positioning of women in society within the framework of masculine domination codes, focuses on social arrangements of resistance to gender inequality and the domination order in the context of gender. Studies that criticize the marking of many areas in social life as “men’s fields” also deal with similar views that exist in music practices. Rock music, which is generally marked as male-dominated music genre, places women in the secondary position for many years. The presence of female performers in rock music practices would be limited. Women often show presence in non-musical areas such as fan and follower within the rock scene. The punk rock movement in the 1970s, on the other hand, resisted gender inequalities as well as many established social codes. While punk rock positions female musicians as instrumental performances against the male-dominated appearance of rock music, it also makes them visible in musical production. Thus the genre creates a gender-based area of resistance in the rock scene.

The aim of this study is to revive the position of women in rock music historically and try to understand the resistance practices developed by punk rock regarding established gender codes. In this study, it will be to identify symbolic areas of attack against the gender hierarchy of punk rock, which opposes many established codes such as music industry, mainstream media, industrial capitalism.

Keywords: Punk Rock, Gender, Woman, Hegemony, Male Dominance, Popular Music.

Türkçe Rap Müzikte Kadın Öznelliğinin Müziklerarası İnşası

Sevilay Çınar

(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı)

Özet

Yerel müzik dinamiklerinin görüldüğü Türkçe rap müzik; yapımcılarıyla, medya temsilleriyle dünyadaki birçok örneğinde olduğu üzere erkekler tarafından yürütülmekte; sokaklar, parklar, bodrum katları ya da yeraltı olarak tabir edilebilecek mekânların ağırlıkta olduğu erkek egemen kültür ortamlarında temsil edilmektedir. Her ne kadar eril kültür ortamına vurgu yapılsa da, sayıları erkek MC'ler ile karşılaştırılacak çoğunlukta olmasa da, bu müziği temsil eden kadın MC'lerin ürettikleri eser örnekleri, temsil biçimleri ve söylemleri, kadın öznelliğini ortaya koyarken; ritim kalıplarında- müzik cümlelerinde yerel müzik verilerini kullanma biçimleri, müziklerarasılığın özgünlüğünü belgelemektedir. Öyle ki söylemsel verilerin yanı sıra müziksel verilerin temsili, yerelin temsiliyle örtüşmektedir. Bu noktada; Kadın MC'lerin Türkçe rap müzik tarihinde varoluş serüvenleri nelerdir? Türkçe rap müziğini temsil biçimleri nasıldır? Yerel müzik öğelerini nasıl kullanmaktadırlar? Kadın MC'ler ağırlıklı hangi konuları işlemektedirler? Kadın MC'lerin özgün söylemleri nelerdir? vb. sorularına yanıtlar aranırken; otoriteye direnen hip-hop kültüründe kadının varolma çabası ve söylemi üzerine odaklanan çalışma içerisinde, kadınların rap müziğini temsil etme biçimleri ve üretim süreçleri sorgulanmaktadır. Türkçe rap müzik tarihindeki kadın MC'leri inceleyen bu çalışma, kadın MC'lerin rap müzikle ne ifade ettiklerini ve rap müziğin onlar için ne ifade ettiğini, müziksel ve eleştirel söylem analizleriyle ortaya koyarken; feminist kuramın yanı sıra popüler kültür kuramı ile perspektifini genişleterek verilerini sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın MC, Türkçe Rap, Hip-Hop Kültürü, Yerel Sound, Müziklerarasılık.

Intermusical Construction of Female Subjectivity in Turkish Rap Music

Abstract

Turkish rap music where local musical dynamics seem at play is pursued by men in terms of both its production and its media representation as in many contexts around the world and is represented in male-dominated cultural milieu such as streets, parks, basements, or places that can be described as underground. While there is an emphasis of male domination and their numbers are not comparable to those of male MCs, however, the samples of work produced by female MCs representing this genre of music, their forms of representation, and their discourses reveal female subjectivity, and the ways in which they resort to local musical data in rhythmic molds and musical sentences document the authenticity of intermusicality, so much so that the representation of not only discursive data but also musical data overlaps with the representation of the local. At this point, we seek answers to questions such as through what struggles female MCs have emerged in the history of Turkish rap music, what their modes of representing Turkish rap music are, what issues they primarily address, and how they utilize local musical elements, and we take this study, which focuses on women's struggle for existence in hip-hop culture and on the discourse of women, as an opportunity to question the ways in which women represent rap music and their processes of production. This study on Turkish female MCs relies on musical and critical discourse analysis to bring to light what female MCs convey through rap music and what rap music means for them, and it extends its perspective with popular culture theory in addition to feminist theory in presenting its data.

Keywords: Female MC, Turkish Rap, Hip-Hop Culture, Local Sound, Intermusicality.

Günümüz Popüler Müziğinde Kadın: Cardi B ve Hip Hop Feminizm

M. Kadir Nohut*

Özet

Üretim ve dağıtım araçlarının değişmesi modern toplumların inşa edilmesinde önemli rol oynamıştır. Değişen bu araçlar, zamanla büyük üretimler yaparak geniş kitlelere çeşitli metaları rahatça ulaştırabilecek seviyelere gelmiştir. Aslında her dönem var olan popüler kavramı, araçların farklılaşmasıyla etki çapını genişleterek kitleler üzerinde etkili olacak içerikler üretmeye başlamıştır. Popüler aynı zamanda varlık alanını daha da genişletmek için farklı dönemlerde alt kültür ürünlerini de kullandığı görülmektedir. Alt kültür nesnelere dünya çapında insanların takip ettiği akım ve ürünlere dönüştürmektedir.

Günümüz ana akımında çokça yer kaplayan hip hop, 70'li yılların sonunda Bronx menşecili partilere katılan alt gelir grubuna mensup Afrika kökenli Amerikalılarca ortaya çıkartılmış bir eğlence biçimidir. Bugün dünyaya satılan ürün ayrıca kendine has karakterler üreterek insanların ilgisini cezbetmektedir. Bu karakterlerden Cardi B yakın zamanda oldukça popüler olmuştur. Sansasyonel hareketleri, müstehcen klip ve şarkı sözleriyle gündemde sürekli yer bulan isim ayrıca ürettiği içerikleriyle hip hop feminizm olarak anılmaya başlanan başlıkta kendisine atıfta bulunulan bir kişiye dönüşme evresindedir. Erkek egemen bir yapıya sahip olan hip hop ayrıca kadınlar üzerinde oluşturduğu algıyla tartışmalı olmuş bir müzik tarzıdır. Kadın hip hop şarkıcıları özellikle Cardi B, son dönem çalışmalarıyla bu tarzda popüler kadınlar olarak sözü ele geçirmeye başlamışlardır.

Mevcut olay; popüler kültür- popüler müzik içerikleri, müzik üretim şekillerinin değişimi, popüler müzikte kadının kendini ifade edişi, hip hopun feminizm anlayışı başlıklarından beslenerek zaman zaman eleştirel bir bakış açısıyla sonuca ulaşmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Popüler, Cardi B, Hip Hop, Üretim, Modernizm, Feminizm.

Women in Today's Popular Music: Cardi B and Hip Hop Feminism

Abstract

The change of the production and distribution tools has been playing an important role in the building of the modern society. These changed tools became to a level that can easily deliver various commodities to large masses by making large productions over time. In fact, the popular concept, which exists in every period, has started to produce contents that will be effective on the masses by the expanding the scope of the effect with the differentiation of the tools. It is seen that the popular also used subculture products in different periods to further expand the area of existence. It transforms subculture objects into trends and products followed by people around the world.

Hip hop, which occupies a large place in today's mainstream, was a kind of entertainment created by African Americans from the lower income group who attended Bronx-origin parties in the late 70's. Today, the product sold to the world also attracts the attention of people by producing unique characters. Cardi B, one of these characters has become very popular lately. Cardi B, who is constantly on the agenda with her sensational movements, obscene clips and lyrics, is in the phase of the transforming into a person who is referred to as hip hop feminizm with her content. Hip hop, which has a male dominated structure, is also a music style that has been controversial with the perception it creates on woman. The female hip hop singers, especially Cardi B, with their recent works become to take over as popular women in this style.

Current event: it aims to reach conclusions with a critical point of view from time to time, feeding on popular culture-popular music contents, change of the music production styles, women's self-expression in popular music and hip hop's sense of feminizm.

Keywords: Popular, Cardi B, Hip Hop, Production, Change, Modernizm, Feminizm.

* Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bil. Enst. Türk Müziği Teorisi ve Etnomüzikoloji Yüksek Lisans Mezunu

Sosyo-Kültürel Değişmeler Işığında Türkünün Kentleşmesi ve Bir Kadın İcracı: Selda Bağcan

Süleyman Fidan

(Gaziantep Üniversitesi TMDK)

Özet

İnsanın çevresiyle kurduğu anlamlı ilişkiler bütünü olan kültür bu ilişki biçimlerinin değişmesiyle sürekli güncellenmiş, yeni formlar kazanmış ve kuşaklar arasında taşınmıştır. Ekonomik üretim-tüketim araçlarındaki değişimler, teknolojiyle birlikte gelişen ulaşım ve iletişim imkânlarıyla kentleşme gibi süreçler, önemli kültürel dönüşümlere de sebep olmuştur. Bu çerçevede Batı’da ve Türkiye’de söz konusu değişimlerin en somut yansıdığı alanlardan birisi müzik kültürüdür. 19. yüzyılın son çeyreğinde Avrupa ve Amerika’da yaşanan ses kayıt ve aktarım teknolojilerindeki gelişim, plak endüstrisini kısa zamanda geniş coğrafyaya yaymıştır. Böylece geleneksel müziğin dijitalleşme serüveni başlamıştır. İnsanın kent/teknoloji ağırlıklı yeni çevresiyle kurduğu ilişkilerine bağlı olarak doğan sanatsal beklentileri geleneksel müzik boyutunda bu yolla karşılanma sürecine girmiştir. Gelenekten beslenen icracıların tarz, enstrüman ve performans bakımından üretici/yaratıcı tavırları süreci şekillendirmiştir.

1950 sonrası Türkiye’inde siyasi ve teknolojik değişmelerin sosyo-kültürel yaşama yansımalarını, türkü kavramında ve icrasında ortaya çıkan algı değişimi Selda Bağcan kimliği üzerinden okumak mümkündür. Bu bağlamda bir örnek olarak Selda Bağcan, modern kentli kadın kimliğine sahip olmakla birlikte Türkiye’deki kültürel iklime bağlı olarak yeni roller de üstlenmiştir. Gitarının yanına bağlama eklenirken geleneğin de gür, tiz ve parlak sesi olmuştur. Yine Batı’nın da etkisine bağlı olarak şekillenen sosyal ve siyasal çalkantılar, darbeler ve kültürel akımlar, Bağcan’ı kent ortamında bir kadın sanatçı tipi olarak etkileyen unsurlar olmuştur. Bağcan, yerel müziklerin “Anadolu folk, Anadolu pop, Anadolu rock” ekseninde ve son olarak elektronik müzikal destekle DJ’ler tarafından oluşturulan “cover” türkülerin aranan bir sesi hâline getirmiştir.

Bu çalışmada kentleşme ve teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan sosyo-kültürel değişmelerin müzik kültürüne yansımaları; icracı, üretim/yaratım, enstrüman, performans ve dinleyici/izleyici bağlamında Selda Bağcan üzerinden tartışılacaktır. Çalışmada bir kadın icracı temsilinde Türkiye’de kentleşme boyutuyla mekân ve teknoloji boyutuyla iletişim açısından insanın yeni kültür çevresindeki edebî/müzikal/estetik duyarlılık ve beklentilerini ortaya çıkartan şartları irdelemek amaçlanmaktadır. Konuyla ilgili literatür taraması yapılarak toplanan veriler çözümlenip değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: *Toplumsal Değişmeler, Türkü, Anadolu Pop, Kadın.*

Urbanization of The Ballad on The Light Of Socio-Cultural Changes and a Woman Performer: Selda Bağcan

Abstract

Culture, which is the body of meaningful relationships that people establish with their environment, has been constantly updated with the change of these forms of relationship, gained new forms and moved between generations. Processes such as changes in economic production-consumption tools, transportation and communication facilities developed with technology, and urbanization have also led to important cultural transformations. In this context, music culture is one of the areas where these changes are reflected most tangibly in the West and Turkey. The development of sound recording, and transmission technologies experienced in Europe and America in the last quarter of the 19th century spread the record industry to a wide geography in a short time. Thus, the digitalization adventure of traditional music started. The artistic expectations of the people, which were born in connection with the relations they established with the city / technology-oriented new environment, have entered the process of meeting in this way in the dimension of traditional music. The productive / creative attitudes of the performers who are fed by tradition have shaped the process in terms of style, instrument and performance.

It is possible to read the reflections of political and technological changes on socio-cultural life in Turkey after 1950, and the change of perception in the concept and performance of the ballad through the identity of Selda Bağcan. In this context, as an example Selda Bağcan has taken on new roles depending on the cultural climate in Turkey, although she has a modern urban female identity. While the bağlama was added to the side of her guitar, she was also the loud, sharp and bright voice of the tradition. Social and political turbulences, coups and cultural movements, which are shaped by the influence of the West, have been the factors

affecting Bağcan as a female artist type in the urban environment. Bağcan has become the sought-after voice of local music in the axis of "Anatolian folk, Anatolian pop, Anatolian rock" and finally, "cover" folk songs created by DJs with electronic musical support.

In this study, the reflections of socio-cultural changes arising due to urbanization and technology on music culture will be discussed over Selda Bağcan in the context of performer, production / creation, instrument, performance and listener / audience. In this study, it is aimed to examine the conditions that reveal the literary / musical / aesthetic sensitivities and expectations of a person in the new cultural environment in terms of space with the dimension of urbanization and communication with the dimension of technology in Turkey in the representation of a female performer. The collected data will be analyzed and evaluated by making a literature review on the subject.

Keywords: *Social Changes, Turku/Ballad, Anatolian Pop, Woman.*

Kadın Müzikologların Kadın ve Müzik Üzerine Çalışmaları

Ashhan İŞILTAN

(İTÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)

Özet

19. yüzyılda müziğin tek başına bilimi olması amacıyla ortaya çıkan müzikolojide uzunca yıllar Avrupa temelli klasik müzik bestecilerinin biyografileri ve eserleri tarihsel ve analitik yöntemlerle çalışılmış, karşılaştırmalı yöntemle de etnografik verilerin notasyonu ve analizi yapılmıştır. Sosyal bilimlerle disiplinlerarası yetişmiş ve çalışan bazı müzikologların 1980'lerde "eski müzikoloji"yi eleştirilerek müziğin çok yönlü ve disiplinlerarası çalışılması gerektiğini vurgulamasıyla eleştirel yöntemli "Yeni Müzikoloji" ortaya çıkmıştır.

Yeni Müzikoloji'nin kapsamında, çoğu sosyolojinin çalışma konusu olan, 'sınıf, öteki, kimlik, diaspora, göç, ideoloji, iktidar, beden' vb. kavramlar müzikle ilişkilendirilerek çalışılmaya başlanmıştır.

Sayılan kavramların yanı sıra, Yeni Müzikoloji'nin eleştirel ve disiplinlerarası karakterini yansıtan Feminist Çalışmalar, müzikoloji disiplinine yöntem ve teori bakımından özgün yaklaşımlar getirmiştir. Müziksel metinlerin inceleme çalışmalarındaki Toplumsal Cinsiyet olgusu, verili kabul edilen düşünce sistemlerine eleştirel perspektifte sorgulamalar hazırlamıştır. Müziksel yapıların teori, analiz, metin ve söylem bakımından cinsiyet ve cinsellik anlatım stratejileri çerçevesinde ve odağında çalışılması, alanda eleştirel yaklaşıma başlangıç etkisi oluşturan örnekler arasındadır.

Feminist teorisyenlerin yaklaşım, anlayış ve değerlendirmeleriyle ilk örnekleri görülen eleştirel yöntem, Yeni / Eleştirel Müzikoloji'nin analiz ve değerlendirme alanlarını, tarihsel yöntemli yaklaşımlardan farklılaştırmıştır.

Kadınlık (femininity), cinsiyet (gender), cinsellik (sexuality/eroticism) çalışmaları, tarihsel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik zeminde sınıf, öteki, kimlik, ideoloji, iktidar, beden vb. kavramlarıyla da ilişkili olarak Yeni Müzikoloji kapsamında başından beri çalışılmaya başlanmıştır. Ayrıca bu çalışma konuları Feminist Müzikoloji başlığı altında da anılmaktadır.

19. yüzyılda "eski müzikoloji"de etnografik müzik araştırması yapan kadın araştırmacılar, -kimisi resmî görev gereği- sadece müzik kaydı toplayıp transkripsiyon ve analiz yapmışlardır. 20. yüzyıldaki kadın müzikologların da çoğunlukla "eski müzikoloji" çerçevesinde çalıştığı, bazılarının doğrudan kadın ve müzik çalışmalarının olduğu belirlenmiştir. Yeni Müzikoloji'de öncü çalışmalar yapan kadın müzikologlar ise aynı zamanda Feminist Müzikoloji'nin de öncüleri olmuşlardır. Ancak doğrudan bu kadın müzikologların kadınlar/kadınlık ve müzik üzerine hangi çalışmaları yaptıklarının, atıflar dışında, özel olarak araştırılmadığı görülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmada, öncü kadın müzikologların kadın ve müzik üzerine çalışmaları betimsel düzende durum saptamaya yönelik olarak araştırılmıştır. Tarihsel yöntemli bu araştırmanın verileri, doküman analizi tekniğiyle toplanmış ve betimsel veri analizi tekniğiyle çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kadın Müzikologlar, Yeni Müzikoloji, Feminist Müzikoloji, Disiplinlerarası.

Woman Musicologists' Studies On Woman And Music

Abstract

In musicology, which emerged in the 19th century with the aim of being the only science of music alone, studies have been carried out on the biographies and works of European-based classical music composers for many years by using the historical and analytical methods, and notation and ethnographic data analysis have also been made through the comparative method. The "New Musicology" through the critical method has emerged as some musicologists, who were trained and worked interdisciplinary with social sciences, criticized "old musicology" in 1980s and emphasized that music should be studied in a versatile and interdisciplinary way.

In the context of the New Musicology, the studies were started to be conducted together with social science concepts such as class, other, identity, diaspora, immigration, ideology, power, and the body, etc. by associating them with music.

In addition to the concepts listed, Feminist Studies that are reflecting the critical and interdisciplinary character of the New Musicology have brought original approaches to musicology discipline in terms of method and theory. The Gender Phenomena in the musical text analyzing studies has created questioning with a critical

perspective against the taken for granted ways of thinking. The study on musical structures within the framework and focus on gender and sexuality expression strategies in terms of theory, analysis, text and discourse is among the examples that have an initial impact on the critical approach in the field.

The critical method, whose first examples were seen through the approach, understanding and evaluation of feminist theorists, has differentiated the analysis and evaluation aspects of the New/Critical Musicology from the historical methodology approaches.

From the very beginning, the feminity, gender, sexuality/eroticism studies have been included to the scope of New Musicology studies in relation to the concepts of class, other, identity, ideology, power, the body, etc. on historical, social, cultural, economic and political grounds. These study topics are also referred to under the title of Feminist Musicology.

In the 19th century, women researchers who conducted ethnographic studies on "old musicology" - some did it for official duty - only collected music records and transcribed and analyzed them. It was determined that women musicologists in the 20th century mostly worked within the framework of "old musicology" too, but some of them conducted direct women and music studies. Female musicologists pioneering the works in New Musicology have also become the pioneers of Feminist Musicology. However, except for citations, it is seen that what studies these women musicologists did directly on women/feminity and music have not been specifically investigated. In this context, in this study, on woman and music studies of pioneering women musicologists were investigated as descriptive due diligence. The data of this research with historical method was collected by document analysis technique and analyzed by descriptive data analysis technique.

Keywords: *Woman, Woman Musicologists, New Musicology, Feminist Musicology, Interdisciplinary.*

Yeni Müzikoloji Perspektifinde Kadının Müziksel Varlığı

Şeyma Ersoy Çak

(İstanbul Medipol Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi)

Özet

Müzik, antikite ve Antik Çağ'dan beri farklı uygarlıkların temsilcileri tarafından teori ve pratik yönleriyle incelenen bir alan olarak varlık göstermiştir. Araştırmaların alt dallara göre sınıflandırılması ve yöntemlere dair çerçeve oluşturması bakımından 19. yüzyılın son çeyreğinde Avrupa'da şekillenen 'müzikoloji' disiplini, başlangıçta çizdiği sınırları giderek genişletme çabasıyla dinamik bir yapı ortaya koymuştur. 1980 sonrası süreçte kültürel çalışmalar, eleştiri, estetik ve müzikte hermenötik yaklaşımları, "yeni müzikoloji" ya da "eleştirel müzikoloji" perspektifinin gelişmesinde etkili olmuştur. İngiliz, Amerikan müzikoloji araştırmalarında önce "eleştirel" daha sonra "yeni müzikoloji", eklektisizmin yanı sıra eleştirel teori, postkolonyalizm, toplumsal cinsiyet ve feminizmden hareketle araştırmalar yapılmasını sağlamak amacı taşımaktadır. Müziği toplum ve kültürel bağlarla anlamlandırmak kaygısını taşıyan bu süreç, tarihsel müzikolojinin pozitivist bakışma eleştirel yaklaşım getirirken, gelişen araştırma yöntemlerine insan ve toplum bilimsel perspektifin eklenmesini sağlamıştır. Müzik araştırmalarında antropoloji, sosyoloji, tarih, felsefe ve feminizm ilişkisine önem vererek, postmodern estetikle örtüşen son süreç, etnomüzikoloji sahasıyla da kesişen bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet ve feminist müzikoloji araştırmalarının 1990 sonrası süreçte ivme kazandığı söylenebilir.

18.yüzyıl sonlarında tarihsel dönüşümler ve sanayi devrimi ile yeniden şekillenen toplum yaşamında; makineleşmiş fabrikalar, kamusal dünya ve evin özel dünyası, daha önce hiç olmadığı kadar birbirinden ayrılmış ancak kadının yine özel alanla sınırlandırılması söz konusu olmuştur. Toplumsal cinsiyet teorilerinin müzikolojinin eleştirel düşünce ve feminizmle kurduğu ilişki sayesinde Avrupa ve Amerika müzikoloji araştırmalarında kadınların klasik müzikteki varlığından, dünyanın çeşitli bölgelerinde bulunan kadın müzisyenlerin müzikal ifade biçimlerine dek geniş bir yelpazede yapılan araştırmalar, Türkiye müzikolojisinde de yer bulmaya başlamıştır. Son yıllarda kadının, Osmanlı dönemi müzik yaşamında varlığı ve/veya Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde kadının müzikal performansı üzerine yapılan araştırmalar artarak, değişen rolleri tespit edilmeye başlanmıştır. Bu araştırmada, yeni/eleştirel müzikoloji ışığında kadının müziksel varlığıyla ilgili literatür çalışmaları incelenmiş, Türkiye'de yapılan kadın ve müzik araştırmaları hakkında analitik yaklaşımlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yeni/Eleştirel Müzikoloji, Kadın Araştırmaları, Kadın Müzisyenler, Feminist Müzikoloji, Toplumsal Cinsiyet.

Women's Musical Presence in the New Musicology Perspective

Abstract

Music has existed as a field that has been studied in theory and practice by the representatives of different civilizations since antiquity and ancient ages. The musicology discipline, which took shape in Europe in the last quarter of the 19th century in terms of classifying the researches according to sub-branches and creating a framework for the methods, revealed a dynamic structure with an effort to expand the boundaries that it initially drew. Post-1980 cultural studies have influenced the development of criticism, aesthetics and hermeneutic approaches in music, "new musicology" or "critical musicology" perspective. In British and American musicology research, first "critical" and then "new musicology" aims to provide research based on critical theory, postcolonialism, gender and feminism as well as eclecticism. This process, which is concerned with making sense of music with social and cultural ties, brought a critical approach to the positivist view of historical musicology, and enabled the articulation of human and social scientific perspectives to developing research methods. The last process that coincides with postmodern aesthetics has a structure that also intersects with the field of ethnomusicology, giving importance to the relationship of anthropology, sociology, history, philosophy and feminism in music research. In this context, it can be said that gender and feminist musicology research gained momentum in the post-1990 period.

In the social life reshaped by the historical transformations and industrial revolution at the end of the 18th century; The mechanized factories, the public world and the private world of the home have been separated from each other as never before, but women are again restricted to the private sphere. A wide range of researches, from the relation of social gender theories musicology with critical thought and

feminism, to the presence of women in classical music in European and American musicology studies, to the musical expression forms of women musicians from various parts of the world, have started to take place in Turkish musicology. In recent years, researches on the presence of women in the musical life of the Ottoman period and / or the musical performance of women in various regions of Anatolia have increased and their roles that are not mentioned have begun to be determined. In this study, literature studies on the musical existence of women were examined in the light of new / critical musicology, and analytical approaches were made on women and music studies conducted in Turkey.

Keywords: *New/ Critical Musicology, Women's Studies, Female Musicians, Feminist Musicology, Gender.*

“Bellek Köprüsü” Bağlamında Yunanistan’daki Türkçe Konuşan Kadın Mübadillerin Müzikal Belleklerinin Değerlendirilmesi

Mehmet SÖYLEMEZ

(Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı)

Özet

1923 yılında Türkiye ve Yunanistan arasında Lozan Antlaşmasından önce imzalanan bir sözleşme ile Türkiye’de yaşayan Ortodoks Hristiyanlar ile Yunanistan’da yaşayan Müslümanlar için adına “Mübadele” adı verilen bir süreç başlamış oldu. Karşılıklı nüfus değişimine dayanan bu sözleşme ile iki ülke arasında sayıları bir buçuk milyona yakın insan yer değiştirmiştir. Türkiye’de “mübadil” olarak ifade edilen bu insanlar taşınma, barınma, beslenme, eğitim gibi onlarca sorunla sürekli baş etmek zorunda kalmışlardır.

Yunanistan’daki mübadiller ile yapılan görüşmelerde en çok dert yanılan sorun kültürel uyum olmuştur. Bu kültürel uyumu en sert şekilde hisseden mübadil topluluk hiç kuşkusuz konuştukları tek dil Türkçe olanlar olmuştur. Özellikle İç Anadolu ve civarından gelen Türkofon (Türkçe konuşan) Rumlar gerek yerli halkla gerekse de siyasi erkle iletişimde çok sorun yaşamış ve mübadelede en fazla ötekileştirilen guruplardan olmuştur. Mübadillerin tamamına olan olumsuz bakış açısı Türkçe konuşanlara karşı çok daha sert olmuştur. Genellikle büyük şehirlerin yanlarında oluşturulan mahallelere ya da eski Türk köylerine yerleştirilen mübadiller buralarda alt gurupları da olan bir topluluk olarak yaşamaya başlamışlardır. Daha dışa dönük olarak yaşayan erkekler, eğitim-öğrenim gibi nedenlerle devlet kurumları ile daha içli dışlı çocuklar ve evde kalıp ev işlerini yapma veya yaşlılara bakma işlevini üstlenen kadınlar mübadelenin alt guruplarını teşkil etmişlerdir. Özel alanlarda, daha içe dönük yaşayan kadınlar Türkçeyi daha yoğun kullanan taraf olmuşlardır. Bunun yanında Anadolu’dan getirdikleri müzikal belleği korumuşlar ve yeni vatanlarında yeni türkülerini bu belleğe katmışlardır. Bu çalışmada Yunanistan’da mübadil köylerinde alan araştırması yapılarak, Neokeseria, Askities ve Alexandropoli’ye gidilmiş ve görüşmeler yapılmıştır. Yunanistan’da yaşayan Türkofon mübadil kadınların müzikal bellekleri ve şarkı söyleme gelenekleri üzerine durulmuş, ayrıca Türkçe konuşan kadınların şarkı söylemek üzerine düşünceleri ve hangi durumlarda müziği kullandıkları gibi bilgileri de derlenmiştir. Geleneksel olarak hala Anadolu’dan getirilen kültürü yaşamaya devam eden bu kadınların belleklerinde hala kadının toplumsal yeri konusunda oldukça büyük sorunların varlığı devam etmektedir.

Çalışma içerisinde bu sorunların varlığı ve mübadelenin kadın kimliğinde oluşturmuş olduğu etkiler müzikal kültür üzerinden incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Yunanistan, Mübadele, Kadın Belleği, Müzik.

Assessment of the Musical Memory of Turkish-Speaking Refugee Women in Greece, in The Context of the "Memory of Bridge"

Abstract

Between Turkey and Greece in 1923 with a contract signed before the Lausanne Treaty with Orthodox Christians living in Turkey for Muslims living in Greece "exchange" it was begin a process called. With this contract based on mutual population exchange, nearly one and a half million people were displaced between the two countries. These people transporting, housing, nutrition, education as they stayed in dozens of having to constantly dealt with the problem.

In the negotiations with the immigrants in Greece, the most troubling problem was cultural adaptation. Especially Turcophone (Turkish speaking) Greeks coming from Central Anatolia and its surroundings had a lot of problems in communicating with both the local people and the political power, and they became one of the most marginalized groups in the exchange. The negative attitude towards all of the refugees has been much harsher towards Turkish speakers. The immigrants, who were generally settled in the neighborhoods created next to the big cities or in the old Turkish villages, started to live here as a community with subgroups. Men who live more extrovert, children more closely connected with state institutions for reasons such as education and training, and women who have the function of staying at home to do housework or to care for the elderly constitute the subgroups of the exchange. In private spheres, more introverted women used Turkish more intensely. In addition, they preserved the musical memory they brought from Anatolia and added new folk songs to this memory in their new homeland. In this study, field research was conducted in the settled villages in

Greece, Neokesseria, Askities and Alexandropoli were visited, and interviews were made. The musical memories and singing traditions of Turkophonic exchange women living in Greece were emphasized, and information such as the thoughts of Turkish-speaking women on singing and the situations in which they used music were also compiled. In the minds of these women, who continue to experience the culture traditionally brought from Anatolia, there are still serious problems regarding the social place of women.

In the study, the existence of these problems and the effects of exchange on female identity were examined through musical culture.

Keywords: *Turkey, Greece, Population Exchange, Women's Memory, Music.*

1970'li Yıllarda Tokat, Turhal ve Zile'deki Kadın Çalgıcılar

Necdet Kurt

(Azerbaycan Milli İlimler Akademisi)

Özet

Gelenekler ve meslekler, zaman ve mekâna bağlı olarak değişimlere uğrar. Bazı gelenek ve meslekler ise zamana karşı yenik düşer ve tamamen yok olur. Yok olmayan ancak zamana karşı değişim ve dönüşümle devam eden mesleklerden biri de eğlence ve düğün müzisyenliğidir. Bu meslekteki değişim ve dönüşümün ana nedenleri ise; dinsel inançlar, yaşanan sosyal çevredeki değişiklikler, toplumdaki sosyolojik değişiklikler, teknolojiye bağlı değişimler, müzik endüstrisindeki değişiklik ve ilerlemeler ve ekonomik nedenler gibi durumlardır.

Düğünler Anadolu'nun çeşitli yerlerinde, yörelere göre oluşmuş gelenekler çerçevesinde yapılırlar. Dolayısıyla her bölgede yapılan düğünlerde ortak uygulamalar çoğunlukta olsa da geleneklere bağlı farklı uygulama ve eğlence şekilleri de görülmektedir. Bu bildiride de Tokat, Turhal ve Zile'de 1960'lı yıllardan, 80'li yıllara kadar devam eden ancak günümüzde bazılarının uygulaması ortadan kalkmış, bazıları ise oldukça şekil değiştirmiş olan nişan, çeyiz asma, kına gecesi, kına hamamı, gelin hamamı gibi uygulamalardaki kadın müzisyenleri, yöre halkının ifadesiyle "kadın çalgıcıları" halk nezdindeki yerlerini ve işlevlerini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Tokat, Turhal, Zile, Kadın Çalgıcılar.

Female Musicians in Tokat, Turhal, and Zile in the 70s

Abstract

Traditions and professions change depending on time and place. On the other hand, some traditions and professions, succumb to time and completely vanish. Entertainment and wedding musicianship is one of the professions that do not disappear but continue to change and transform over time. The main reasons for the change and transformation in this profession are; religious beliefs, changes in the social environment, sociological changes in society, changes in technology, changes and advances in the music industry, and economic reasons.

Weddings are held in various parts of Anatolia within the framework of traditions formed according to the regions. Therefore, even though general practices are common in weddings held in each region, different practices and entertainment forms depending on traditions are also seen. In this article, the perception of 'women instrumentalists'; as the local people call them, in the society and their functions in the events in Tokat, Turhal, and Zile such as engagement, trousseau hanging, henna night, henna bath, bridal bath, which continued from the 1960s until the 80s, but some of them have disappeared and some have changed shape today are the subjects of research.

Keywords: Tokat, Turhal, Zile, Women Instrumentalists.

Being A Single Female Roma Musician In a Traditional Society – Bajsa’s Story

Velika Stojkova Serafimovska
(Institute for folklore Marko Cepenkov)

Abstract

The proposed paper will tell the life story of Bajsa Arifovska, a female Macedonian Roma musician, and her path from her rural origin of troubled family to a Macedonian well recognized musician of traditional folk instruments. Through her journey as a Roma women musician, she has experienced different stereotypes, prejudice, conflicts and discriminations that she is still overcoming, while music was and still is her only savory and escape. The paper will elaborate her path and her sacrifice, but also her influence as a musician on many other folk musicians in the Macedonian folk scene, her role as a teacher of traditional instruments, as well as her role in encouraging young Roma musicians (female and male) in overcoming the traditional stereotypes of a female Zurla or Tapan player. Today Bajsa is a member of the Macedonian National Ensemble of Folk Dances and Songs Tanec, a composer and an activist for female Roma rights.

Being a friend with Bajsa for many years, my elaboration will have a descriptive approach of many mutual conversations regarding music, societal challenges, traditional values and deep psychological struggles as a single female Roma musician in her everyday life.

Keywords: *Bajsa Arifovska, Macedonian Roma music, gender, women player*

Geleneksel Bir Toplumda Bekar Kadın Roman Müzisyen Olmak - Bajsa'nın Hikayesi

Özet

Makale, Makedon Roman bir kadın müzisyen olan Bajsa Arifovska'nın yaşam öyküsünü ve onun kırsal kökenli sorunlu bir aileden, geleneksel halk çalgıları icra eden Makedon bir müzisyene olan yolunu anlatacak. Roman bir kadın müzisyen olarak yolculuğunda, müzik onun tek hevesi ve kaçışyken, hala üstesinden geldiği farklı kalıpları, önyargıları, çatışmaları ve ayrımcılıkları deneyimledi. Makale onun yolculuğunu ve fedakarlığını detaylandırarak, aynı zamanda bir müzisyen olarak Makedon halk sahnesindeki diğer birçok halk müzisyeni üzerindeki etkisini ve geleneksel enstrümanlar öğretmeni olarak rolünü anlatacaktır. Ayrıca kadın veya erkek genç Roman müzisyenleri -bir Zurla veya Tapan icracısı olarak- geleneksel klişelerin üstesinden gelmeye cesaretlendiren rolünden bahsedilecektir. Bugün Bajsa, Makedonya Ulusal Halk Dansları ve Şarkıları Topluluğu Tanec'in bir üyesi, bir besteci ve Roman kadın hakları aktivistidir.

Bajsa ile uzun yıllar arkadaş olduğum için, günlük hayatında bekar bir Roman kadın müzisyen olarak müziğe, toplumsal zorluklara, geleneksel değerlere ve derin psikolojik mücadelelere ilişkin birçok karşılıklı konuşmayı betimleyici bir yaklaşımla ele alacağım.

Anahtar Kelimeler: *Bajsa Arifovska, Makedonya Roman müziği, toplumsal cinsiyet, kadın icracılar*

Emilia Comișel and Her Contribution to Romanian Ethnomusicology

Ioana Baalbaki

(University of Arts Târgu Mureș)

Abstract

Formed under the guidance of the Romanian ethnomusicologist Constantin Brăiloiu, within the Bucharest Conservatory, Emilia Comișel became his collaborator at the Folklore Archive within the Romanian Composers Society, mastering, perpetuating and developing the research methods used by her mentor. After Constantin Brăiloiu's emigration to Geneva, where he was to establish the *Archives internationales de musique populaire*, Emilia Comișel became a teacher at the Bucharest Conservatory, teaching Folklore for three decades, and becoming the most appreciated and well-known lady of Romanian Ethnomusicology. To this day, her folklore course published between 1962 and 1966 is one of the most important books on the structure and genres of the Romanian traditional music.

She carried out extensive research on children's folklore, on the folklore of the Balkan peoples and on the folklore of the *Ținutul Pădurenilor*, in the latter region following in the footsteps of Béla Bartók. Together with the field research, the results of which were published in national and international journals, Emilia Comișel constantly dealt with the cultural heritage left by Constantin Brăiloiu, coordinating the publication of the first 6 volumes of Brăiloiu's complete works, in a bilingual Romanian-French edition.

The present study aims to celebrate Emilia Comișel for her extensive activity as a researcher and pedagogue and for the cultural heritage left behind after 75 years of work in the field of traditional music.

Keywords: Emilia Comișel, Romanian Ethnomusicology, women researcher, women ethnomusicolog

Emilia Comișel ve Romanya Etnomüzikolojisine Katkısı

Özet

Emilia Comișel, Bükreş Konservatuarı bünyesinde kurulan Romanya Besteciler Topluluğu bünyesindeki Folklor Arşivi'nde Romen etnomüzikolog Constantin Brăiloiu'nun rehberliğinde kendisi tarafından kullanılan araştırma yöntemlerinde ustalaşıp bunları sürdürerek ve geliştirerek Brăiloiu'nun önemli bir ekip arkadaşı oldu. Constantin Brăiloiu'nun, *Archives Internationales de Musique Populaire*'i kuracağı Cenevre'ye göçünden sonra, Emilia Comișel Bükreş Konservatuarı'nda otuz yıl boyunca Folklor öğretmenliği yaptı ve Romanya Etnomüzikolojisinin en beğenilen ve en tanınmış kadın temsilcisi oldu. 1962-1966 yılları arasında yayınlanan folklor dizisi bugüne kadar Romanya geleneksel müziğinin yapısı ve türleri üzerine en önemli kitaplardan biridir.

Béla Bartók'un izinden giden ikinci bölgede çocuk folkloru, Balkan halklarının folkloru ve Ținutul Pădurenilor folkloru üzerine, sonuçları ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanan saha araştırmasıyla birlikte kapsamlı araştırmalar yaptı. Emilia Comișel, Constantin Brăiloiu'nun bıraktığı kültürel mirasla sürekli olarak ilgilendi ve Brăiloiu'nun tamamlanmış çalışmalarının ilk altı cildinin iki dilli şekilde (Romence-Fransızca) yayınlanmasını koordine etti.

Bu çalışma, Emilia Comișel'i bir araştırmacı ve pedagog olarak kapsamlı faaliyeti ve geleneksel müzik alanında 75 yıllık çalışmanın ardından geride bıraktığı kültürel miras nedeniyle anmayı amaçlamaktadır.

Keywords: Emilia Comișel, Romanya Etnomüzikolojisi, kadın araştırmacı, kadın etnomüzikolog

Ileana Szenik: A Subjective Approach to Her Work from Volumes Traditional Carol in Transylvania – Musical Typological Catalogue

Andra Patraş

(Gheorghe Dima Music Academy of Cluj-Napoca)

Abstract

The present communication aims to depict the work of Ileana Szenik (1927- 2019). Her books and articles legacy represent true models of Ethnomusicology research. She was one the most prolific researcher in Ethnomusicology in Romania, and also a professor at the “Gheorghe Dima” Music Academy in Cluj. Her professional life was dedicated to collecting music from the field, to researching musical folklore and to educating. We intend to present one her most important works, which is *Traditional carol in Transylvania – Musical typological catalogue*. The volumes have two authors Ioan Bocşa which was the coordinator of the project and Ileana Szenik which was responsible with musical typological classification. The collection includes carols melody from three important sources: carols that were collected by teams coordinated by bought authors in the field (in a period between 30 years); carols that were published in the most important collections of author forefathers (starting from the beginning of the 20 Century); and also materials which exist in the Sound Archive of the “Gheorghe Dima” Music Academy and the “Folklore Archive of the Romanian Academy Society” in Cluj. In total, the two volumes contain approximately 7500 melodies arrange according to the musical criteria. Ileana Szenik’s was to perfect and to complete the system of musical typological classification with the entire musical material. Her work was very appreciated in all aspects; we can summarize in one sentence that she create a *school of research* with solid principals.

Keywords: Ileana Szenik, Transylvania, carol, Ethnomusicology

Ileana Szenik: Transilvanya’da Geleneksel Noel İlahileri – Müzikal Tipolojik Katalog Kitap Ciltlerindeki Çalışmarına Öznel Bir Yaklaşım

Özet

Bu bildiri, Ileana Szenik’in (1927-2019) çalışmalarını anlatmayı amaçlamaktadır. Kitapları ve makaleleriyle bıraktığı mirası, Etnomüzikoloji araştırmalarının olması gereken modellerini temsil ediyor. Szenik, Romanya’daki Etnomüzikoloji alanındaki en üretken araştırmacılarından biriydi ve aynı zamanda Cluj’daki “Gheorghe Dima” Müzik Akademisi’nde profesördü. Mesleki yaşamı sahadan müzik derlemeye, müzikal folkloru araştırmaya ve eğitmeye adanmıştır. Bu çalışmayla, onun en önemli eserlerinden biri olan *Transilvanya’da Geleneksel Noel İlahisi - Müzikal tipolojik katalog*’u sunmayı planlıyoruz. Kitapların projenin koordinatörü Ioan Bocşa ve müzikal tipolojik sınıflandırmadan sorumlu Ileana Szenik olmak üzere iki yazarı bulunuyor. Koleksiyon, üç önemli kaynaktan oluşun ilahilerin melodisini içermektedir: Alandaki yazarlar tarafından koordine edilen ekipler tarafından derlenen ilahiler (30 yıllık bir süre içinde), yazar atalarının en önemli koleksiyonlarında yayımlanan ilahiler (20. yüzyılın başından itibaren) ve ayrıca Cluj’daki “Gheorghe Dima” Müzik Akademisi’nin Ses Arşivi ve Romanya Akademisi Topluluğu Folklor Arşivi’nde bulunan materyaller. Toplamda iki ciltten oluşun kitap, müzikal kriterlere göre düzenlenmiş yaklaşık 7500 melodi içermektedir. Ileana Szenik’in kısmı, müzikal tipolojik sınıflandırma sistemini tüm müzik materyali ile iyileştirecek ve tamamlayacaktır. Çalışmaları her yönüyle çok beğenildi; sağlam yöneticileri olan bir araştırma okulu yarattığını da tek bir cümleyle özetleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Ileana Szenik, Transilvanya, carol, etnomüzikoloji

Layne Redmond's Legacy: Digital Handprints of Female Frame Drummers

Karin Bindu

(The Department of Social- and Cultural Anthropology in India
Department of Music Science, University Vienna)

Abstract

Layne Redmond, a devoted female master drummer, dedicated her life to research about the history and mythology of frame drums in relation to the female spiritual power until her death in 2013. By collecting images, which show statues, carvings, and paintings of drumming women in museums, books and historical sites in Southern Europe and the Middle East, she reconstructed the history of drumming women. Beside various activities for the welfare of their communities, their roles had been related to the devotion of the great mother goddess as symbol of life, as source of nature, transcendence, knowledge, and procreation. Thousands of years women had acted as priestesses, prophetesses and agents of communication between humans and spiritual forces. Around the 3rd century A.D., the Great Mother, worshipped as Kybele in Phrygia, Greece, and Italy, lost her spiritual power. Christianity and male dominated social systems moved towards oppressing female powers including ritual drumming. Among other functional changes the drums have been misused for male activities in the context of war.

Inspired by the ancient history Layne Redmond created her own circles of drumming women ("the mob of angels"), who re-enacted the power of female drumming in the context of new specific public and private rituals. As master drummer and creator of a revitalized female consciousness she remained an idol for many people following her path. Some of her followers founded digital communities to share and promote their experiences. The Facebook groups "Layne Redmond's Global Friends and fans", and "When the Drummers Are Women" are among those.

Within these groups I intend to analyse the categories of contemporary female frame drummer's intentions based on Redmond's book "When the Drummers Are Women" and on my own experiences as a female drummer. Are female drummers basically focused on music, on healing methods, empowerment of women, on spiritual concepts or on other aspects of drumming? What kind of identity could they create in society? Which role models are they creating and representing for future generations?

Considering various dilemmas of digital ethnography described by Magdalena Góralaska (2020) and Deborah Lupton (2020) this will nevertheless be one of the first glimpses into my new research project about drumming women. Methodically I will combine Art Based Research and Action Research with Digital Ethnography and Ethnomusicology.

Keywords: Frame Drums, Female Empowerment, Percussion, Ethnomusicology, Digital Research.

Layne Redmond'un Mirası: Kadın Bendir İcraçılarının Dijital El İzleri

Özet

Kendini adanmış bir kadın perküsyoncu olan Layne Redmond, hayatını 2013'teki ölümüne kadar kadın ruhani gücüyle ilişkili olarak bendirlerin tarihini ve mitolojisini araştırmaya adanmıştı. Perküsyoncu kadınların heykellerini, oymalarını ve resimlerini gösteren görüntüleri toplayarak Güney Avrupa ve Orta Doğu'daki müzeler, kitaplar ve tarihi mekanlarda bu kadınların tarihini yeniden inşa etti. Topluluklarının refahı için gösterdiği çeşitli faaliyetlerin yanı sıra, büyük ana tanrıçanın yaşamın sembolü, doğanın, aşkınlığın, bilginin ve üremenin kaynağı olmasıyla ilgiliydi. Binlerce yıl kadınlar, rahibeler, peygamberler, insanlar ve manevi güçler arasındaki iletişimin araçları olarak hareket etmişlerdi. MS 3. yüzyıl civarında Frigya, Yunanistan ve İtalya'da Kybele olarak tapınılan Ulu Ana, manevi gücünü kaybetti. Hıristiyanlık ve erkek egemen sosyal sistemler, davul çalma ritüelleri de dahil olmak üzere kadın güçlerini ezmeye doğru ilerledi. Diğer işlevsel değişikliklerin yanı sıra davullar, savaş bağlamında erkek faaliyetleri için kötüye kullanıldı.

Antik tarihten ilham alan Layne Redmond, özel ritüeller bağlamında kadın davul icrasının gücünü yeniden canlandıran kendi davul çalan kadın çevrelerini (meleklerin çetesi) yarattı. Usta bir davulcu ve yeniden canlanan kadın bilincinin yaratıcısı olarak, yolunu izleyen birçok insan için bir idol oldu. Takipçilerinden bazıları deneyimlerini paylaşmak ve tanıtmak için dijital topluluklar kurdu. Facebook grupları "Layne Redmond'un Küresel Dostları ve hayranları" ve "Davulcular Kadın Olduğunda" bunlar arasındadır.

Bu gruplar içinde, Redmond'un "When the Drummers Are Women" kitabına ve bir kadın davulcu olarak kendi deneyimlerime dayanarak, çağdaş kadın bendir icracısının niyetlerinin kategorilerini analiz etmek niyetindeyim. Kadın davulcular temelde müziğe, iyileştirme yöntemlerine, kadınların güçlendirilmesine, ruhani

kavramlara veya davul çalmanın diğer yönlerine mi odaklanıyor? Toplumda ne tür bir kimlik yaratabilirler? Gelecek nesiller için hangi rol modellerini yaratıyor ve temsil ediyorlar?

Magdalena Gralska (2020) ve Deborah Lupton (2020) tarafından açıklanan dijital etnografinin çeşitli ikilemlerini göz önünde bulundurarak, bu, davulcu kadınlarla ilgili yeni araştırma projeme ilk bakışlardan biri olacak. Metodik olarak Sanat Temelli Araştırma ve Eylem Araştırmasını Dijital Etnografya ve Etnomüzikoloji ile birleştireceğim.

Anahtar Kelimeler: *Frame Davullar, Kadın Glendirme, Perksyon, Etnomüzikoloji, Dijital Araştırma.*

West African Women: Performing as Agents of Change in War and Pandemic

Ruth M. Stone

(Indiana University)

Abstract

For the last forty years, communities of women performers in Liberia and the United States have endured both an extended civil war and the Ebola pandemic. Drawing on those difficult events, I consider the ways in which these women have made music key to living through the situation in strength and to creating change. I bring themes that have emerged in the war and pandemic periods of Liberia into juxtaposition.

- Liberian women have sung, danced, and performed to center themselves and their audiences during both pandemic and war.
- Performance has informed and educated people during crises.
- Music has become a medium for truth telling when speech was not possible.
- Music making has been deployed as a critical tool of persuasion.
- Music is engaged to combat post-traumatic stress disorders (PTSD) that frequently manifest within
- Liberian communities following war and pandemic.

Of these five themes, the first demonstrates how music simply helps participants return to a state of calm or the status quo. The subsequent themes progress to the fifth and final theme that accomplishes a healing of deep-seated pain produced by the war and pandemic. Performance proves to be a potent and powerful force that women deploy deftly and creatively. Music achieves a special purpose as these women move their audiences away from the tortuous pain that the calamities have created and help them to achieve healthier and happier lives.

Batı Afrikalı Kadınlar: Savaş ve Pandemiye Değişimin Temsilcisi Performans

Özet

Son kırk yıldır, Liberya ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kadın sanatçı toplulukları hem uzun bir iç savaşla hem de Ebola salgınıyla baş ettiler. Bu zor olaylardan yola çıkarak, oradaki kadınların, müziği güçlü bir yaşam sürmenin ve değişim yaratmanın anahtarı haline getirme yollarını ele alıyorum. Liberya'nın savaş ve salgın dönemlerinde ortaya çıkan temaları bir araya getiriyorum.

• Liberya kadınları hem pandemi hem de savaş sırasında kendilerini ve izleyicileri ön plana çıkarmak için şarkı söylediler, dans ettiler ve çeşitli performanslar sergilediler.

• Performanslar, kriz anlarında insanları bilgilendirdi ve eğitti.

• Müzik, konuşmanın mümkün olmadığı durumlarda gerçeği söylemenin bir aracı haline geldi.

• Müzik yapımı, kritik bir ikna aracı olarak konuşlandırıldı.

• Ayrıca müzik, savaş ve pandeminin ardından Liberya topluluklarında sıklıkla ortaya çıkan travma sonrası stres bozuklukları (PTSD) ile mücadele etmek için kullanılır.

Bu beş temadan ilki, müziğin katılımcıların sakin duruma veya statükoya dönmesine nasıl yardımcı olduğunu gösterir. Sonraki temalar, savaş ve pandeminin neden olduğu derin yaraların iyileşmesini sağlayan beşinci ve son temaya bağlanıyor. Performans, kadınların ustaca ve yaratıcı bir güç olduğunu kanıtlıyor. Bu kadınlar, izleyicileri felaketlerin yarattığı çalkantılı acıdan uzaklaştırdığı ve daha sağlıklı/mutlu yaşamlar elde etmelerine yardımcı olduğu sürece müzik özel bir amaca dönüşmektedir.

Türk Kadın Çocuk Şarkıları Bestecileri

İlknur Özal GÖNCÜ

(Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)

Hande YILMAZ

(Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü)

Özet

Eğitim birçok kademedен oluşur. Öncelikle eğitimi verilecek alanda planlama yapılır ve derslerde konulara göre kazandırılmak istenen kazanımlar belirlenip bu kazanımları öğrencilere en etkili şekilde aktarabilmek için uygun yöntem ve teknikler bulunur. Müzik eğitiminde de farklı yaş gruplarına göre uygun yöntem, teknik ve eğitim araçları kullanılmaktadır. Çocukların müzik eğitiminde en çok kullanılan materyaller çocuk şarkılarıdır. Türkiye’de çocuk şarkıları, aktarma şarkılarla başlayıp, öykünme ve anonim (tekerleme, saymaca, ninni, halk türküleri) şarkılarla devam etmiştir. Daha sonra kendi özgün bestelerimizin de eklenmesiyle çocuk şarkıları dağarcığımız oluşmuştur. Çocuk şarkıları eski bir geçmişe sahip olmakla birlikte ancak cumhuriyet döneminde üzerinde araştırmalar yapılmaya başlanmış ve asıl gelişimini göstermeye başlamıştır. Özellikle erkek bestecilerin ağırlıkta olduğu gözlemlenmiştir. Kadın bestecilerin azınlıkta olduğu ve daha yakın tarihlerde eserler yapmaya başladıkları görülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, çocuk şarkıları yazan Türk kadın bestecileri tanıtmak ve çok değerli üretimler yaptıklarını göstermektir. Çocuk şarkıları bestesi konusunda cumhuriyet döneminden günümüze yapılmış nitelikli birçok çalışma vardır. Fakat son yıllarda sayısı artmış olsa da yeterli değildir. Özellikle de kadın bestecileri incelediğimizde oldukça az çalışma olduğu görülmüştür. Bu sebeple araştırma, çocuk şarkılarıyla ilgili sadece kadın bestecilere yönelik ve onları tanıtmak amacıyla yapılmış ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Çalışmada yer alan kadın besteciler sadece literatür taraması sonucu bilgilerine ulaşılabilen bestecilerle sınırlıdır. Çalışmanın sonunda bir öneri sunulmuş olup, beste yapma çalışmalarının, etkinliklerinin, şenliklerinin, yarışmalarının, festivallerinin daha fazla ve sık yapılması bu alanda çalışacak kişileri teşvik etmesi bakımından önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türk Kadın Besteciler, Türk Kadın Çocuk Şarkıları Bestecileri, Çocuk Şarkıları.

Turkish Female Children's Songs Composers

Abstract

Education consists of many levels. First of all, planning is made in the field to be taught and the achievements to be gained in the lessons are determined according to the subjects. In music education, appropriate methods, techniques and educational tools are used for different age groups. Children's songs started with transfer songs and continued with conventional and anonymous songs (rhyme, chanting, lullaby, folk songs). With the addition of our own original compositions, our repertoire of children's songs has been formed. Although children's songs have an ancient past, research on children's songs began during the Republican period and began to show its true development after this period. It has been observed that especially male composers are predominant. It has been observed that female composers are in the minority and they have started to produce works more recently.

The aim of this study is to introduce Turkish female composers who write children's songs and show that they have produced very valuable productions. There are many qualified works on the composition of children's songs from the republic period to the present day. Although the number of these studies has increased in recent years, it is not sufficient. Especially when we examined female composers, it was seen that there were very few studies. For this reason, our research is important in that it is the first study of children's songs aimed only at female composers and intended to promote them. The female composers who took part in the study are limited to the composers whose information can be reached as a result of the literature review. At the end of the study, a proposal was presented and it was seen that composing works, events, festivals, competitions, feasts were more and more important in terms of encouraging people to work in this field.

Keywords: Turkish Female Composers, Turkish Female Children's Songs Composers, Children's Songs.

Nemeth Kuartet Özelinde Türkiye’de Oda Müziğine Sosyo-Psikolojik Bir Bakış

Gonca GÖRSEV KILIÇ

(Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Çalgı Eğitimi Bölümü)

Uğur TÜRKMEN

(Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü)

Özet

Ülkemizde en çok dinlenen klasik müzik türleri arasında yer alan oda müziğine yönelik ilginin son yıllardaki artışı dikkat çekicidir. Yeni oda müziği gruplarının kurulması, çeşitli kurum ve kuruluşların programlarında oda müziği gruplarına sıklıkla yer vermesi, oda müziğine yönelik çeşitli yarışma ve festivallerin düzenlenmesi bu türün icrasına ivme kazandırmış ve dinleyicilerin oda müziğine yönelik ilgisini artırmıştır. Oda müziği türleri içinde ise birçok farklı forma rastlanılmasına rağmen, akla gelen ilk oluşumların başında kuşkusuz yaylı kuartetler gelmektedir. Ülkemizde de son yirmi yıl içerisinde kurulan yaylı kuartetler arasında birçok grup yurt içi ve dışında gerçekleştirdikleri düzenli performanslarla ulusal ve uluslararası düzeyde önemli başarılarla imza atmışlardır.

Bu araştırma ulusal ve uluslararası sanat ortamlarında ülkemizi başarıyla temsil eden önemli oda müziği gruplarından Nemeth Kuartet’in oluşum sürecini ve temel dinamiklerini sosyal psikoloji bağlamında ele almayı amaçlamaktadır. Dört kadın sanatçıdan oluşan Nemeth Kuartet, ülkemizde istikrarlı bir şekilde sanat hayatını sürdürebilen az sayıda oda müziği grubu arasında gösterilmektedir. Bir durum çalışması olan bu araştırmada literatür taraması ve görüşme tekniğine başvurulmuştur. Grup üyeleriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmede çeşitli sorular yöneltilmiş, elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerine başvurularak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oda Müziği, Nemeth Kuartet, Sosyal Psikoloji.

A Socio-Psychological Overview Of Chamber Music In Turkey “Nemeth Quartet”

Abstract

It is remarkable that the interest in chamber music, which is among the most listened classical music genres in our country, has increased in recent years. The establishment of many new chamber music groups, the frequent inclusion of chamber music groups in the programs of various institutions and organizations, various competitions and festivals for chamber music have accelerated the performance of chamber music and increased the audience of this genre. Although there are many different forms among chamber music genres, string quartets are among the first to come to mind. Among the string quartets established in our country in the last twenty years, many groups have achieved significant success at national and international level with their regular performances in Turkey and abroad.

This study aims to examine the formation process and basic dynamics of Nemeth Quartet, one of the important chamber music groups that have successfully represented our country in national and international area in recent years, in the context of social psychology. Consisting of four female artists, Nemeth Quartet is among the few chamber music groups that have been able to actively pursue their artistic life in national and international platforms for a long time. In this study, which is a case study, literature review and interview technique was used. In the semi-structured interview with the group members, various questions were asked, and the data obtained were interpreted by using qualitative research methods.

Keywords: Chamber Music, Nemeth Quartet, Social Psychology.

Kadınların Yas Sürecindeki Rollerine Psikanalitik Bir Yaklaşım: Ağıtlar

Songül Bulmuş

(Mardin Artuklu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Ağıt, ölüm ve müzik ilişkisi açısından oldukça kapsamlı bir konudur. Ölümle gerçekleşen kaybın ardından kendi ölüm gerçeğinin ağırlığı altında yaşamaya devam edecek olan insanlar, yas sürecinde kendi acısına duyarlı ve sabırlı bir diğer insanın varlığına ihtiyaç duyar. Yas, insanların yaşanan kayıptan dolayı gündelik yaşmalarına yeniden uyum sağlamalarında yaşanılması gereken önemli bir süreçtir. Bu açıdan ağıtlar, insanların kayıpla başa çıkmasında ve yas sürecini tamamlayıp yaşamına yeniden devam edebilmelerinde önemli bir yere sahiptir.

Yas sürecine dair bütün duygusal tepkileri betimleyen ağıtlar, sözel ifade biçiminin yanı sıra, aynı zamanda icraya bağlı bir türdür. Ağıtların ya da yasın temsiline toplumsal cinsiyet temelinde baktığımızda bu icralarda çoğunlukla kadınları görmekteyiz. Toplumda cinsiyet duygularla yakından bağlantılı olarak düşünülen, dolayısıyla duyguların ya da duygulanmanın büyük ölçüde 'kadınların işi' olarak görüldüğü bir mesele olagelmıştır. Bu açıdan acının kadın temsiline ifade edilişi ve bunun kolektif olarak paylaşımı ağıtlar özelinde dikkate değer bir konudur.

Ağıtlara W. Bion'un annenin kapsayıcı ve dönüştürücü özelliğine atıfta bulunduğu psikanalitik yaklaşım üzerinden baktığımızda, yasın temsiline kadınların özellikle anne işlevini üstlenerek yas tutan diğer insanların duygularıyla özdeşleştiğini ve ardından yaşanan acıyı bir şarkı formuna (ağıt) dönüştürerek insanların yas sürecini tamamlamalarını ve yaşamını yeniden düzenlemelerini sağladıklarını söyleyebiliriz. Bu noktadan hareketle bu çalışma, ağıtlardan yola çıkarak, kadınların bu müzikal türdeki rolünü psikanalitik bir yaklaşımla incelemeyi öngörmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ağıt, Yas, Terapötik Etki.

A Psychoanalytic Approach To Roles of Women In The Process of Mourning: Laments

Abstract

Lament is a quite comprehensive issue in terms of the relationship between death and music. People, who cope with the overwhelming reality of death after the loss, need the presence of another person who is patient and sensitive to their own pain. Mourning is an important process by which people adapt to a loss. Mourning is also influenced by rituals such as laments for coping with loss.

Laments, describing all emotional responses to the process of mourning, are not only verbal but also a type of musical performance. When we look at the representation of laments on the basis of gender, we generally see women. It is largely considered that gender is closely related to feelings and women are affiliated with sensuality. In this respect, expression of pain and its collective sharing by women is an important issue specific to laments.

When we look at the laments in terms of the psychoanalytic approach in which W. Bion refers to containing and transforming ability of mother, it can be said that women identify with the feelings of others in the representation of mourning. By transforming grief into a lament, they encourage people to complete mourning process and then resume daily life. From this point of view, this study aims to examine the role of women in this musical genre with a psychoanalytic approach.

Keywords: Lament, Mourning, Therapeutic Effect.

Bir Marşta Buluşan İki Osmanlı Kadın Sanatçısı: Fehime Nüzhet Ve Leyla (Saz) Hanım

Nesrin Karaca

(Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi)

Özet

Çökmekte olan Osmanlı Devletini kurtarmak üzere hemen her alanda yapılan düzenlemeler ve değişiklikler kadını ve dolayısıyla aile hayatını da yakından etkilemiştir. II. Meşrutiyet'e kadar devam eden bu süreçte İstanbul, İzmir, Bursa, Selanik gibi gelişmiş şehirlerde önemli bir eğitimli kadın kadrosu ortaya çıkmaya başlamış, bu "özgürlükçü" ortamından en fazla yararlanan, hatta coşkuyla karşılayanlar İstanbul'daki kadınlar olmuştur. Bu yöndeki çabaların özellikle sürdürüldüğü alanlardan biri kadının eğitimi olmuş, kadınlara yönelik eğitim kurumlarının açılması, kadınlara yönelik ve kadınların çıkardığı yayınların hızlanarak artması kadının çalışma hayatına girmesine de imkan sağlamıştır.

Döneminin siyasal, sosyal ve kültürel hareketliliği içinde, öncü kadınlar tanımlamasının pek bilinmeyen bir ismi olan **Fehime Nüzhet Hanım** (1840-1925); şiir, tiyatro ve hitabeleriyle ortaya koyduğu edebi kişiliğinin yanında dönemin sosyal dinamikleri içinde toplum sorunlarına eğilerek, oluşumların içinde yer alan bir kişiliktir. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e uzanan süreçte, öncü bir kadın kimliği ile karşımıza çıkan ve dönemin sosyal, siyasi ve edebi hareketliliğine uygun olarak pek çok faaliyetin içinde yer alan Fehime Nüzhet Hanım; Servet-i Fünun topluluğunun en genç üyesi, edebiyatımızda "kadın şairi" olarak ünlenen Celal Sahir Erozan'ın annesi ve Cumhuriyet Gazetesi eski sahiplerinden Berin Nadi'nin de babaannesidir.

Abdülmecid, Abdülaziz, V.Murat, II.Abdülhamit, Mehmed Reşat ve Mehmed Vahdettin ile Cumhuriyet dönemlerini gören, **Leyla Hanım**'ın (Saz) (1850-1936) dönemin edebiyat ve sanat adamlarının toplandığı bir sanat ortamıdır. Bestekar ve aynı zamanda Osmanlı'nın son dönem kadın divan şairlerinden olan Leyla Hanım'ın değişik formlarda bestelediği klasik eserler kadar Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok sevilmiş olan Gelbolu Marşı olarak da bilinen bir marşa da (Yaslı Gittim Şen Geldim) imza atmış olduğunu görüyoruz. Şiirlerinde klasik tarz kadar sade bir Türkçe ile yazılmış lirik bir zevke yönelmiş olması, toplumla içiçe yaşamayı seven ve bunu başaran yönünün yansımasıdır. Sözlerinin çoğunu kendisi yazmış olduğu bestelerinin sayısı ikiyüzü aşkındır. Oturduğu köşkün yanması en çok notalarının kaybolmasına yol açmış, şarkılarının büyük bir kısmı yanıp kül olmuş, günümüze ancak 52 eseri ulaşabilmiştir.

Çalışmada; II. Meşrutiyet'in hemen ardından güftesi Fehime Nüzhet Hanım'a ait Leyla Saz tarafından bestelenen "*Milli Şarkı / Neşide-i Zafer Marşı*" olarak bir dönem icra edilen Hicazkar makamındaki marş odağında, bu iki sanatkar kadın kimliğinin kolektif üretimleri ve kültür tarihimiz içindeki yeri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Kadını, şiir, beste, Fehime Nüzhet, Leyla (Saz), Marş

Beden, Dans ve Performans Aracılığıyla Kamusalın İşgali: Nezaket Ekici

Zeynep Nagihan Kahveci

(Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi)

Özet

Gündelik hayatta kadın bedeninin mekânsal sınırlılıklarının kamusal ve özel alan ayrımı üzerinden kurulduğu görülmektedir. Böylesi bir sınırlılığı belirleyen kadın bedeninin “kutsal” ve “mahrem” olduğuna dair anlatının varlığıdır. Kadının bedeninin “görünür olmaması” vurgusuna rağmen ulus devletlerin modernleşme ve savaş anlatılarının pek çoğunda “ideal olanın” kadın bedeni üzerinden cisimleştirildiği görülmektedir. Tüm bu anlatılar, “ideal kadın bedeni”nin nasıl olması gerektiğini anlatmaktadır. Kadın bedenine dair mekânsal sınırların işgali konusunda performans sanatı önemli bir yere sahiptir. İzleyicilerin önünde canlı olarak gerçekleştirilen performans sanatı 1960’lı yıllarda ortaya çıkmıştır. Performans sanatı ile bedenini kullanarak kamusal alanı işgal eden kadın performans sanatçılarından birisi de Nezaket Ekici’dir. Ekici, 1970 yılında Kırşehir’de doğmuş, üç yaşından itibaren Almanya’da yaşamaya başlamıştır. Türkiye’de doğup Almanya’da büyümesi yani Türk-Alman kimliğini bir arada deneyimlemesinin, aynı zamanda kendi ifadesiyle “tutucu” bir çevrede yetişmiş olmasının Ekici’nin performanslarının şekillenmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bedenini kendisini ifade etme yolu olarak kullanan Ekici’ye göre, ilk performansı 16-17 yaşlarındayken herkesin önünde diskoda dans etmiş olmasıdır. Bu çalışmada da Ekici’nin sözünü ettiği ilk performansının izlerinin bulunacağı ve odağına dansı aldığı üç performansı üzerinde durulacaktır. Bunlardan ilki Flamenko figürlerinden esinlenerek hazırladığı 2012 yılında gerçekleştirdiği “Imagine”, ikincisi 2019 yılında Berlin’de sergilediği “Wellspring”, sonuncusu ise 23-29 Mart 2020 tarihleri arasında Instagram canlı yanını aracılığıyla gerçekleştirdiği “Monday to Sunday” performansıdır. Sonuncu performans kamusal alanı fiziksel mekândan dijital platforma taşınması ve Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkıp dünyayı etkisi altına almış olan COVID-19 küresel salgın döneminde gerçekleştirilmesi olması nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir. Bu performanslarla Ekici’nin kendisini ifade etme aracı olan bedeni ile dans ederek kadına dair mekânsal sınırlılıkları nasıl esnettiğine, “kutsal” ve “mahrem” olarak görülmesi gereken kadın bedenine dair anlatıyı nasıl “tersyüz” ettiğine kamusal-özel alan ayrımı, toplumsal cinsiyet rolleri ve performans kavramları üzerinden bakılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kamusal Alan, Beden, Performans, Dans, Toplumsal Cinsiyet.

Occupation of the Public Through Body, Dance and Performance: Nezaket Ekici

Abstract

It is seen that the spatial limitations of the female body in daily life are established over the distinction between public and private spheres. What determines such a limitation is the existence of the narrative that the female body is "sacred" and "confidential". Despite the emphasis on the "unseenness" of the woman's body, in many of the nation-states' modernization and war narratives, it seems that the "ideal" is embodied through the female body. All these narratives describe how the "ideal female body" should be. Performance art has an important place in the occupation of the spatial boundaries regarding the female body. Performance art, performed live in front of the audience, emerged in the 1960s. Nezaket Ekici is one of the female performance artists who occupy the public space by using her body with her performance art. Ekici was born in 1970 in Kırşehir and started living in Germany from the age of three. It can be said that the fact that she was born in Turkey and grew up in Germany, that is, she experienced a Turkish-German identity together, and that she grew up in a "conservative" environment with his own words, was effective in shaping Ekici's performances. According to Ekici, who uses her body as a way of expressing herself, her first performance was when she was 16-17 years old when she danced in a disco in front of everyone. In this study, traces of Ekici's first performance will be found and three performances in which she focused on dance will be emphasized. The first of these is the "Imagine" that she performed in 2012, which was inspired by the flamenco figures, the second was the "Wellspring" she performed in Berlin in 2019, and the last one was the "Monday to Sunday" performance between 23-29 March 2020 through the live broadcast of Instagram. The last performance is of particular importance as it moves the public space from the physical space to the digital platform and takes place during the COVID-19 pandemic, which emerged in Wuhan, China and took the world under it. With these performances, how Ekici stretches the spatial limitations of women by dancing with his body, which is a means of expressing himself, and how he "reverses" the narrative about the female body that should be seen as "sacred" and "confidential", the distinction between public and private spheres, gender roles and will be looked at through performance concepts.

Keywords: Public Sphere, Body, Performance, Dance, Gender.

1926 Türkiye'sinden Kadın ve Politikaya Dair Bir Portre: Dansçı Refet Süreyya'nın Türk Müziği Aleyhtarlığının Bilinmeyenleri

Okan Murat Öztürk

(Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi)

Özet

1926, Türkiye'de, Sanayi-i Nefise Encümeni'nin kuruluş yılıdır. Bu encümen, Darülelhan olarak anılan okulun adını İstanbul Konservatuvarı olarak değiştirmiş ve bu konservatuvarda sadece Batı müziği eğitimi verilmesini kararlaştırmıştır. Böylece konservatuvarda önceden Şark musikisi adıyla eğitim veren Türk müziği bölümü de kapatılmıştır. Aynı yıl, Yeni Ses başta olmak üzere çeşitli gazeteler Türk müziği (Alaturka) ve Batı müziği (Alafranga) hakkında aktif bir kampanya başlatmış ve gelişen hararetli tartışmalar, kamuoyunun iki uzlaşmaz kampa bölünmesine yol açmıştır. Bu tartışmalara katılan isimler arasında Refet Süreyya isimli bir kadın özellikle dikkat çeker. Süreyya, Batı müziğinin 'bila kayd-u şart' alınması ve Şark musikisinin kesin olarak terk edilmesi gerektiğini savunmuştur. Notre Dame de Sion Fransız Lisesi mezunu olup, Berlin Stern Konservatuvarı'nda tahsil yapan Süreyya, Reis-i Cumhur Mustafa Kemal'in yakın çevresinde bulunan isimler arasında yer alır. Aleyhte görüşlerini açıkladığı yıl, bizzat cumhurbaşkanının desteğiyle görev aldığı İzmir Kız Lisesi'nde müzik öğretmeni olarak çalışmaktadır. Süreyya, dönem gazetelerinde bir müzisyen veya müzik öğretmeninden ziyade, bir 'dansçı' ve 'artist' olarak anılmakta; Maksim Gazinosu'nda yapacağı gösterilere ilişkin muhtelif haberlere rastlanmaktadır. Bu bildiri, Refet Süreyya ve çevresindeki isimleri temel alarak 1926'da Türk müziği aleyhinde yaşanan tartışmalara odaklanmaktadır. Burada, Süreyya'nın, sürecin kanaat önderleri ve siyasi aktörleriyle yakın ilişkilerinin bilinmeyen yönleri, döneme ait çeşitli kaynak, belge ve beyanlar üzerinden ortaya konulmakta ve Türk müziğinin yasaklanması kararının arkasındaki kişi, olay ve fikirler, kadın ve siyaset bağlamı üzerinden tartışmaya açılmaktadır. Ulaşılan sonuç, Türk müziğinin yasaklanması ve aleyhindeki tartışmaların resmi bir program dahilinde gerçekleştiğini ve bu resmi görüşün topluma yayılmasında Refet Süreyya'nın, özellikle de bir kadın olarak, etkin bir görev üstlendiğini açıkça göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Refet Süreyya, medeniyet değiştirme, Türk müziği, Batı müziği, politika.

A Portrait Relating to Women and Politics from Turkey of 1926: The Unknowns of Radical Opposition of Dancer Refet Süreyya to Turkish Music

Abstract

1926 is the year of foundation of the Commission of Fine Arts in Turkey. This commission changed the name of the school called Darülelhan to Istanbul Conservatory and decided to give only Western music education in this conservatory. Thus, the Turkish music department, which previously taught under the name of Oriental music in the conservatory, was also closed. In the same year, various newspapers, especially Yeni Ses, started an active campaign on Turkish music (Alaturka) and Western music (Alafranga), and the heated debates that put forward caused the public opinion split into two irreconcilable camps. Among the names participating in these discussions, a woman named Refet Süreyya attracted particular attention. Süreyya argued that Western music should be adopted unconditionally and Oriental music should be abandoned. Süreyya, who graduated from Notre Dame de Sion French High School and studied at the Berlin Stern Conservatory, was among the names in the close circle of President Mustafa Kemal. She worked as a music teacher at İzmir Girls' High School, where she was appointed with the personal support of the President in the year she expressed her opposite views. Süreyya referred as a 'dancer' or 'artist' rather than a 'musician' or 'music teacher' in that period's newspapers. There were various reports about the dance shows she performed at Maksim Casino that year. This paper focuses on the debates against Turkish music in 1926 based on Refet Süreyya and the names around her. Here, the unknown aspects of Süreyya's close relations with the opinion leaders and political actors of the process are revealed through various sources, documents and statements of the period. Thus the people, events and ideas behind the decision to ban Turkish music open to discussion through the context of women and politics. The result clearly shows that the prohibition of Turkish music and the debates against it took place within an official program and that Refet Süreyya played an active role in spreading this official view to the public, especially as a woman.

Keywords: Refet Süreyya, change of civilization, Turkish music, Western music, politics.

Performatiflik ve Müziksel Temsil: Karnavalesk Bir Performans Olarak “Huysuz Virjin”

Hale Yılcıoğlu Biçer

(Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü)

Özet

Çalışmanın ana kavramı olan, Judith Butler’ın toplumsal cinsiyet ve queer çalışmaları kapsamında ortaya koyduğu “performatiflik” kavramı, toplumsal cinsiyet ve kimlik bağlamında kullanılan önemli bir kavramdır. Butler’a göre beden, cinsiyeti ya da toplumsal cinsiyeti belirleyen bir alan değildir. Beden, kimliklerin sahnelendiği bir alan, bir sahnedir (2009: 86; akt. Kineşçi, 2018: 58). Kimlikler değişkendir ve bu noktada kendilerini performanslarla ifade ederler. Çalışmanın ikincil kavramı olan “karnavalesk” ise, Rus kültür bilimci Bakhtin tarafından, edebiyat çalışmalarından yola çıkarak teorize edilmiştir. Karnavalesk, Ortaçağ karnavallarının heterojen yapısıyla bağlantılı olarak oluşturulmuş, yine Bakhtin’e ait olan diyalog kavramıyla birlikte işleyen bir kavramdır. Ortaçağ karnavallarının en belirgin özelliği, karnaval alanında ‘icracı-izleyici’ ayrımının ortadan kalkması ve karnavala katılan herkesin ‘diyalog’ yoluyla bu rolleri değiştirerek uygulamasıdır (Çerezcioglu, 2015: 10). Üstelik izleyici, bu pratiğin şekillenmesinde ve yönlendirilmesinde de büyük rol oynamaktadır.

Türk performans sanatçısı Seyfi Dursunoğlu tarafından 1960’ların sonunda ortaya çıkarılan, “Huysuz Virjin” karakteri, performatiflik ve karnavalesk kavramlarını aynı performans içerisinde barındırarak, çalışmanın örnek olayı olmuştur. Huysuz Virjin, bir erkek performansının kadın kostümüyle gerçekleştirdiği müzik, dans ve seyirciyle doğaçlamaya dayalı karşılıklı diyaloglardan oluşan heterojen bir performanstır. Bu çalışmanın amacı, Huysuz Virjin performansını toplumsal cinsiyet ve kimlik kapsamında performatiflik kavramı yardımıyla; performansın heterojen ve Ortaçağ karnavallarına gönderme yapan yapısını ise karnavalesk kavramı ile anlamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Performatiflik ve Müzik, Karnavalesk Performans, Huysuz Virjin, Toplumsal Cinsiyet, Popüler Müzik.*

Performativity and Musical Representation: "Grumpy Virgin" As a Carnavalesque Performance

Abstract

The concept of “performativity”, which is the main concept of the study and put forward by Judith Butler within the scope of gender and queer studies, is an important concept used in the context of gender and identity. According to Butler, the body is not a field that determines sex or gender. The body is a space a stage, where identities are staged. Identities are variable and at this point they express themselves through performances. The secondary concept of this study, the carnivalesque was theorized by the Russian cultural scientist Bakhtin, based on the literary studies. Carnavalesque is a concept created in connection with in the heterogeneous structure of medieval carnivals and Works together with the concept of dialogue which also belongs to the Bakhtin. The most distinctive feature of medieval carnivals is the elimination of the “performer-audience” distinction in the carnival area and everyone participating in the carnival practice these roles by changing through “dialogue”. Moreover, the audience plays a major role in shaping and guiding this practice.

The character of “Huysuz Virjin” which was created by the Turkish performance artist Seyfi Dursunoglu at the end of the 1960s, has been an exemplary case of the work by incorporating the concepts of performativity and carnivalesque into the same performance. Huysuz Virjin is a heterogeneous performance composed of music, dance and improvisational dialogue with the audience, performed by a male performer in a female costume and character. The aim of this study is to analyze the performance of Huysuz Virjin with the help of performativity within the scope of gender and identity; to try to understand the heterogeneous nature of the performance which refers to the medieval carnivals with the concept of carnivalesque.

Keywords: *Performativity And Music, Carnavalesque Performance, Huysuz Virjin, Gender, Popular Music.*

Müzikte Toplumsal Cinsiyet Kapsamında Emek ve Sınıf Meselesi

Gülcan Ertan Hacısüleymanoğlu

(Karabük Üniversitesi Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi)

Özet

Bu makalede müzikte emek ve sınıf konuları toplumsal cinsiyet bağlamında kadın müzisyenlere odaklanmıştır. Müzik endüstrisi, emek sürecinin liberal alanlarından biridir ve yasadaki yeni liberal politikaların düzenlenmesi sonucunda, artık tamamen hesap verilemez bir alandır. Cinsiyetçiliğin sektörde 'metalaştırıcı' düzeyde olduğunu söylemek mümkün. Prekaryaya, her türlü iş güvencesinden yoksun, nitelikleri göz ardı edilen, her an işsizlik tehdidiyle karşı karşıya kalan kişilerin yarattığı, geçici işler dışında bir işte çalışamayan bir "anti-sınıf" olarak görülüyor. Bu tanımdan öne çıkan ilk şey, prekaryada yer alan insanların hayatlarını sürdürebilmek için emeklerini satmaktan başka çareleri olmadığıdır. Konunun odak noktası özellikle müzik işçiliği de dahil olmak üzere emektir; Amaç, müzik sanatçısının çalışmalarının bahsedilen türlerdeki diğer emek türleriyle nasıl diyalog halinde olduğunu ve ırk/ulus/etnik köken ve sınıfın bazen karşı karşıya gelse bile nasıl birbirine bağlı olduğunu göstermektir. İş nedir, kimler çalışır, kime para ödenir ve patronlarınız kimdir gibi sorular, ırk/ulus/etnik köken ve sınıfın birlikte nasıl çalıştığını düşünmek için bazen şaşırtıcı ve belki de ütopyik olan yararlı bakış açıları yaratır. Cinsiyet ayrımının yanı sıra yaş ve güzellik gibi seçici unsurların sektörde çok baskın olması, kadın müzisyenlerin kazançları, güvenlikleri ve mesleklerinin geleceği konusunda sürekli kaygı duymalarını kaçınılmaz kılıyor ve toplum tarafından uygun görülmeyen mesleklerinin düzenli bir evlilik hayatı veya uzun süreli ilişki sürdürmelerini zorlaştırdığının anlaşılmasını sağlıyor. Sonuç olarak, bir alt sınıf olarak yok sayılan bu meslek grubu, ekonomi, cinsiyet, istismar, ahlak gibi birçok açıdan incelenmiş ve mevcut sorunları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Emek, Sınıf, Müzik, Cinsiyet, İstismar.

Labor and Class Issue Within The Scope of Social Gender in Music

Abstract

In this article, labor and class issues in music focus on female musicians in the context of gender. The music industry is one of the liberated areas of the labor process, and as a result of the regulation of new liberal policies in the law, it is now a completely unaccountable area. It is possible to say that sexism is at a 'metamorphative' level in the industry. Prekaryaya is seen as an "anti-class" who lacks all kinds of job security, whose qualifications are ignored, who faced with the threat of unemployment at any time, who cannot work in a job other than temporary jobs. The first thing that stands out from this definition is that people in Prekaryaya have no choice but to sell their efforts to survive. The focus of the subject is labor, especially music workmanship; The aim is to show how the music artist's work is in dialogue with other types of labor in the genres mentioned, and how race/nation/ethnicity and class are sometimes interconnected, even bring prolific results when confronted. Questions such as what is work, who works, who is paid and who are your bosses create useful perspectives that are sometimes surprising and perhaps utopian to see race/nation/ethnicity and how class work together. The fact that selective elements such as age and beauty, as well as gender discrimination, are dominant in the industry makes it inevitable that female musicians are constantly concerned about their earnings, safety and the future of their professions, and that their professions, which are not considered suitable by society, make it difficult for them to maintain a regular married life or long-term relationship. Consequently, this professional group, which is ignored as a subclass, has been examined in many respects such as economy, gender, abuse, dignity, morality which brought into light current problems of them.

Keywords: Labor, Class, Music, Gender, Abuse.

Şenlikli Eylemlerde Direnişin Ritmi

Diler Özer

İstanbul Teknik Üniversitesi MIAM)

Selda Öztürk

İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)

Belma Oğul

(İstanbul Teknik Üniversitesi TMDK)

Özet

20. yüzyılda 1960'lara dek süren klasik toplumsal hareketlerin anti-kapitalist sınıf siyaseti niteliği ile 1960'lardan bugüne değin gelen hareketleri "yeni" yapan eylem çoklukları (etnik ve kültürel hak temelli hareketler, azınlık hareketleri, eko-politik hareketler, savaş ve ırkçılık karşıtı hareketler, queer ve kadın hareketi, vb) arasında önemli farklar bulunmaktadır. Yeni toplumsal hareketler bağlamında etnisite, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, kişisel deneyim gibi meseleleri özel alanın dışına çıkararak bir mücadele eksenini oluşturan bir dizi "kimlik hareketi"nin ortaya çıktığını görüyoruz.

Kimlik temelli mücadelelerde özellikle "geleneğin" kimlik inşa süreçlerinde önemli bir kaynak olarak devreye sokulduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlam içinde müzik "hakikatin taşıyıcısı" olarak önemli bir direniş gücüne dönüşüyor. Ve artık anlamı taşıyan sadece ses ve sözler değil; form, melodi, tını ve ritim gibi diğer müzikal öğeler de bu anlamı oluşturmada rol oynamakta. Örneğin, "def" enstrümanının Kürt hareketinin yarattığı bağlam içinde, önemli bir kimlik temsili haline gelmesi gibi.

"Eylem" dendiğinde aklımıza klasik olarak yürüyüşler ve marşlar gelir. Klasik toplumsal hareketler bağlamında, mücadeleyi ve işçi-emekçi sınıfını yansıttığı düşünülen eylem biçimi, militer çağrışımları da olan disiplinli bir sıkı duruş eşliğinde yürüyüş ve marşlar olmuştur. Marşlar kolektif söylemeyi içeren, kitleler arasında birlik hissiyatını güçlendiren, yani hareketin kolektif kimliğinin inşasında güçlü bir form olarak kullanılmıştır. Öte yandan, yeni toplumsal hareketler bağlamında, özellikle 2000'li yıllardan itibaren mücadele alanında baskın eylemlilik biçimi olarak şenlikli protestolar ortaya çıkmıştır. "Şenlik" in en önemli öğesi de müzik, ses, hareket ve danstır. Bu tip yeni eylem biçimlerinde, kolektiviteye teşvik eden güçlü bir form olarak, ritim öğesi ve ritim odaklı müzikler öne çıkmaktadır. Bu çalışma kapsamında 2000'li yılların "şenlikli eylemleri"ndeki "müzik, toplumsal cinsiyet ve direniş" bağlamında ritim çalgıları ve ritim kalıplarının eylemler açısından işlevlerini ve kullanım biçimlerini, ritim öğesinin kullanım biçimini üç örnek üzerinden inceleyeceğiz. Dünyadan "Rhythms of Resistance" grubu, Türkiye'deki "Direnişin Ritimleri" ve "Ritim Kolektif" grubu örneklerinden yola çıkarak; 2000'li yıllarda gerçekleştirilen 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü, 14 Şubat Sevgililer Günü ve Onur Haftası eylemlerine odaklanacağız.

Anahtar Kelimeler: Karnavelesk, şenlikli eylemler, direniş ve ritim.

The Rhythm of Resistance in Festive Actions

Abstract

There are important differences between the anti-capitalist and class-based character of the classical social movements that lasted until the 1960s in the 20th century and the multitudes of actions that made the movements 'new' since the 1960s such as ethnic and cultural rights-based movements, minority movements, eco-political movements, queer and women's movements, anti-war and anti-racism movements, etc. In the context of new social movements, we see the emergence of a series of "identity movements" that form an axis of struggle by removing issues to the public sphere such as ethnicity, race, gender, sexual orientation, and personal experience from the private sphere.

We can say that in identity-based struggles, especially "tradition" is used as an important resource in identity construction processes. In this context, music is important as the "carrier of truth" and it turns into a force of resistance. And now, beyond lyrics, other musical elements such as melody, harmony and rhythm and even timbre gain importance. For example, the instrument *def* (a kind of frame drum with jingles) has become a symbol in representation of identity in the context created by the Kurdish movement.

When we say "action", we usually associate it with marches. In the context of classical social movements, the mode of action, which is thought to reflect the working class, has been marches accompanied by a disciplined firm stance with military connotations. In this sense, anthems have been

used as a powerful form of collective singing, strengthening the sense of unity among the masses, that is, building the collective identity of the movement. On the other hand, in the context of new social movements, festive protests have emerged as the dominant form of action in the field of struggle, especially since the 2000s. As the name implies, the most important elements of "festival" are music, sound, movement and dance. In these new forms of action, rhythm element and rhythm-oriented music stand out as a powerful form that encourages collectivity.

Within the scope of this study, we will examine the functions of rhythm instruments and rhythm patterns in terms of actions in the context of "music, gender and resistance" in the "festive acts" of the 2000s, and the way of using the rhythm element through three examples: Based on the examples of "Rhythms of Resistance" group from the world, "Rhythms of Resistance" and "Rhythm Collective" groups in Turkey; we will focus on the actions of International Women's Day on March 8th, Day of Combating Violence Against Women on November 25th, Valentine's Day and Pride Week, held in the 2000s.

Keywords: *Carnavalesque, festive actions, rhythm and resistance.*

İnanç ve Müzik İlişkisinde Kadın

Nazan SARAL

(Samsun Devlet Klasik Türk Müsıkîsi Korosu)

Özet

İnsanoğlu ilkçağlardan itibaren yaşam serüveninde, korunaklı bir yerde barınmaya, yemeye-içmeye, ateşe, suya vb. kısacası hayatta kalabilmesi için zaruri şeylere ihtiyaç duymuştur ve bu ihtiyaçlarını bir şekilde gidererek neslinin devamlılığına da imkân bulmuştur.

Zaman içerisinde bu zaruri ihtiyaçlarının yanı sıra ait olduğu toplumun değerleri içerisinde yer alan kültür-sanat-müzik-edebiyat gibi kültürel miraslarını da korumuş ve gelecek kuşaklara aktarımı noktasında renklendirmiştir.

Genellikle metin analizlerine dayanan eserlerde; klasik din öğretilerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından çelişkili olduğu, ataerkil ve erkek merkezli yaklaşım içerdiği ve erkek otoritesine dayanan, temelinde erkek üstünlüğü fikrini oluşturan, kadının ötelendiği, itaatkâr bir şekilde özel alan ile sınırlandırıldığı bir toplumsal cinsiyet düzeni sergilediği ifade edilmektedir.

Tarihsel süreç içerisinde şekillenen dini öğretilere eleştirel bir bakış açısı ile yaklaşan feminist teologlar; geleneksel sembolizm ve geleneksel din dilinde cinsiyet ayrımcılığının bulunduğunu iddia ederek bunun üstesinden nasıl gelinebileceği, kadınlara özgü dini ihtiyaçlara cevap verebilecek bir maneviyata nasıl şekil verilebileceği ve kadınlar için adaletin nasıl oluşturulacağı hususunda çalışmalar yapmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Kadın, İnanç, Kültürel Kimlik, Toplumsal Cinsiyet.

Women in Belief and Music Relationship

Abstract

Since the ancient times, the mankind has required to have vital needs such as shelter, nourishment, fire, water etc. and have found the opportunity to access them and continue their lineage.

In time, in addition to the vital needs, the mankind keeps their cultural heritage such as culture, art, music, literature within their social values and elaborate on them while transferring to the next generations.

Within the art pieces based on text analysis; it is mostly stated that there was a gender equality climate through which the classical religious doctrines conflict with gender equality, are cover patriarchal and mainstream approaches and support male privilege over women submissiveness.

Through claiming that there is a gender discrimination in traditional symbolism and religion language, the feminist theologians who approached the religious doctrines from a critical perspective make studies on how to overcome the gender discrimination, how to shape a spirituality that meet the women specific religious needs and how to set up justice in historical process.

Keywords: Music, Woman, Religion, Cultural Identity, Gender.

Türk-İslam Tasavvuf Müziğinde Kadının Temsili (Neyzen Kadınlar)

Saadet YANARDAĞ

(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı)

Özet

Toplumsal hayatın düzenlenmesinde etkin bir role sahip olan dinler, farklı biçimlerde de olsa kutsal bir düşüncenin sesini şekillendirmede çoğunlukla müziği kullanmaktadır. Bu bakımdan din ve müzik sosyal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Hayatın içinde bilgelik kazanmış, düşünce ufku geniş, erdemli kişiler yetiştirmeyi ve zihnin maneviyata yönelmesini hedefleyen tasavvufi yaşam tarzını benimseyen birçok tarikat yapısı ortaya çıkmıştır. Bu tarikatlar arasında, müziği ritüelleri içerisinde sıklıkla kullananlardan birisi de Mevlevilik'tir. Mevlevi dergâhları müziğin öğretilip icra edildiği yerler olmuştur. Bu dergâhlarda yetişen; bestekârlık, nazariyatçılık ve eğitmenlik alanında musikimize katkılar sunan tasavvuf ehli neyzenler, kültürün aktarımında önemli figürler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu figürler arasında kadın temsilcilere rastlanılmamaktadır. Toplumsal yapı içinde "Kadın", "din" ve "müzik" olguları birlikte değerlendirildiğinde iktidar ve toplumsal cinsiyet ilişkisi içinde kadının konumlandırıldığı yeri görmek mümkündür. Ayrıca, icra edilen müziğin türü ile hitap ettiği kitle, kadınların o müzik pratiği içerisinde varlık gösterip gösteremeyeceğinin de ipuçlarını vermektedir.

Bu bağlamda; "Mevlevi ayini *mutriban* heyetinde neyzen kadınlar neden görev almamaktadır? Bu kültürel yapı içinde neyzen kadınların varlığından bahsetmek mümkün müdür? Mevlâna İhtifali'nde neyzen kadınlar 'ney' üflerler mi ya da üflemişler midir?" sorularının cevaplanması amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen bu çalışmada, mesleki tecrübeleri dikkate alınarak amaçlı örneklem ile seçilen beş kadın neyzenle yarı kurgulu görüşme yapılmıştır. Mevlana'nın ölüm yıldönümü (Şeb-i Arus) töreni olarak adlandırılan Mevlâna İhtifali'nde ve Mevlevi mukabelelerinde, neyzen kadınların görevlendirilme durumlarına dair önemli verilere ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk-İslam Tasavvuf Müziği, Mevlevilik, Neyzen Kadınlar, Toplumsal Cinsiyet.

Representation of Woman in Turkish-Islamic Sufi Music (The Neyzen Women)

Abstract

Religions, which have an active role in the organization of social life, mostly use music in expressing a sound of a sacred thought, albeit in different ways. In this respect, religion and music are integral parts of social life. Many sects who adopt Sufism have emerged with the purpose of raising virtuous people with broad thinking who have gained wisdom in life and guiding the minds towards spirituality. Among these sects, one of those who frequently use music in their rituals is the Mevlevi order. Mevlevi dargahs were places where music was taught and performed. *Sufi Neyzens* who were brought up in these dargahs appeared as important figures in the transmission of culture by contributing to our music in the field of composition, theory, and teaching. However, there are no female representatives among these figures. When the facts of "woman", "religion" and "music" are evaluated together in the social structure, it is possible to see where women are positioned in the relationship of power and gender. In fact, the genre of the music performed and the audience it addresses give clues about whether women can exist in that musical practice or not.

In this context, these questions are aimed to be answered: "Why do the *Neyzen* women not take part in the *mutriban* of the *Mevlevi* ritual? Is it possible to talk about the existence of *Neyzen* women in this cultural structure? Do women play '*ney*' or have they ever played '*ney*' before in the *Mevlana İhtifal*?" In this study, which was conducted with qualitative research method, semi-structured interviews were conducted with five female *Neyzen* who were selected with a purposeful sampling considering their professional experiences. As a result of this research, important data about position of *Neyzen* women in the *Mevlana İhtifal*, which is called the ceremony of death anniversary of *Mevlana (Seb-i Arus)* have been collected.

Keywords: Turkish-Islamic Sufi Music, Mevlevi Order, Neyzen Women, Gender.

İnanç ve Müzikte Kadın

Bacıyan - Yedi Kadın Müzisyenin Müzikal Ve Kolektif Yolculuğu

Aslı Büyükköksal İstanbul Teknik Üniversitesi MIAM
Seda Seyrek Houbakht Ankara Üniversitesi DTCE

Özet

Bu sunum/icrada, Anadolu'daki kadın örgütlenmesi geleneğinden ilham alarak bu mirası güncel bir yorumla müzikal olarak ifade eden Bacıyan müzik grubunu anlatacağız. Bacıyan grubunun temel ilham kaynağı, 13. Yüzyılda Anadolu'daki dört temel teşkilattan (Ahiyan-ı Rum, Abdalan-ı Rum ve Gaziyan-ı Rum) biri olan Bacıyan-ı Rum olmuştur. "Bacı", 'kızkardeş', "Rum" ise 'Anadolu' anlamına gelmekte olup, bu teşkilat, kadınların ekonomik, sosyal, dini ve askeri alanlara aktif katılımını sağlamış olmasıyla önem taşımaktadır. Ayrıca, Anadolu'nun sürekli değişen sosyo-politik atmosferinde geniş kitlelere yayılan bir dayanışma mekanizması oluşturmuş; bunu yaparken de kendi sosyo-kültürel ve dini-manevi kodlarını kullanmıştır.

Çeşitli kültürlerden gelen yedi kadın müzisyenin kurduğu Bacıyan, yine gelenekten hareket ederek kolektif olarak işlemektedir. Bacıyan müzik grubu, -Alevi/Bektaşî, Mevlevî ağırlıklı olmak üzere- Anadolu mistik müzikleri, Fars müziği ve şiiri, İbranice ilahiler gibi çeşitli mistik kültürlerin repertuarlarından beslenerek bu mirası yorumlamakta ve evrenselleştirmektedir. Bu mirasın köklerinden biri de Anadolu aşıklık geleneğine dayanmaktadır. Grup 2017'de Tümeta'nın düzenlediği 114 gün ve gece süren sema buluşmasında organik olarak bir araya gelmiş ve konser, röportaj ve program davetleriyle yoluna devam etmiştir.

Sunumda önce kısaca Bacıyan-ı Rum'un tarihçesine değineceğiz. Bugüne geldiğimizde Bacıyan grubunun bu mirası kolektif ve bireysel olarak nasıl yorumladığından bahsedeceğiz. Grup üyeleriyle yapılan röportajlara ve kişisel deneyimlerimize dayanarak yedi kadın müzisyenin Bacıyan bünyesindeki yolculuğunu inanç ve müzikte kadın çerçevesinde değerlendireceğiz. Sunumun ikinci bölümünde iki grup üyesi olarak Bacıyan repertuarından örnekler sunacağız.

Anahtar Kelimeler: *Bacıyan-ı Rum, Mistik Müzik, Tasavvuf Musikisi, Çok Kültürlülük, Anadolu, Kadın Örgütlenmesi, Kolektif.*

Women In Relation to Faith and Music

Bacıyan - The Musical and Collective Journey of Seven Women Musicians

Abstract

In this lecture/performance demonstration, we will be presenting *Bacıyan*, a music group and a collective of seven musician women from diverse cultures, to demonstrate a current musical and artistic interpretation of the heritage of the traditional collectivity among women in Anatolia.

Bacıyan's main inspiration has been the organization *Bacıyan-ı Rum*, which was one of the main four societal organizations in 13th century Anatolia, along with *Ahiyan-ı Rum*, *Abdalan-ı Rum*, and *Gaziyan-ı Rum*. *Bacı* meaning sister and *Rum* meaning Anatolia, the organization provided the active participation of women in the economic, social, religious, and military spheres. Moreover, it established a widespread solidarity system in the ever-changing socio-political atmosphere of Anatolia, utilizing its own socio-cultural and religious/spiritual code system.

The Bacıyan music group interprets and universalizes this traditional heritage with a repertoire enriched by diverse mystic traditions; such as Turkish traditional and Sufi music, Persian music and poetry, and Hebrew mystical songs. Another deep-rooted origin of their heritage is the *aşıklık* tradition in Anatolia (the wandering musicians as wisdom keepers). The group was organically formed in order to serve the Sema gathering held for 114 days & nights in 2017 and continued their path with the invitations for concerts, interviews, and programs.

After briefly presenting a short historical background of Bacıyan-ı Rum, we will talk about the groups' interpretation of this heritage, both collectively and individually. Based on the interviews with the group members and personal accounts, we would like to present Bacıyan's unique journey of seven women musicians nurtured by diverse mystic traditions in the context of faith and music. In the second part of the presentation, we (as two group members) will perform examples from the group's repertoire.

Keywords: *Bacıyan-ı Rum, Mystic Music, Sufi Music, Multiculturalism, Anatolia, Organization Of Women, Collectivity.*

Anadoluda Devirsel İbadet Sistemlerinin Oluşumunda Bereket Kültünün ve Ana Tanrıça Tapınının Etkisinin Değerlendirilmesi

Ezgi Tekin Arıcı

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı)

Cenk Güray

(Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı)

Özet

İnsanlar en eski dönemlerden beri insanın yaradılışı ve yazgısı, doğum ve ölüm döngüsü, doğa ve evrenin işleyişi gibi konulara dair anlam arayışı içinde olmuşlardır. Bu anlam arayışında insan kendi bilgisi ve kavrayışının ötesinde bir Tanrısal gücün var olduğuna inanmıştır. Dolayısıyla, "bilinmez" olanı açıklamak ve Tanrılarla irtibat kurmak için düzenlenen ayin ve tapınımlar çoğu kez doğa, evren veya kozmolojik unsurlarla ilişkilendirilmiştir. Anadolu'daki "devirsel ibadet sistemleri"nin kökenleri sayılabilecek bu anlayış, özellikle Anadolu ve çevre coğrafyalarda uzun süre etkili olan Friglerin Ana Tanrıça tapınımları üzerinden takip edilebilir. Anadolu kökenli Ana Tanrıça kültlerinde döngüsel bir ilişki içinde kavranan zaman, yaşam ve ölüm, tarımsal üretim gibi olguların kadının dişil özellikleriyle ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Döngüsel ya da devirsel bir anlayışı içeren inanç sistemlerinin Ortaçağ İslam dünyası da dahil olmak üzere pek çok inanç sistemi içinde Tanrıyla ve evrenle ilişki kurma noktasında önemini uzun süre koruduğu görülmektedir. Nitekim, müzik de evrenle irtibat kurma ve Tanrısal bilgelige ulaşma noktasında merkezi bir rol üstlenmiştir. Anadolu Kökenli Ana Tanrıça kültlerindeki kadın ve bereket sembollerinin aktarıldığı Demeter-Pershephone mitleri, Dionysos gizem tapınımları da döngüsel inanç sistemlerinin bereket kökenli en eski örnekleri arasındadır. Bu çalışmanın amacı, Anadolu kökenli tapınım törenlerinde kadın ve bereket sembolünün 'devirsel ibadet sistemleri' içinde müzik üzerinden ve müzik yoluyla nasıl aktarıldığını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için "Ana Tanrıça" kökenli "bereket" kültürünün böylesi devirsel ibadet sistemlerindeki yansımaları Antik dönem Anadolu kaynaklarından başlayarak takip edilmeye çalışılacak ve bugünkü uygulamaların kökenleri üzerinde fikir yürütülecektir.

Anahtar Kelimeler: *Ana Tanrıça Kültü, Bereket, Kadın ve Müzik, Devirsel İnanç Sistemleri.*

Evaluation of The Impact of Fertility Cult And Mother Goddess Worship in The Formation of Cyclical Worship Systems In Anatolia

Abstract

Since ancient times, people have sought meaning in matters such as human creation and destiny, the cycle of birth and death, nature, and the functioning of the universe. In this search for meaning, man believed that there was a divine power beyond his knowledge and comprehension. Therefore, rituals and worships organized to explain the "unknown" and to communicate with the Gods are often associated with nature, the universe, or cosmological elements. This understanding, which can be considered to lie beneath the "cyclical worship systems" in Anatolia, can be followed through the Mother Goddess worships of Phrygia, which has been effective for a long time, especially in Anatolia and surrounding geographies. It is understood that the phenomena such as time, life and death, agricultural production, which can be perceived as having a circular relationship with the cults of the Anatolian Mother Goddess, are associated with the feminine characteristics of the woman. It is seen that belief systems, which include a circular or cyclical understanding, have long maintained their importance in establishing relations with God and the universe within many belief systems, including the medieval Islamic world. As a matter of fact, music has also played a central role in communicating with the universe and reaching the divine wisdom. Demeter-Pershephone myths and Dionysus mystery worships, in which symbols of women and fertility had been conveyed in the cults of the Mother Goddess of Anatolian Origin, are among the oldest examples of cyclical belief systems of fertility origin. The aim of this study is to reveal how the symbol of women and fertility is conveyed through music in 'cyclical worship systems' in Anatolia. For achieving this goal, the reflections of the cult of "fertility" in such cyclical worship systems originating from the "Mother Goddess" will be tried to be followed starting from the Anatolian sources of antiquity and ideas will be carried out on the origins of today's practices.

Keywords: *Mother Goddess Cult, Fertility, Women and Music, Cyclical Belief Systems.*

Mersin Cemevi'nde Toplumsal Cinsiyet ve Cemde Kadın Zakir

Fulya Soylu Bağgeci

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı)

Mine Şenol Atıcı

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Özet

Alevi düşüncesinde batını ve tasavvufi öğretilerin temel karakteri, insanın ruhsal gelişimi, manevi bilgidenden pay alması, Tanrı, insan ve tabiat unsurları üzerinden açıklanabilecek bir evren algısı üzerinedir. Evrendeki bütün farklılıkların özündeki birliğe vurgu yapan vahdet kavramının da bir yansıması olarak bu düşünce geleneğinin teolojik altyapısında ırk, millet, dil, din gibi toplumlara ve kültürleri birbirinden ayırıştıran her türlü farklılığa birlik esasında yaklaşmak tartışmasız bir konudur. Toplumsal yapılanma ve öğretilerin yaşamsal deneyimlere aktarılması noktasında da Alevi geleneğinin özellikle cinsiyet rollerinin dağılımı açısından sünni yapılanmalara oranla daha eşitlikçi bir tutum sergilediği görülür. Bu konu hem geleneksel Alevilik hem de günümüz örgütlenmeleri üzerine yapılan araştırmalarda ön plana çıkmış ve Alevilikte kadın konusu eşitlikçi argümanlarla ortaya konulmuştur. Ancak eşitlikçi perspektif dinsel, toplumsal ve kültürel pratikler üzerinden incelendiğinde ataerkil yapılanmanın egemen karakterinin hakim olduğu ve eşitlik iddiasının hem inanç düşüncesiyle hem de kadına yönelik çizilen imajla paralellik göstermediği görülür. Özellikle cem ritüellerinde dedelik, zakirlik, aşıklık ya da ozanlık gibi post makamında yönlendirici misyonlara sahip olabilen kadınların sayısının yok denecek kadar az olması, daha ziyade sakacı, süpürgeci ve lokmacı gibi hizmetlerin kadınlar tarafından yürütülmüş olması, cinsiyet rollerinin dağılımında eşitlikçi bir tutumun benimsenmediğinin göstergeleridir. Çalışmada 1990'lı yıllardan itibaren kent merkezlerinde dernek ve vakıflarla kurumsallaşan ve yeniden inşa edilen bir Alevi birliği sunan örgütlenmelere odaklanılmıştır. Alevi Kültür Dernekleri Mersin Cemevi kapsamında yürütülen alan çalışması doğrultusunda cem ritüelleri ve icra pratikleri üzerinden cinsiyet rollerinin paylaşımında benimsenen koşulların nasıl şekillendiğine yönelik cevaplar aranmıştır. Bu çerçevede başta bu dernekte görev alan zakirlerle ve on iki hizmette görev alan kişilerle görüşmeler yapılmış, dernek faaliyetleri, cem törenleri ve diğer kültürel organizasyonlara katılım sağlanmıştır. Dolayısıyla etnografik bir araştırma süreci yürütülmüş ve elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Alevilikte Kadın, Zakirlik Geleneği, Toplumsal Cinsiyet, Kadın Zakir.*

The Gender in Mersin Cemevi and The Female Zakir at Cem

Abstract

The basic character of the esoteric and sufic teachings in Alevi thought is about a universal perception which can be explained on the basis of the elements of human's spiritual development, his getting a share of the immaterial knowledge, God, human being and nature. On the theological base of this thought tradition, also as a reflection of the concept of uniqueness highlighting the unity of the essence of all the differences in the universe, it is an unarguable matter to approach every kind of differences like ethnicity, nation, language and religion which dissociate the societies and cultures from each other on the basis on the unity. Also on the point of conveying the social structuring and teaching to vital experiences, the Alevi tradition is seen while exhibiting more equitable attitude compared to the sunni structures especially in terms of distribution of gender roles. This matter has come into prominence in the researches done on both the traditional Alevism and modern-day organizations, and the matter of female in Alevism has been put forth with the equitable arguments. Nonetheless, when the equitable perspective is analyzed on the basis of religious, social and cultural practices, it is seen that the dominant character of the patriarchal structure prevails and the assertion of equality are seen not to have parallels with both the thought of the belief and the image made towards the female. The fact that especially the number of the women who can have the directive missions on the post positions such as dede, zakir or bard at cem rituals is hardly any; rather the services such as water bearer, cleaner, dough nut distributor is carried out by the women are the indicators of the fact that an equitable attitude to the distribution of the gender roles isn't adopted. In this study, since 1990s it has been focused on the organizations which offer an Alevi unity having institutionalized and reconstructed with the associations and foundations in the city centers. In accordance of the field work having been carried out within the scope of The Alevi Culture Associations Mersin Cemevi, the answers for how the conditions in sharing the gender roles on the basis of the cem rituals and the performance practices are shaped are sought. Within this framework, the interviews are had with the zakir having assigned in initially this association and the people having assigned in twelve services, the participation in the association activities, cem rituals and the other cultural organizations are encouraged. Therefore, an ethnographic study process is carried out and the data obtained are analyzed with the content analysis method.

Keywords: *Female in Alevism, The Zakir Tradition, Gender, Female Zakir.*

Kadın Öğrencilerin Müzik Beğenisi Üzerine Nicel Bir Araştırma

Yasin Tüzünoğlu

(Yıldız Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü)

Onur Güneş Ayas

(Yıldız Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü)

Özet

Bourdieu'nün kültürel ayrımlara ilişkin teorisi ilk olarak toplumsal sınıflar arasındaki farklılıkları değerlendirmek için ortaya kondu. Daha sonra gelen çalışmalar, müzik zevklerindeki cinsiyet farklılıkları da dahil olmak üzere toplumdaki neredeyse tüm farklı kümeleri ele almak adına teorinin kullanımını genişletti. Örnek olarak, bazı çalışmalar, kadınların "elit hepçil" beğeniye sahip olma olasılığının daha yüksek olduğunu gözlemledi. Bununla birlikte, sonraki bazı çalışmaların bulguları da tam tersini gösterdi. Bu çalışma ise Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinden birini inceleyerek bu alana yeni bakış açıları sağlamaktadır. Veriler, Yıldız Teknik Üniversitesi'nin 1876 öğrencisinden toplanmıştır. Anketimizde, katılımcıların hangi türü ne kadar sevdiğini veya hangi türden ne kadar nefret ettiğini ölçmek için 15 müzik türü tanımlandı (tamamı kukla değişken olarak kodlandı). Ek olarak, anket, kültürel tüketim, aile geçmişi ve demografik özellikler hakkında farklı soruları da içererek müzik zevklerinin kapsamlı bir sosyal haritasını sunmaktadır. Türleri kümeledikten ve çeşitli matris manipülasyonları kullandıktan sonra, çalışma, elitlere hitap eden müzik türlerini beğenme konusunda cinsiyetler arasında büyük bir fark olmadığını göstermektedir. Fakat, dünya müziği elit türler kümesine dahil edilip kontrol edildiğinde, daha fazla kadın katılımcının elit türlere eğilim gösteren gruba dahil olduğu görülmektedir. Çalışma, aynı zamanda, elit türlere eğilimli kadın katılımcıların, diğer türlere erkek katılımcılardan daha fazla tolerans göstermediğini de ortaya koymaktadır. Verilerin en öne çıkan sonucu, kadın katılımcıların geleneksel müziği erkek katılımcılardan neredeyse iki kat daha az tercih etmesidir. Bu bulgu, bu türe dahil edilen bazı geleneksel eril kodların kadınlara hitap etmediğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca, popüler müzik eğilimli erkek öğrencilerle karşılaştırıldığında, aynı kümedeki kadın öğrencilerin, bazı çalışmalarda eril kodlarla da ilişkilendirilmekte olan rock müzik yerine pop müziği tercih etme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Beğenisi, Kültürel Ayrımlar, Cinsiyet Farklılıkları.

A Quantitative Study on Music Tastes of Female University Students

Abstract

Bourdieu's theory on cultural distinctions was first introduced to evaluate gaps between different social classes. Subsequent studies expanded the use of the theory to handle nearly all of the different clusters in society, including gender differences in music tastes. As an example, some studies previously observed that female participants were more likely to be highbrow omnivores. However, the findings of some subsequent studies showed quite the opposite. This study provides new insights into the field, examining the case of one of the most prominent universities in Turkey. We collected the data from 1876 students of Yıldız Technical University. In our questionnaire, we have defined 15 music genres to gauge how much the participants like or hate any of the genres -all of them coded as dummy variables-. In addition, the questionnaire includes different questions on cultural consumption, family background and demographic features and presents a comprehensible social map of music tastes. After clustering the genres and utilizing matrix manipulations, the study has shown that there is not a big difference between genders as to liking highbrow genres. Yet, when the world music genre is included in the highbrow category, it is observed that more female participants are included in the highbrow inclined cluster. The study also shows that highbrow inclined female students do not show more tolerance than male students for the other genres. The most striking result of this data is that female respondents prefer traditional music almost twice less than male respondents. This finding might be an indicator of the fact that some traditional masculine codes inscribed in this genre do not appeal to women. In addition, when compared with popular inclined male students, female students in the same cluster tend to prefer pop instead of rock music which has also been associated with masculine codes in some studies.

Keywords: Music Taste, Cultural Distinctions, Gender Differences.

Türk Rap Müziğinde Kadının Temsil Sorunu

Resul BAĞI

(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Hip-hop kültürü “popüler bir kültür, bir vicdan hareketi ve sanatsal ifadeler” olarak tanımlanabilir. Hip-hop kültürünün başlangıcını belirlemek için kesin bir tarih vermek zor olsa da ABD’de hip-hop’un doğuşunun 1975’li yıllara dayandığını söyleyebiliriz. Ortaya çıkış nedeninin temelini, özellikle yoksul mahallelerdeki gençlerin karşı karşıya kaldığı zorlu koşullara bağlayabiliriz. Sözlerinde bulunan kadınlara karşı aşırı düşmanlık ve şiddet içeren unsurlar nedeniyle rap müziğin kadın sunumuna yönelik pek çok eleştiri bulunmaktadır. Kadın düşmanı olmakla bilinen rap müziğinde kadının tasviri önem arz etmektedir. Rap müziğinin merkezinde cinsiyet ile ilgili şu temalar dikkat çekicidir; sözler, erkek ve kadın özelliklerine ilişkin mesajlar içerir ve kadınlar için bir dizi davranış normunu benimseyen temalar vardır. Ayrıca rap müziği kültür ve müzik endüstrisi normları, toplumsal cinsiyet ilişkileri ve müziğin ilham merkezini oluşturan yerel mahalle koşulları bağlamında değerlendirilmelidir. Popüler müzikte kadınların genellikle erkeklerden alt sınıfta olduğuna dair stereotipleri görmek mümkündür. Rap müzik videolarının içeriklerinde kadınları küçümseyici –akıllı olmayan cinsel obje-figürlerine çoğunlukla rastlamak mümkündür. Kadınların Türk rap kliplerinde temsili üzerine yapılacak çalışmada Rap müzik kliplerinde, kadınları sadece kadın müzisyenler değil aynı zamanda erkek müzisyenler açısından da kadın temsillerini tespit etmeye çalışacağız. Bu bağlamda, iki unsur önem taşımaktadır: birincisi genel olarak Türk rap müzik videolarındaki kadınların imajlarındaki bozulmalar ve kadınların cinsel nesnelere olarak temsili, ikincisi rapçilere ait müzik videolarında kadınların imajlarının düzeltilmesi bağlamında kendilerini aşağılayıcı sahnelerin dikkati çekmesi.

Bu çalışmada rap müzik videolarının iletebileceği kadın-nesne imajını analiz ederek, Türk rap kliplerinde kadının temsili incelenecektir. Temsilin nasıl işlediğini anlamaya çalışmak için 2015-2021 yılları arasında yayınlanan 10 Türk rap klipi analizi incelenecektir. Çalışma görsel-işitsel belgelerin analizinden oluşan nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rap müzik; kadının temsili, cinsiyet.

The Problem of Representation of Women in Turkish Rap Music

Abstract

The hip-hop culture can be defined as a ‘popular culture, conscientious movement and genre of artistic expressions.’ Although it is difficult to tell exactly when the hip-hop culture was born, it might be suggested that the birth of hip-hop dates back to 1975 in the United States. Its emergence was most probably fuelled by the difficult circumstances surrounding youngsters especially in poor neighbourhoods. There has been considerable criticism against the representation of women in rap music because of the extremely hostile and violent expressions about women in lyrics. In rap music that is notorious for its hostility towards women, the description of woman is remarkable. The following themes on gender which are central to rap music are particularly striking: The lyrics include messages about the characteristics of men and women and there are such themes that can be interpreted as adoption of a number of behavioural norms for women. Also, rap music needs to be evaluated within the context of social gender relations and the local conditions that is the primary source of inspiration for this music. In popular music, it is often possible to see stereotypes of women that belong to a lower social class than men. Most rap music videos involve a humiliating representation of women, and the woman is degraded to a sexual object without any sign of intelligence. In the study to focus on representation of women in Turkish rap music videos, we will try to identify the representation of women from the perspective of female musicians and male musicians as well. In this context, there two key points: The first one is about the distortion of the woman image in the overall Turkish rap music videos and the representation of women as sexual objects and the second one is related to the humiliating scenes in music videos of rappers that are supposedly intended to improve such image.

In this study, the representation of women in Turkish rap music videos will be evaluated through the analysis of the image of woman as an object that might be conveyed through rap music videos. A total of 10 Turkish rap music videos released between 2015 and 2021 will be analysed with a view to understanding how the representation works. The study will be based on a qualitative research covering the analysis of audio-visual materials.

Keywords: Rap music; representation of women, gender.

Saflık Efsanesi ve K-pop Endüstrisinde Kadınların Objeleştirilmesi

Hayriye Gülay Malkoç

(Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü)

Özet

Jessica Valenti'nin *Saflık Efsanesi* kitabında kadınların genç, saf ve el değmemiş olmasını Amerika kapsamında teşvik eden uygulamalardan bahsettiği "saflik miti" diğer ataerkil toplumlarda da karşımıza çıkmaktadır. Bu toplumlardan biri olan Güney Kore'de özellikle 21.yy'ın başından beri kültürel değişim ve küresel yayılım gösteren Kore Pop Dalgasında adeta birer fabrikada üretilen genç kadın idoller görsel medya yoluyla metalaştırılmış ve cinsel objeleştirilmişlerdir. Saflik mitinin kapsamı içerisinde cinsel muğlaklığa hapsedilmiş kadın idollerin çok küçük yaşlardan beri oyuncak bebekleştirilmeleriyle bedenlerinin ve hayatlarının kontrolü ellerinden alınmıştır. Saflik mitinin dışına çıkan bazı kadın idoller toplumsal baskı ve çevrimiçi tacizle karşı karşıya kalarak depresyon ve intihara sürüklenmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: *Saflık Efsanesi, Kore Pop Dalgası, Kız Endüstrileri, Cinsel Muğlaklık/İkilem, Sosyal Baskı ve İntihar.*

The Myth of Purity and the Objectification of Women in the K-pop Industry

Abstract

The purity myth which Jessica Valenti asserts in her book "The Purity Myth" mentions the practices that encourage women to be young, pure, and untouched in the American context also appears in other patriarchal societies. In South Korea, one of these societies, young female idols produced in girl factories has been commodified and sexualized through visual media, especially in the Korean Pop Wave, which has been culturally changing and spreading globally since the beginning of the 21st century. Within the scope of the myth of purity, female idols imprisoned in sexual ambiguity have been dollified since very young ages, and the control of their bodies and lives have been taken away from them. Female idols who digress from the purity myth have faced social pressure and online harassment which led them to depression and even suicide.

Keywords: *The Purity Myth, Korean Wave, Girl Industries, Sexual Ambiguity, Social Pressure and Suicide.*

Caz Müziğinde Kadının Yeri

Nağme Yarkın

(İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Kadının genel olarak sanat üretiminde, özelden caz müziğinde kapladığı alan, toplum düzenini örgütleyen sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasi dinamiklerin belirlediği bir tarihsel süreçte incelenebilir. Bu makalede, geçtiğimiz yüzyıl boyunca caz müziğinde kadının yerinin bu dinamiklerin de etkisiyle nasıl şekillendiği ve bugün bu yerin neresi olduğu işlenecektir.

Ataerkil düzen yüzyıllar boyunca kadının rollerini tanımlayıp sınırlandırmıştır. 20. yüzyılın en önemli sanat dallarından biri olarak ortaya çıkmış olan caz müziği, teori ve pratikte yeni önermeler getirmesine rağmen, ataerkil geleneğin koşullarında yaşamaya devam etmiştir. Cazın kök saldıği bölgelerde kadının en fazla şarkı söyleyen bir haz nesnesi ve bir eğlence ürünü olarak sahnede yer alması durumu, dünyadaki pek çok şey gibi II. Dünya Savaşı ile birlikte değişmiş; erkeklerin savaşa gitmesi kadınların hem müzik hem toplumsal alanda görünürlüğünü ve gücünü artırmıştır. Savaşın bitmesi ve sanayileşme ile beraber yükselen kadın hareketlerine rağmen, kadının bir meta olarak gözükmeye, geçmişten gelen kadın prototipi ve algısı onyıllar boyunca sürmüştür. Caz müziğinde kadınlar enstrüman seçimlerinden, giydikleri kıyafetlere kadar, toplumun beklenti ve arzusu yönünde hareket etmişler ve bu yönde bir kadın algısı oluşmuştur. Ancak 20. yy'ın sonlarına gelindiğinde caz müziğine ait farklı enstrümanları çalan kadınların sayıları artmış ve onlardan çeşitli caz kitaplarında bahsedilmeye başlanmıştır. Günümüzde ise, iş olanakları açısından eşitlik tam olarak sağlanabilmiş olmasa da, konservatuvarlardaki caz müziği bölümlerinde ve diğer eğitim alanlarında erkek ve kadın öğrencilerin eşitlenmeye başlaması ve kadın öğrencilerin enstrümanlarını cinsiyetleri üzerinden değil, istekleri üzerinden seçmeleri ile bu konuda bir farkındalık gelişmektedir. Gelişen müzik endüstrisinin getirdiği olanaklar ve eğitim kurumlarındaki çeşitlilik sayesinde, toplumsal cinsiyetin, müzisyen kimliği üzerinde kurduğu hakimiyet zayıflamaktadır. Makalenin bir ikinci amacı ise bu süreç boyunca caz sahnesinde karşımıza çıkan güçlü kadınları tanıtarak, somut verilerle bu süreci desteklemektir.

Anahtar Kelimeler: Caz, kadın caz müzisyenler, caz tarihi, toplumsal cinsiyet.

Women in Jazz Music

Summary

The space occupied by women in art production in general and jazz music in particular can be examined in a historical process determined by the socio-economic, cultural and political dynamics that organize the social order. In this article, it will be discussed how the place of women in jazz music has been shaped by these dynamics during the last century and where this place is today.

The patriarchal system has defined and limited the roles of women for centuries. Jazz music, which emerged as one of the most important branches of art in the 20th century, continued to live under the conditions of the patriarchal tradition, although it brought new propositions in theory and practice. In regions where jazz is rooted, women take place on the stage as an object of pleasure and entertainment. It changed like many things in the world with the II World War; men's going to war increased women's visibility and power in both music and social spheres. Despite the rise of the women's movements with the end of the war and industrialization, the appearance of women as a commodity, and the women prototype and perception from the past have continued for decades. In jazz music, women have acted in the direction of society's expectations and desires, from their instrument choices to the clothes they wear, and a woman perception has been formed in this direction. However, by the end of the 20th century, the number of women has increased playing different instruments in jazz music and they started to be mentioned in various jazz books. Today, although equality in terms of job opportunities has not been fully achieved, male and female students in jazz music departments in conservatories and other education areas have started to equate and female students choose their instruments based on their wishes rather than their gender. Owing to the opportunities brought by the developing music industry and the diversity in educational institutions, the dominance of gender over the musician identity is weakening. The second aim of this article is to present this process with concrete data by introducing the powerful women we come across in the jazz scene during this process.

Keywords: Jazz, women jazz musicians, jazz history, gender

Ana Akım Anlatı Neden Maço?

Handan Öztürk

(İstanbul Film Akademi ve Adakademi Sinema Bölümü)

Özet

Müzik, opera, bale, sinema, resim, performans sanatı hepsi anlatının değişik formları... Yani ana akım anlatı süreç içinde birçok forma dönüştü. Öyle görünüyor ki daha başka formlara da gebe! Ne var ki bu biçimsel zenginliğe rağmen anlatıdaki cinsiyetçi rollerin dağılımı ve işlenmesi hep aynı kaldı. Modern edebiyat ve arthaus sinema döneminde kadar esas olarak aynı kalan bu unsur, kadını patriarkal ve maço bir dil üzerinden kurguladı. Hikâyeyi erkek kahraman ve onun yolculuğu üzerinden anlatan bu dil, kadını da bu anlatı içinde giderek araçsallaştırdı.

İnsanlar algılamaya başlar başlamaz anlatmaya başladı. Ancak anlatının form, biçim kazanmaya başladığı klan hayatının günlük döngüsünde belirleyici eylem avcılık daha ileriki dönemlerde de yağmacılık olduğundan esas olarak anlatı da savaş hikayeleri üzerine kuruldu. Yani klan içinde yaşanan en güçlü çatışmalar üzerinden... Çünkü anlatıyı dinlenir ve ilginç kılan günlük hayat döngüsü içinde yaşanan çatışmalar olduğu için ve çatışmaların en büyüğünü de av ve yağma eylemi olmasından ötürü bu eylemlerin ana aktörleri olan erkekler anlatının ana kahramanı olarak anlatının baş köşesine yerleşti. Böylelikle olaylar ve anlatılar erkek kahramanların yolculuğu olarak kurgulanıp anlatıldı. Bugün bu yapıya *Kahramanın Yolculuğu* diyoruz. Bugün ana akım sinemada daha yüksek bir farkındalıkla kullanılan bu yapının esasları gözetilerek çekilen filmler olağanüstü gişe yapan filmler.

Tabi ki kadınların payına da düşen bir anlatı türü vardı! Bu gerçeğe, gerçeğin fanteziyle kırılarak yaratılan Tanrıçalar mitiydi. Bu nedenle arkaik dönemde her ne kadar bu mit kadın doğurganlığına bir yücelik atfettiği gibi görünse de bu bir bakıma “Ey tanrıçalar size tapıyoruz daha ne istiyorsunuz. Lütfen fantezi dünyamızdaki yerinizi alın ve yeryüzü işlerini ve yer yüzüne dair anlatıları bize bırakın” haline dönüştü. “Dünya işleri bize, Tanrısallık size” bakış açısı esasında bir güzelleme gibi gelen ana tanrıçalar dönemi sonrasında anlatının en büyük handikabı oldu. Kadın yalnızca dini ritüellerde ve metinlerde ana kahraman(protagonist) iken dünyaya dair anlatılan hikayelerdeyse ana kahraman erkekler oldu. Bu hikayelerde kadımlarsa ya anti kahraman ya da ikincil kahraman olarak işlendi. Bu durum, hangi formda olursa olsun hangi dönemde geçerse geçsin ana akım anlatının bütün formlarında kadına dair okumaların temel kodlarını oluşturdu.

Anahtar Kelimeler: Sinema, patriarkal, ana akım, kadın

Why is Mainstream Narrative Macho?

Abstract

Music, opera, ballet, cinema, painting, performance art are all different forms of narration... In other words, mainstream narration has transformed into many forms in the process. It looks like is's pregnant with other forms too! However, despite this formal richness, the distribution and treatment of the sexist roles in the narration remained the same. This element, which remained essentially the same until the modern literature and arthaus cinema period, constructed the woman through a patriacal and macho language. This language, which tells the story through the male hero and his journey, made the woman increasingly instrumental in this narration.

As soon as people began to perceive, they started telling. However, as the decisive action in the daily cycle of clan life, where the narration began to take form, hunting was also looting in later periods, the narration was mainly based on war stories. In other words, it is through the strongest conflicts within the clan... Because it is the conflicts in the daily life cycle that make the narrative restful and interesting, and because the biggest of the conflicts is the act of hunting and looting, the men, the main actors of these actions, have settled in the center as the main hero of the narration. Thus, events and narratives were constructed and narrated as the journeys of male protagonists. Today we call this structure the Hero's Journey. The films shot in consideration of the

principles of this structure, which is used with a higher awareness in mainstream cinema today, are extraordinary box office movies.

Of course, there was a type of narration that also had their share of women! It was the myth of Goddesses created by breaking reality with fantasy. Therefore, even though this myth in the archaic period seems to attribute a greatness to female fertility, it is in a way “O goddesses we worship you, what more do you want. Please take your place in our fantasy world and leave the earth affairs and the narratives about the earth to us”. The point of view of "World affairs to us, Godliness to you" became the biggest handicap of the narrative after the period of mother goddesses, which seemed like a beauty in essence. While women were only protagonists in religious rituals and texts, men were the main heroes in stories about the world. In these stories, women were treated as either anti-heroes or secondary heroes. This situation constituted the basic codes of the readings about women in all forms of mainstream narrative, regardless of its form and period.

Keywords: *Cinema, patriarchal, mainstream, woman*

Şarkı Söyleyen Kadın İmgesi: Bir *Abject* Olarak İnsan Sesinin Müzikte Modernite Ekseninde Cinsiyetli ve Cinsiyetçi Kavranma Biçimleri

Gülce Özen Gürkan

(Yıldız Teknik Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları)

Özet

20. Yüzyıl öncesinde genel olarak, 20. ve 21. yüzyılda ise ağırlıklı olarak, Batı müziğinde kadının varlığına dair vurgu, enstrüman çalma, besteleme ya da müziği alımlayıcıyla buluşturan diğer işlevlerden önce, sesinde ve şarkı söyleme yetisinde olagelmıştır. 20. yüzyılın ortalarına kadar, diğer aktiviteleri gibi müzik aktiviteleri de ev içine sıkıştırılan Batılı “makbul” kadının, ev içinde çalınabilecek bazı enstrümanları öğrenmesine izin verilmiş, profesyonel anlamda müziğe dâhil oluşu ise, büyük oranda sesiyle sınırlandırılmıştır. Bununla birlikte, Modernite etkisinde gelişen Batı sanat müziği geleneğinde, insan sesi de diğer müzik enstrümanlarına getirilen standartlaşmaya tâbî tutularak, tını alanı daraltılmış, elde edilen standart tını alanında daha geniş bir perde aralığı elde edebilmek adına, beden, kimi zaman kastrasyona varan işlemlerden geçirilerek kontrol altına alınmıştır. Bir yandan sesi ve bedeni kapatılıp kamusal alandan dışlanan, diğer yandan enstrüman gibi erkekle tanımlanan bir alana girmesinden müziğe profesyonel anlamda sesiyle dâhil olması tercih edilen kadın, tıpkı anneliği övülerek çalışma hayatından dışlanması gibi, ses alanındaki varlığı övülerek, “yüksek” müziğin asıl unsuru olarak görülen enstrüman alanından büyük oranda dışlanmıştır. Kadına olduğu kadar sesin kendisine de yönelik olan bu ötekileştirme, 20. ve 21. yüzyılın birçok popüler müzik performans pratiğinde de, enstrüman çalanın müzik, şarkı söyleyenin ise gösteri alanına dâhil edilmesi ile kendisini göstermektedir.

Bu bildiride, Batı sanat müziğinde insan sesinin ne tamamen kabul edilen ne de tamamen dışlanan bir öge olarak konumu, Julia Kristeva’nın *abject* kavramıyla birlikte ele alınacaktır. Bununla birlikte, kadının müzikte kendi sesiyle, yani doğrudan bedeniyle varlığına tanınan alanın, modernitenin getirdiği zihin-beden, erkek-kadın, ben-öteki gibi ikiliklerle düşünme pratikleriyle ilişkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Modernite, insan sesi, kadın sesi, abject, müzikte kadın.*

The Image of a Singing Woman: The Gender and Sexist Conceiving Forms of the Human Voice as an Abject in the Axis of Modernity in Music

Abstract

Before the 20th century in general, and predominantly in 20th and 21st centuries, the emphasis on women’s existence in Western music is not on instrument playing, composing, or the other functions that bring the music and its audience together, but on their voices and singing abilities. Until the middle of the 20th century, the “appropriate” western women, whose musical activities (like almost all their activities) were incarcerated into the house, were allowed to learn particularly the instruments which can be played at home; their professional inclusion in music was substantially narrowed down to their voices. In the meantime, in the Western art music tradition that progresses under the influence of Modernity, voice, just like the other instruments, was subjected to standardization. As a result, its timbral extent was narrowed down, and to increase its pitch limits, the body was brought under control sometimes to the extent of applying procedures like castration.

On the one hand, women were secluded and excluded from the public sphere, and, on the other hand, they were preferred to be professionally included with their voices instead of breaking into the instrumental area, which is considered to belong to men. Just as their exclusion from the work-life by praising their motherhood, they were substantially excluded from the instrumental sphere, which is considered as the core element of the “higher” music, by praising their voices. Thinking of many popular music performance practices of the 20th and 21st century, this alienation towards both women and the voice itself can be observed in the form of identifying the singer more as a part of the show than the music.

In this paper, the standing of voice in Western art music as an element neither entirely accepted nor thoroughly refused will be discussed in the light of Julia Kristeva’s term, *abject*. In the meantime, the relationship between the musical space assigned to the existence of women with directly their bodies as voices and the dualities of Modernity like mind/body, men/women, and self/other will be examined.

Keywords: *Modernity, voice, women’s voice, abject, women in music.*

Ermeni ve Kadın Kimliği İle Besteci Sirvart Karamanukyan: Müzik-Kadın, Müzik-Kimlik-Kadın Analizi

Meral Şengüler

(Meral Şengüler Üstün Zekalılar / Yetenekliler Enstitüsü)

Özet

Osmanlı döneminde Anadolu'da, Cumhuriyet döneminde Türkiye'de yaşayan Ermeniler'in etnik ve müziksel kimlikleri siyasi ve politik sorunların gölgesinde kalmış bir konudur. Türkiye Ermenilerinin müzik pratikleri ve müziksel kimlikleri incelendiğinde "müzik ve kimlik", "müzik ve kadın" başlıkları dikkati çeker. Özellikle Ermeni müziğinde kadın müzisyen, kadın besteci rolünün ne denli az olduğu ortaya çıkmaktadır. Gayrimüslim müzisyenlerin ve bestecilerin özellikle Türk Sanat Müziği türünde eserler ortaya koydukları görülmüştür.

Bu bağlamda Türkiye Ermenilerinden önemli bir isim "Sirvart Karamanukyan", bir İstanbul Ermenisi olarak müziksel kimliği ve Ermeni kadını olması ile öne çıkmaktadır. Konservatuar eğitimi almış ve Cemal Reşit Rey ile çalışmış olan Karamanukyan, Ermenice çocuk şarkıları ve Klasik Batı formunda eserler bestelemiştir. Yapmış olduğu uluslararası kültür alışverişindeki rolünün yanısıra Türkiye ve İstanbul Ermeni toplumunda kadının yeri ile ilgili önemli bir örnek oluşturmaktadır.

Bu bildiriye Sirvart Karamanukyan ve eserleri hakkında bilgi aktarılacak, Ermeni kadın besteci ve müzisyen kimliği üzerinden müzik-kimlik, Ermeni topluluğunda kadın kimliği ve kültürel kimlik etkileşimleri üzerinden analizler yapılacaktır. Yapılan analizler ile hem literatüre hem de etnomüzikoloji araştırmalarına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Sirvart Karamanukyan, Ermeni Kimliği, Müziksel Kimlik, Kadın Kimliği*

Composer with Armenian and Female Identity Sirvart Karamanukyan: Music-Woman, Music-Identity-Woman Analysis

Abstract

The ethnic and musical identities of Armenians living in Anatolia during the Ottoman period and in Turkey during the Republican period were overshadowed by political and political problems. "Music and identity", "music and woman" are considered when the musical practices and musical identities of the Armenians of Turkey are examined. Especially in Armenian music, it becomes clear how little the role of a female musician and a female composer is. It is seen that non-Muslim musicians and composers put forward works, especially in the genre of Turkish Art Music.

In this context, an important name from the Armenians of Turkey, "Sirvart Karamanukyan", stands out for her musical identity as an Istanbul Armenian and being an Armenian woman. Karamanukyan studied at the conservatory and worked with Cemal Reşit Rey, composing children's songs in Armenian and works in classical Western form. In addition to its role in international cultural exchange, Turkey and Istanbul are an important example of the place of women in the Armenian community.

In this statement, information about Sirvart Karamanukyan and his works will be transmitted, music-identity through the identity of Armenian women composers and musicians, analysis will be made through the interaction of women's identity and cultural identity in the Armenian community. It is aimed to contribute to both literature and ethnomusicology research with the analysis carried out.

Keywords: *Sirvart Karamanukyan, Armenian Identity, Musical Identity, Female Identity*

Müziyen ve Kadın Olarak Alma M. Schindler Mahler ve Fanny Mendelssohn Hensel

Hazan KURTASLAN & Ezgi ÖZYÖRÜK
(Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Özet

Batı Müzik Tarihine bakıldığında kadın müzisyenler erkeklere oranla daha azdır. Bunun başlıca sebeplerinden biri kadınların daha az eğitim almış olmaları şeklinde açıklanabilir. Özellikle yirminci yüzyıl öncesi Batı Müziğinde erkek egemen yapının hakim olduğu göz önüne alınırsa kadınların müzik eğitimine erişmesi kısıtlıdır. Fakat Alma M. Schindler Mahler ve Fanny Mendelssohn Hensel başarılarını bu sınırlamaların ötesine taşımış iki kadın piyanist ve besteci olarak literatürde yer almışlardır. Bu iki müzisyen de erken yaşta ailelerinin desteğiyle piyano eğitimi alarak müziğe ilk adımlarını atmışlardır. Bu iki kadın piyanist aldıkları müzik eğitimi sonucunda genç yaşlarda bestecilik yönlerini de ortaya koyan eserler üretmişlerdir. Fanny Mendelssohn Hensel on üç yaşındayken gerçekleştirdiği ilk resitalinde Bach'ın "Well-Tempered Clavier" eserini başarıyla icra etmiş, bu resitalden bir yıl sonra ise babasının doğum günü onuruna "Ihr Tone, Schwingt Euch Fröhlich" adlı ilk şarkısını bestelemiştir. Alma M. Schindler Mahler ise çocukluğundan itibaren resim, piyano, kompozisyon ve kontrpuan dersleri almaya başlamış ve henüz 15 yaşındayken yüze yakın Lied bestelemiştir. Bu veriler iki müzisyenin de yaşadıkları dönemde üstün yetenekli olduklarını göstermektedir.

Çalışmada Fanny Mendelssohn Hensel ve Alma M. Schindler Mahler'in toplumsal cinsiyet bakımından müzikle olan ilişkileri, başarıları, eserleri, eğitimcilikleri, icracılık ve bestecilik yönleri ve incelenmiştir. Bu nedenle araştırmada biyografi analizi deseni kullanılmıştır. Veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmış, betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre iki kadın müzisyenin de bestelerinin olduğu, piyanist kimliğiyle konserler verdiği, kadın olmaktan kaynaklı mesleklerini icra etmekte sıkıntılar yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Kadın, Toplum, Alma M. Schindler Mahler, Fanny Mendelssohn Hensel.

Alma Schindler Mahler and Fanny Hensel Mendelssohn as Musician and Woman

Abstract

Considering the Western Music History, female musicians are less than men. One of the main reasons for this can be explained by the fact that women have less education. Considering that the male-dominated structure is dominant in Western Music before the twentieth century, women's access to music education is limited. However, Alma Maria Schindler Mahler and Fanny Mendelssohn Hensel, who took their success beyond these limitations, took place in the literature as pianists and composers. These two musicians took their first steps in music by taking piano training at an early age with the support of their families. As a result of their musical education, these two female pianists produced works that also reveal their composition aspects at a young age. Fanny Mendelssohn successfully performed Bach's "Well-Tempered Clavier" in her first recital at the age of thirteen, and one year after this recital, she composed her first song named "Ihr Tone, Schwingt Euch Fröhlich" in honor of her father's birthday. Alma M. Schindler Mahler, on the other hand, started taking painting, piano, composition and counterpoint lessons since childhood and composed nearly a hundred Lied when he was only 15 years old. These data show that both musicians were gifted during their lifetime.

In this study, Fanny Mendelssohn Hensel and Alma M. Schindler Mahler's relations with music in terms of gender, achievements, works, teaching, performing and composing aspects were examined. For this reason, biography analysis design was used in the research. The data were collected through document analysis and analyzed through descriptive analysis. According to the results obtained from the study, it was revealed that both female musicians had their compositions, gave concerts as pianists, and had difficulties in performing their profession due to being a woman.

Keywords: Music, Woman, Society, Alma M. Schindler Mahler, Fanny Mendelssohn Hensel.

Why Women Sing: Female Performance In Traditional Societies

Razia Sultanova
(Cambridge University)

Abstract

Female performance in traditional societies has always been a phenomenon that presented a real challenge for women-singers. It is common for famous female performers to have had a difficult but remarkable destiny. In Central Asia, the female role in society is mostly associated with the fulfilment of family duties and childbearing commitments. However, we can find a number of cases of famous women-singers, who on their path to success, recognition and fame, each had to overcome the limitations imposed by traditional societies in profound ways. Four prominent Central Asian female singers of the 20th and 21st century form the focus of my presentation: Berta Davydova (1922-2007, Uzbekistan), Munojan Yulchieva (b.1960 in Uzbekistan), Jamala (b. 1983 in Kyrgyzstan) and Manizha (b.1991 in Tajikistan). Bringing attention to performers of both classical and popular genres of music, I am going to demonstrate that any genre featuring female performances has its particular challenges and demands and that in order to achieve a successful career, women-singers have always needed to take a risk. All four women had entered the hall of fame in the history of music with their outstanding destinies as celebrated musical performers. Their background - always controversial - was the reason for developing their singing career. All four have achieved fame thanks to their determination and dedication to singing and hard work, but they have had to overcome many difficulties arising from their national conservative surroundings. Therefore, their popularity and victories are to be recognised as heavily contextual. Whether by their own will or by force, those women had entered music history as heralds of changing societies, entering the strictly gender-biased area of performance, that had previously belonged to male singers. The 21st century has proven that Central Asian women-performers can go even further, shedding light upon and exposing current social conflicts and prejudices through their musical performance, as is seen in this day and age, in the Eurovision song contest, which as a globalised product of modern media, has become an arena for Central Asian young female pop singers Jamala and Manizha. These women form their authentic image by contributing to the broader social and political history of their nations.

What are the features of traditional societies in the past and present? Why is being a female performer is very difficult in those societies? Why do women-performers become the centre of social key problems? In this presentation, I will exemplify those questions and their effect on world cultures.

Kadınlar Neden Şarkı Söylüyor: Geleneksel Toplumlarda Kadın Performansı

Özet

Geleneksel toplumlarda kadın performansı, her zaman kadın şarkıcılar için gerçek bir zorluk oluşturan bir fenomen olmuştur. Ünlü kadın sanatçıların zor ama dikkate değer hayatları olması yaygındır. Orta Asya'da, toplumdaki kadının rolü çoğunlukla aile görevlerinin yerine getirilmesi ve çocuk doğurma beklentileriyle ilişkilidir. Bununla birlikte, başarı, tanınma ve şöhrete giden yolda her biri geleneksel toplumların dayattığı sınırlamaların derin yollarla üstesinden gelmek zorunda kalan bir dizi ünlü kadın şarkıcı bulabiliriz. 20. ve 21. yüzyılın önde gelen dört Orta Asyalı kadın şarkıcısı sunumumun odak noktasını oluşturuyor: Berta Davydova (1922-2007, Özbekistan), Munojan Yulchieva (Özbekistan'da d. 1960), Cemala (d. 1983, Kırgızistan) ve Manizha (b.1991 Tacikistan). Sunumumda hem klasik hem de popüler müzik türlerinin icracılarına dikkat çekerek, kadın performanslarının sergilendiği her türün kendine özgü zorlukları ve talepleri olduğunu ve başarılı bir kariyere ulaşmak için kadın şarkıcıların her zaman risk alması gerektiğini örneklerle açıklayacağım. Dört kadın da müzik tarihi sahnesine ünlü müzik sanatçıları olarak olağanüstü hayat hikayeleriyle girmişlerdi. Her zaman tartışmalara yol açan geçmişleri şarkıcılık kariyerlerini geliştirmelerinin sebebiydi. Dördü de şarkı söyleme ve sıkı çalışma noktasındaki kararlılıkları ve bunlara bağlılıkları sayesinde ün kazandı, ancak ulusal muhafazakâr çevrelerinden kaynaklanan birçok zorluğun üstesinden gelmek zorunda kaldılar. Bu nedenle, popülerlikleri ve zaferleri, daha çok bu bağlamda değerlendirilmelidir. Bu kadınlar, kendi iradeleriyle ya da zorla, tam anlamıyla toplumsal cinsiyete dayalı performans alanına giren ve daha önce erkek şarkıcılara ait olan anlayışın değiştiği toplumların müjdecileri olarak müzik tarihine girdiler. 21. yüzyıl, Orta Asyalı kadın sanatçıların bugün görüldüğü gibi müzik performanslarıyla mevcut toplumsal çatışmalara ve önyargılara ışık tutarak daha da ileri gidebileceklerini küresel ve modern medyanın ürünü olan ve Orta Asyalı genç kadın pop şarkıcıları Jamala ve Manizha için bir mücadele alanı haline gelen Eurovision şarkı yarışmasında kanıtladı. Bu kadınlar, uluslarının sosyal ve politik tarihine geniş katkıda bulunarak özgün imajlarını oluşturdular.

Geçmişte ve günümüzde geleneksel toplumların özellikleri nelerdir? Bu toplumlarda kadın icracı olmak neden çok zor? Kadın sanatçılar neden sosyal sorunların merkezi haline geliyor? Bu sunumda, bu soruları ve dünya kültürleri üzerindeki etkilerini örneklendireceğim.

Türk Halk Müziği Kadın Saz Sanatçıları ve Devlet Müzik Kurumlarındaki Yeri

Arslan AKYOL

(Türk Halk Edebiyatı Bilim Uzmanı)

Özet

Cumhuriyetin kurulması ile yeni bir aydınlanma dönemine girilmiştir. Kulluktan yurttaşlığa geçilen yeni dönemle birlikte, günümüz “medeni” Avrupa’sındaki birçok ülkeden daha önce, Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı başta olmak birçok haklar vermiştir. Genç Türkiye Cumhuriyeti, pek çok meslek dalında kadınların da olmasına olanak sağlamış, bu çabalar sonucunda Türk kadını birçok meslekte söz sahibi olmuş, müzik ve güzel sanatlar alanında da sanatçılar yetişmiştir. Bunun doğal sonucu olarak hem ses hem de çalgı dalında birçok Türk kadın sanatçı adını dünyaya duyurmayı başarmıştır. Günümüzde de devletin pek çok müzik kurumunda kadın saz sanatçıları kadrolu olarak çalışmaktadır. Ancak devletin sanat kurumlarında Türk müziğinin iki dalından biri olan geleneksel Türk sanat müziği dalında çok sayıda kadın saz sanatçısı istihdam edilirken, Türk halk müziği dalında kadrolu hiçbir sanatçının olmaması dikkat çekici ve düşündürücüdür. 1976 yılından itibaren kurulmaya başlanan Türk müziği konservatuvarları ve Türk müziği bölümü olan fakültelerin birbiri ardına açılmasına rağmen, bu yükseköğretim kurumlarının kadrolarında bile çok az sayıda kadın çalgı eğitimcisine yer verildiği görülmektedir. Kadın saz sanatçılarının bu sahada çok az sayıda yer almasının altında, halk müziğindeki erkek egemen anlayışın yanı sıra, toplumun kadına biçtiği rol, çalışma koşulları, sosyolojik, ekonomik ve kültürel nedenlerin olduğu kişisel gözlemlerim ve birçok akademisyen tarafından da tespit edilmiştir. Tüm müzik eğitimi veren okulların ve sanatçı istihdam eden devlet kurumlarının, bu konuda ortak bir çalışma yaparak kadın saz sanatçılarının bu sahada da yer almalarını sağlamaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Kadın Saz Sanatçıları, Devlet Müzik Kurumları, Çalgı Eğitimi.

Turkish Folk Music Female Instrumentalists and Their Place In State Art Institutions

Abstract

With the establishment of the Republic, a new era of enlightenment has begun. With the new period from servanthood to citizenship the Republic has given many rights to Turkish women, especially the right to vote and be elected, before many countries in today's civilized Europe. The young Republic of Turkey made it possible also for women to be in many professions. As a result of these efforts, Turkish women had a say in many professions and artists were trained in the field of music and fine arts. As a natural result of this, many Turkish women artists have succeeded in making their names known to the world, both in singing and musical instruments. Today, female instrument artists work as permanent staff in many music institutions of the state. However, while many female instrument artists are employed in the branch of traditional Turkish art music, which is one of the two branches of Turkish music in the art institutions of the state, it is remarkable and thought-provoking that there are no permanent staff in the branch of Turkish folk music. Despite the opening of Turkish music conservatories and faculties with Turkish music departments, which have been established since 1976, it is seen that there are very few female instrument educators even in the staff of these higher education institutions. It has been determined also by myself and many academicians that the role society gives to women, the working conditions, sociological, economic and cultural reasons, besides the male dominant understanding in folk music, are behind the fact that female instrumentalists are very few in this field. All music education schools and state institutions employing artists should collaborate on this issue and ensure that female instrumentalists take part also in this field.

Keywords: Turkish Folk Music, Female Instrumentalists, State Music Institutions, Instrument Education.

Türkülerde Kadın Teması Erzurum İli Örneği

Ahmet Selçuk Bayburtlu
(*Şırnak Üniversitesi GSF*)

Duygu Ulusoy Yılmaz
(*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi*)

Özet

Üreten kadınların gerek bireysel, gerek toplumsal cinsiyete ilişkin sorunlar karşısında seslerini duyurmaya başlar hale gelmesine paralel olarak, kadını konu alan sosyal çalışmalar da yoğunlaşmaya başlamıştır. Halk biliminden sosyolojiye, psikolojiden müzikolojiye kadar farklı disiplinlerde toplumsal cinsiyet ve kadın temasını ele alan –özellikle- kültürel çalışmalarda bunun yansımalarını görmek mümkündür. Kültürün işitsel boyutu olan müzik alanında da kadına ilişkin çalışmaların artmaya başladığı görülür. Popüler müziklerin yanı sıra kültürün sözlü ve işitsel yansıması olan türkülerde de bu kapsamda çalışma hareketliliği dikkati çeker.

Toplum yaşamını, olaylara bakış açısını geçmişten günümüze taşıyan kültürel bir miras olan türküler, sözlerindeki temalardan, motiflerden yola çıkarak toplumunun özüne ilişkin bilgi edinmemizi sağlayan önemli veri kaynaklarıdır. Bu çalışmada, bu değerli kaynaklardan yola çıkarak, geçmişten günümüze kadına bakış açısının nasıl olduğu sorusuna Erzurum türkülleri örnekleminde yanıt aranmaktadır. Bu kapsamda, doküman analizi yöntemi kullanılarak Erzurum yöresine ait 308 türkü detaylı olarak incelenmiş, sözlerinde kadın teması içeren 167 türkü saptanmıştır. 153'ü kırık hava, 14'ü uzun hava olan bu türküllerin; makam, usul, ağız özelliklerine göre dağılımı yapılmıştır. Türküler, kadına ilişkin semboller, hitap şekilleri, kadına uygun görülen roller açısından incelenmiş, tüm veriler ışığında yörenin toplumsal yapısı içinde kadının konumu, kadına bakış açısı tablo ve grafikler şeklinde gösterilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Toplumsal Cinsiyet, Halk Şarkısı, Türkü, Müzikoloji.

Women's Theme in Turkish Folk Songs Example of Erzurum Province

Abstract

Parallel to the fact that productive women started to be heard in the face of both individual and gender-related problems, social studies on women have also started to intensify. It is possible to see the reflections of this in cultural studies -especially- dealing with gender and the theme of women in different disciplines from folklore to sociology, from psychology to musicology. In the field of music, which is the auditory dimension of culture, it is seen that the studies related to women have started to increase. In addition to popular music, folk songs, which are the verbal and auditory reflection of the culture, draw attention in this context.

Folk songs, a cultural heritage that carries the social life and the perspective of events from the past to the present, are important data sources that enable us to obtain information about the essence of society based on the themes and motifs in their words. In this study, based on these valuable resources, an answer is sought in the sample of Erzurum folk songs to the question of how the perspective of women is from the past to the present. In this context, using the document analysis method, 308 folk songs of Erzurum region were examined in detail, and 167 folk songs containing a woman theme in their lyrics were determined. Of these folk songs, 153 of which are “rhythmic melody” and 14 of which are “free-rhythmic melody”; It has been distributed according to the features of maqam, method and dialect. The folk songs were examined in terms of symbols related to women, forms of address, roles deemed appropriate for women, and in the light of all the data, the position of the woman in the social structure of the region and her perspective on women were interpreted in the form of tables and graphs.

Keywords: Woman, Social Gender, Folk Song, Song, Musicology.

Barak Yöresi Kadın Ağıtlarında Tespit Edilen Temalar

Miraç Çakır

(Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Mehmet Ali Zarifoğlu

(Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Özet

Barak ovası olarak adlandırılan yer günümüz Türkiye coğrafyasının Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Gaziantep ilinin güneyinde, Şanlıurfa ile Gaziantep arasında kalan bir ovadır. Ovanın içerisinde birçok köy ve yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri adını içerisinde yaşayan Barak Türkmenlerinden almıştır. Farklı toplumlarda çeşitli şekillerde görülebileceği gibi Barak Türkmenlerinin de kendi kültür daireleri içerisinde kendine özgü ölüm adetleri vardır. Bu adetlerden birisi genel olarak bir kadın söylemi olarak karşımıza çıkan ağıtlardır. Ağıtlar, toplumsallaştığında kültürel bellek içerisinde yer edinebilen toplumsal ya da bireysel konuların işlendiği şiirsel yapılar olarak karşımıza çıkar. Tarih ve mekân seyri içerisinde doğal olarak toplumların yaşayış şekilleri farklılık göstermiş bu bağlamda da ağıtlarda işlenen konular da çeşitlenerek günümüze ulaşmıştır. Ağıt kelimesinin TDK'ya göre bir anlamı; "ölenin iyi niteliklerini, ölümünden sonra duyulan acıyı dile getiren söz veya ezgi" dir. Ağıtlar genel olarak ölüm ile ilişki olsa da zaman ve mekân içerisinde çeşitli konuları da bünyesinde barındırmıştır. Buna özet olarak gelin kınasında baba evinden ayrılışı ya da yaşanan maddi ve manevi sıkıntılar gösterilebilir. Barak yöresi müzik kültürü içerisindeki ağıtlar genel olarak kadın söylemi olarak dikkat çekmektedir. Ağıt, müzik gelenekleri açısından zengin bir yapıya sahip olan Barak Türkmen kültürü içerisindeki kadın söylemlerinden sadece birisidir. Geçmişte konar göçer bir yaşam tarzına sahip olan Barak Türkmenlerinde Ağıt yakma göç süreci içerisinde de bir yer edinmiştir. Yörede, gerçekleşen ölüm törenlerindeki ağıtların yanı sıra ölümden uzun zaman sonra da doğaçlama ağıtlara, farklı olarak da bireyin yaşadığı maddi ve manevi sıkıntıları konu edinen temalara rastlanılabilir. Bu bağlamda bildiride alandan yeni derlenen ağıtlardan ve literatüre daha önceden kazandırılmış ağıtlardan örnekler sunulacak, ağıtların teması üzerinde durularak sosyokültürel bağlamda ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Barak, Ağıt, Ölüm, Göç.

The Themes That Are Detected in Barak Region Women Laments

Abstract

The place called Barak plain is a plain located between Şanlıurfa and Gaziantep in the south of Gaziantep province, located in the Southeastern Anatolia region of modern Turkey. It is a plain in the south of Gaziantep province, between Şanlıurfa and Gaziantep. There are many villages and settlements in the plain. This settlement got its name from the Barak Turkmens who lived in it. As can be seen in various ways in different societies, Barak Turkmens also have their own custom of death within their cultural circles. One of these customs is lamentation, which generally comes across as a female discourse. Lamentations appear as poetic structures in which social or individual issues are processed, which can take place in cultural memory when socialized. In the course of history and place, naturally, the ways in which societies live have differed, and in this context, the issues committed in lamentations have diversified and survived to the present day. A meaning of the word lament according to TDK is "a word or melody that expresses the good qualities of the deceased, the pain heard after his death". Although lamentations are generally related to death, they have also included various topics in time and place. As a summary the departure from the father's house in the bride's henna or the material and spiritual difficulties experienced can be shown. Lamentations in the music culture of the Barak region attract attention as women's discourse in general. Lament is just one of the women's discourses in Barak Turkmen culture, which has a rich structure in terms of musical traditions. In the past, lamenting also gained a place in the migration process for Barak Turkmen, who had a nomadic lifestyle. In the region, in addition to the lamentations at the death ceremonies that take place, improvised lamentations long after death, as well as themes that are the subject of material and spiritual problems experienced by the individual. In this context, the statement will present examples of newly compiled lamentations from the field and lamentations previously acquired in the literature, and will be discussed in a socio-cultural context with an emphasis on the theme of lamentations.

Keywords: Barak, Lament, Death, Migration.

Kaybolmakta Olan Yörük Kültürünün Yaşayan Sesi: Gülay Diri

Pınar Kasapoğlu Akyol
(Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi)

Özet

Geçim örüntüleri hayvancılığa dayanan, kışlak ve yaylaklar arasında hayvanlarıyla birlikte düzenli göç eden “Yörükler”, Anadolu göçer kültürünün önemli temsilcilerinden olmuştur. “Yörükler” ve bu toplulukların “Yörük kültürü” yaşanan değişim ve dönüşüm süreçleriyle hızla kaybolmakta ve hayatımızdan çekilmektedir. Bu durum kendilerine özgü birçok kültürel deneyim ve pratiklerin bir başka ifadeyle somut ve somut olmayan kültürel miraslarının da kaybı anlamına gelmektedir. Nitekim, 2003 Yılında UNESCO tarafından kabul edilen “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi”nin “koruma yaklaşımları” bağlamında Türkiye Ulusal Envanteri’ne “Yaylacılık Geleneği” adı altında kaydedilen unsur, bu kültürün korunmasına yönelik çabaları ifade etmektedir.

Yörük kültürün bilgi, beceri, yaratı ve deneyimlerle dolu zengin dünyasında halk kültürünün temel unsurlarından biri olan müziğin de önemli bir yeri bulunmaktadır. Yörük müziğinin yaşayan temsilcilerinden birisi de Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kendisine “mahalli sanatçı” unvanı verilen, yerel ve ulusal alanda yapmakta olduğu çalışmalarla öne çıkan “İbradı (Antalya)” yöresi yerel sanatçısı Gülay Diri’dir. Bu alanda bir gelenek taşıyıcısı ve aktarıcısı olan Gülay Diri aynı zamanda kültürel belleğin önemli bir sözlü kaynağı konumundadır.

Bu bildiriye, kaybolmakta olan bir kültürün müziği ve bu müziğin yaşayan temsilcisi aracılığıyla geleneğin aktarımı konu edilecektir. Yerel kadın sanatçı Gülay Diri ile 2018-2021 yılları arasında farklı zamanlarda yüz yüze, telefonda ve internet üzerinden (Zoom aracılığıyla) gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yörükler, Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM), Geleneksel Müzik, Gelenek Aktarıcısı, Gülay Diri.

The Living Voice Of The Disappearing “Yörük” Culture: Gülay Diri

Abstract

Nomadic *Yörüks*, whose livelihood patterns are based on animal husbandry, and who migrate regularly between winter and plateaus (*kışlak-yaylak*) with their animals, have been among the important representatives of Anatolian nomad culture. “Yörükler” and “Nomadic *Yörük* culture” of these communities are rapidly disappearing and withdrawing from our lives with the processes of change and transformation. This situation means the loss of many cultural experiences and practices unique to them, in their tangible and intangible cultural heritage. As a matter of fact, in the context of "safeguarding approaches" of the "Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage" adopted by UNESCO in 2003, "Transhumance Tradition" recorded in the Turkey's National Inventory as efforts to safeguard this culture.

In the rich world of *yörük* culture full of knowledge, skills, creations and experiences, music, which is one of the basic elements of folk culture, has an important place. One of the living representatives of *yörük* music is Gülay Diri, a local artist of the "İbradı (Antalya)" region, who stands out with her local and national works and was given the title of "local artist" by the Ministry of Culture and Tourism. Gülay Diri, who is a tradition carrier and transmitter in this field, is also an important oral source of cultural memory.

In this paper, the music of a disappearing culture and the transmission of tradition through its living representative will be the subject. It is tried to be evaluated the data obtained as a result of in-depth interviews (face-to-face, over the phone and over the internet (via Zoom)) with local female artist Gülay Diri, at different times between 2018-2021.

Keywords: Nomadic *Yörüks*, Intangible Cultural Heritage (ICH), Traditional Music, Tradition Transmitter, Gülay Diri.

Tarihi Kaynaklar Işığında Kadın ve Müsikî

Gamze Köprülü

(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuarı)

Özet

Müsikî alanında etnomüzikoloji çalışmaları içerisinde yer bulan cinsiyet kavramı, kadının müsikî kimliğinin ortaya konulması bakımından önemli çalışma alanları sunar. Ancak çalışmalara bakıldığında kadının özellikle müsikî alanında varlıklarını ortaya koyacak kaynakların yetersizliği ve azlığı dikkati çeker. Diğer alanlarda olduğu gibi müsikî alanında da erkek egemen bir anlayış metodunun ortaya konması, gerek Türk müsikîsinde gerekse diğer dünya müsikîlerinde bunu açıkça gözler önüne sermektedir. Disiplinler arası çalışmalara bakıldığında da gerek edebiyat gerekse sanat tarihi, mimari, tarih vb. alanlarda kadının kimliği ve varlığı üzerine aydınlatıcı çalışmalara pek rastlanmaz ve kadın kimliği üzerine yapılan çalışmaların geçmişi ise çok ta geriye gitmez.

Bu çalışma disiplinler arası bir çalışma olup görsel kaynaklar esas alınarak hazırlanmıştır. Resim sanatı içerisinde yer alan minyatür sanatı ve geçmiş dönemlerde çalışmalar sonucu ulaşılan tarihi eserler araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ile geçmiş dönem içerisinde yer alan kadın figürünün görseller üzerinden müsikî alanında göstermiş oldukları faaliyetler ile kimliğinin ve konumunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Geriye dönük araştırma modelinin uygulandığı çalışmada analiz yöntemi ile durum tespitine gidilmiştir. Tarihi kaynak niteliğine sahip minyatürler ve kazılar sonucu elde edilen tarihi eserler içerisinde müsikî icrâ eden kadın figürlerine ait bulgular ile kadının da içerisinde bulunduğu -özellikle saray kültürü- kültür anlayışının ortaya konması önem arz etmektedir. Çalışma ulaşılabilen görseller ile sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: *Kimlik, Müsikî, Kadın, Minyatür, Tarihi Eser.*

Women and Music in The Light of Historical Resources

Abstract

The concept of gender, which is included in ethnomusicology studies in the field of music, offers important fields of study for revealing the musical identity of women. However, when looking at the studies, the insufficiency and scarcity of resources that will reveal the existence of women, especially in the field of music, draw attention. As in other fields, putting forward a male-dominated understanding method in the field of music clearly reveals this both in Turkish music and in other world music. Considering the interdisciplinary studies, both literature and art history, architecture, history and so on. There are hardly any enlightening studies on the identity and existence of women in the fields, and the history of studies on women's identity does not go far back.

This study is an interdisciplinary study and has been prepared on the basis of visual resources. Miniature art included in the art of painting and historical artifacts obtained as a result of studies in the past have been researched. With the findings obtained, it is aimed to reveal the identity and position of the female figure in the past period with the activities in the field of music through visuals. In the study in which the retrospective research model was applied, the situation was determined with the analysis method. Among the historical artifacts obtained as a result of historical source miniatures and excavations, it is important to reveal the understanding of culture, especially the palace culture, in which the woman is included with the findings of female figures performing music. The study is limited to the visuals that can be reached.

Keywords: *Identity, Music, Woman, Miniature, Historical Artifact.*

Sanat, Kimlik ve Kadın

Hatice Selen TEKİN

(Sakarya Üniversitesi, Devlet Konservatuarı)

Özet

Kadın, toplumun, dolayısıyla sanatın en önemli konularından biridir. Çünkü yaşamın niteliğini belirleyen bütünü içinde kadının duruşudur. Kadın toplumun temel dinamiklerindedir. Sanat, kadın ve toplum iç içedir.

Sanat, insanın, duyu ve düşüncelerini belli bir disiplin içinde ve estetik kaygıyla dışa vurmasıdır. Kadın özünde yer alan estetik bilinçle bilimde, edebiyatta, şiirde, romanda, müzikte sanatın her kolunda yer alabilir ve kendini ifade edebilir. Ama bu ifadelendirme toplumun özgürlükçü, eşitlikçi, demokratik, hümanist niteliğini yansıtır ve toplumun kimliğini bu çerçevede yaratan bir biçimde olmalıdır.

Kadının doğası gereği sanata yönelmesi ve kimliğini sanatla beslemesi onu ayrıcalıklı bir konuma getirir. Toplumun oluşumunda temel dinamik olan kadının sanatsal bir örgüyle kimliğini donatması, içinde bulunduğu topluma, ilerleme, zenginlik ve refah getirir.

Sanat, herşeyden önce gerekliliktir. "Sanat insanın dünyayı tanıyıp değiştirebilmesi için gereklidir"¹ ve "sanatın kendisi bir toplum gerçeğidir"². ErnstFisher, sanatın bireyleri toplumları aydınlatan büyüleyici bir güç olduğundan, sanatçının da bunu yansıtan bir büyücü olduğundan söz eder. Sanatın olduğu yerde düşünme idrak etme ve aydınlanma vardır.

Sanatı açıklayan en birincil konu ise estetizmdir. Sanat estetizmden ayrı tutulamaz. Estetizmin olmadığı yerde sanattan söz edilemez. Sanat ile estetizm arasında kopmaz bir bağ bulunur. Çünkü sanatın olduğu yerde estetik kaygılar vardır. Kadındaki estetizm kaygısı yapısal olarak yaptığı işlerle bütünleşir ve birer kompozisyon anlatan sanat eserleri ortaya çıkarabilir. Kadın her ne kadar geri planda bırakılmış olsa da tüm tarihinde bu yapısal duruşunu sergilemiştir.

Sanat estetik sınırlarını zorlayacaksa, kadınsı estetizm de sanata tutunmayı zorlamak durumundadır. Estetizmden kopuk kadın olamazsa, sanatta estetizmden kopuk olamaz. Kadının sanatla bağlantısı ve kimliğini tanımlaması tam da burada ortaya çıkar.

Bu çalışmada "sanat, kimlik ve kadın" konusu, kimlik, tanımlama, tanınma, yalın kimlik, giydirilmiş kimlik, yabancılaşma ve özgürleşme kavramları çerçevesinde değerlendirilecek, sonuçlar bu çerçevede yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kimlik, Kadın Kimliği, Sanat, Estetizm.

Art, Identity and Woman

Abstract

Woman is one of the most important subjects of society and therefore of art. Because what determines the quality of life is the posture of the woman in the whole. Woman is one of the fundamental dynamics of society. Art, women and society are intertwined.

Art is the expression of human feelings and thoughts in a certain discipline and with aesthetic concern. With the aesthetic consciousness in the woman, she can take place and express herself in every branch of art in science, literature, poetry, novels, and music. However, this expressions should be in a way that reflects the libertarian, egalitarian, democratic, humanist character of the society and creates the identity of the society within this frame work.

As a woman's natural orientation towards art and nurturing her identity with art makes her a privileged position. The woman, who is the basic dynamic in the formation of society, brings progress, wealth and prosperity to the society she lives in by filling her identity with an artistic knitting.

Art is first and foremost a necessity. "Art is necessary for man to know and change the world"³ and "art itself is a reality of society"⁴. Ernst Fisher mentions that art is a fascinating force that enlightens individuals and societies, and that the artist is a sorcerer who reflects this. Where there is art, there is thinking, understanding and enlightenment.

The primary subject that explains art is aestheticism. Art cannot be separated from aestheticism. Where there is no aestheticism, art cannot be mentioned. There is an inseparable link between art and aestheticism.

¹ErnstFisher;"Sanatın Gerekliliği", Sözcükler Yayınları, İstanbul, 2016, s. 29

²A.g.e, s. 64

³ ErnstFisher;"Sanatın Gerekliliği", Sözcükler Yayınları, İstanbul, 2016, s. 29

⁴ A.g.e, s. 64

Because where there is art, there are aesthetic concerns. Women's concern for aestheticism integrates with their structural work and can reveal works of art describing a composition. Although the woman is left in the background, she displayed this structural stance throughout her history.

If art is to push the boundaries of aesthetics, it has to force the clinging to art in feminine aestheticism. If there is no woman who is disconnected from aestheticism, she can not be disconnected from aestheticism in art. It is here that the connection of the woman with art and the definition of her identity emerges.

In this study, the subject of "art, identity and women" will be evaluated within the framework of the concepts of identity, identification, recognition, plain identity, clothed identity, alienation and emancipation. Results will be interpreted in this context.

Keywords: *Woman, Identity, Female Identity, Art, Aestheticism.*

Kadın Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Etik Sorunlara Bir Bakış

Safiye Yağcı

(Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)

Emel Funda Türkmen

(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Devlet Konservatuvarı)

Özet

Kadınlar günümüzde her alanda çalışmakta ve üretici nüfusun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Müzik alanında da oldukça fazla sayıda kadın sanatçı sahne, eğitim ve müzikal üretimleri ile müzik kültürümüze katkıda bulunmaktadır. Müzik eğitimi, profesyonel, amatör ve genel müzik eğitimi boyutlarıyla geniş bir alanı kapsamaktadır. Okul öncesinden akademik düzeye her boyutta görev alan kadın müzik öğretmenlerinin de bu alanda oldukça değerli katkılarda bulunduğu bilinmektedir. Öte yandan insanın üretim ve tüketim içerisinde bulunduğu her alanda etik kavramların irdelenmesi ve düzenlenmesi çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesi ve çalışanların çalışma koşullarının en iyi şekilde geliştirilebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, kadın müzik öğretmenlerinin, ilk, orta ve lise düzeylerinde çalıştıkları kurumlarda karşılaştıkları etik sorunlar irdelenmeye çalışılmıştır. Bu sorunlar, kurum yöneticileri, meslektaşları, öğrencileri, mesleğinin uygulaması ile ilgili etik sorunlar başlıklarında ele alınmış, kadın müzik eğitimcilerinin yaşadıkları sorunlar, söz konusu başlıklar altındaki değerler dikkate alınarak irdelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada etik sorunlar, kadın müzik öğretmenleri açısından incelenmiş, etik değerler ise, Nihal Tunca (2012) tarafından geliştirilen "İlköğretim Öğretmenleri İçin Mesleki Değerler Ölçeğinin Geliştirilmesi ve İlköğretim Öğretmenlerinin Mesleki Değerlerinin Belirlenmesi" ölçeğinde yer alan temalar dikkate alınarak oluşturulmuştur. Tunca (2012)'nin ölçeğindeki, değerlere yönelik davranışlar araştırmaya uyarlanmış ve müzik öğretmenlerinin etik sorunları bu değerlere göre tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma, kadın müzik öğretmenlerinin sorunlarına odaklanması ve sorunlarının tespitine katkıda bulunması açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Kadın Müzik Öğretmenleri, Kadın Öğretmenler, Etik Sorunları, Müzik Öğretmenleri ve Etik.

An Overlook to the Ethical Problems Faced by Female Music Teachers

Abstract

Today, women's identity works in every field and constitutes an important part of the productive population. In the field of music, many female artists contribute to our music culture with their performances, educational and musical productions. It is known that female music teachers have also made valuable contributions in this field. On the other hand, examining and organizing ethical concepts in every field where human beings are involved in production and consumption is of great importance in terms of conducting healthier studies and improving the working conditions of employees in the best way.

In this study, the ethical problems faced by female music teachers in their institutions were tried to be examined. These problems were discussed under the headings of institution managers, colleagues, students, ethical problems related to the practice of their profession, and these problems experienced by female music educators were tried to be examined by taking into account the values under these headings. In the study, ethical problems were examined in terms of female music teachers, and ethical values were formed by taking into account of the themes included in the "Development of the Occupational Values Scale for Primary Education Teachers and Determination of the Occupational Values of Primary School Teachers" scale developed by Nihal Tunca (2012). Values-oriented behaviors in the scale of Tunca (2012) were adapted to the research and the ethical problems of music teachers were tried to be determined according to these values. The research is important in terms of focusing on the problems of female music teachers and contributing to the determination of their problems.

Keywords: Female Music Teachers, Female Teachers, Ethical Problems, Music Teachers and Ethics.

Piyanist, Eğitimci ve Besteci Kimliğiyle Meliha Doğuduyal

Hazan KURTASLAN & Ezgi ÖZYÖRÜK
(Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Özet

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Atatürk'ün öncülüğünde pek çok sanat alanında yenileşme hareketleri başlamıştır. Müzik sanatındaki başlıca gelişmeler; var olan müzik kurumlarının yenilenmesi ve yeni kurumların açılması, Avrupa'ya eğitim almak üzere Türk öğrencilerin gönderilmesi, Avrupa'dan eğitimcilerin Türkiye'ye getirtilerek Batı müziğinin Türkiye'ye tanıtılması, Türk Müziğine yönelik derleme çalışmalarının başlatılması olarak sıralanabilir. Cumhuriyet dönemiyle birlikte Avrupa'da eğitim görmüş Türk müzisyenlerin bir kısmı ülkeye geri dönerek besteleriyle ve eğitimcilik yönleriyle Türk müziğine katkı sağlamışlardır. Bestecilik, kuramcılık ve solistlik eğitimi alan Türk müzisyenler ülkenin çoksesli müziğinin gelişimine önemli ölçüde katkı sağlamışlardır. Cumhuriyet döneminin yetiştirmiş olduğu son dönem bestecilerinden biri olan Meliha Doğuduyal, müzikle üç yaşında tanışmıştır. Ortaokul yıllarında piyanoya başlamıştır. Daha sonra İstanbul Devlet Konservatuarı piyano bölümünden mezun olmuştur. Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik derecesini kompozisyon alanından almıştır. Daha sonra kompozisyon çalışmalarını Hollanda Lahey Kraliyet Konservatuarı'nın kompozisyon bölümünde sürdürmüştür. Besteci, piyanist ve eğitimci kimliğiyle uluslararası müzik çevrelerince takdir görmüş bir sanatçı olan Meliha Doğuduyal, Türkiye'ye döndükten sonra İstanbul Belediye Konservatuarı'nda korepetitör olarak, İstanbul Devlet Tiyatrosu'nun müzikallerinde piyanist ve müzik direktörü olarak görev yapmıştır. Bunu yanı sıra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda öğretim görevlisi olarak piyano, solfej ve armoni dersleri vermiştir. Sanatçının solo enstrümandan orkestraya, geleneksel Türk çalgılarından elektronik müziğe, çocuk şarkılarından tiyatro ve film müzikleri olmak üzere çok sayıda bestesi bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında Doğuduyal'ın bestecilik, eğitimcilik, solistlik yönlerini ortaya koymak amacıyla biyografi analizi deseni kullanılmıştır. Araştırma Nitel bir araştırma olup, veriler doküman inceleme yoluyla toplanmış, betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmadan Doğuduyal'ın; Orkestra, Oda Müziği, Şan ve Piyano, Film ve Tiyatro, Solo şarkı ve Çocuk Koroları için Şarkılardan oluşan eserlerinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca akustik ve elektro akustik eserlerinin bulunduğu, bazı eserlerinin ısmarlama eser olduğu ve "Müzikten Söze" adlı bir kitabının bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Piyano Eğitimi, Türk Müziği, Besteci, Meliha Doğuduyal.

Meliha Doğuduyal with Pianist, Pedagogue and Composer Identity

Abstract

With the establishment of the Republic, innovation movements in many art fields started under the leadership of Atatürk. Major developments in the art of music; Renovation of existing music institutions and opening new institutions, sending Turkish students to Europe for education, introducing Western music to Turkey by bringing educators from Europe to Turkey, initiating compilation studies for Turkish Music. With the Republican era, some of the Turkish musicians who were educated in Europe returned to the country and contributed to Turkish music with their compositions and educational aspects. Turkish musicians, who studied composing, theoretical and soloists, contributed significantly to the development of the country's polyphonic music. Meliha Doğuduyal, one of the last composers of the Republican era, met music at the age of three. She started playing piano in his secondary school years. Later, she graduated from Istanbul State Conservatory piano department. She received her Master's and Proficiency in Arts degree from the field of composition. Later, she continued her composition studies in the composition department of the Netherlands Hague Royal Conservatory. Meliha Doğuduyal, an artist appreciated by international music circles as a composer, pianist and instructor, returned to Turkey as a corpeteer at the Istanbul Municipal Conservatory and as a pianist and music director in the musicals of the Istanbul State Theater. In addition, she gave piano, solfege and harmony lessons as a lecturer at Mimar Sinan Fine Arts University State Conservatory. The artist has many compositions from solo instrument to orchestra, from traditional Turkish instruments to electronic music, from children's songs to theater and film music.

Within the scope of the research, biography analysis design was used to reveal Doğuduyal's composing, educational and soloist aspects. The research is a qualitative research, the data were collected through document analysis and analyzed through descriptive analysis. In the research; it has been determined that she has works consisting of Orchestra, Chamber Music, Singing and Piano, Film and Theater, Solo Song and Songs for Children's Choirs. In addition, it was determined that she had acoustic and electro acoustic works, some of her works were bespoke works and she had a book named "From Music to Words".

Keywords: Music, Piano Education, Turkish Music, Composer, Meliha Doğuduyal.

Türkiye’de Konservatuvar Viyola Eğitiminin Başlangıcı ve Viyola Eğitim Programlarını Uygulayan Akademisyenler

Natalya KIRCA

(Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü)

Özet

Türkiye’de 1914 yılında ilk konservatuvar kuruldu ve Darülbedayi adı verildi. 1916 yılında yürürlüğüne giren Musiki Encümeni ve Darülhan Talimatnamesinin çerçevesinde önce erkekler sonra da hanımlar dört yıllık süren eğitim görmeye başladılar. İlk uygulanan programda doğu ve batı müziğinin konuları bir araya getirilmiştir. Bir yıl sonra erkekler bölümü kapatılır, doğu müziği aletlerinin öğretimini yapan kadın bölümü kısa bir süre daha varlığını sürdürür. 1923 yılında Musiki Encümeni kaldırılır. 1924 yılında Ankara’da Musiki Muallim Mektebi açılır. Mektebin ilk müdürü Cumhurbaşkanlığı Orkestrası Şefi Osman Zeki Üngör olur. Musiki Muallim Mektebinde eğitim süresi dört yıldır ve son sınıf uygulamaya ayrılmıştır. Öğrenebilecek çalgılar keman, piyano, flüt ve viyolonseldir. Ankara’ya alman besteci Paul Hindemith’i Devlet Konservatuvarını kurmak için uzman olarak getirilmiştir. 1924 yılında kurulmuş olan Musiki Muallim Mektebi, 1936’ da Ankara Devlet Konservatuvarı’na dönüştürülmüştür.

Prof. Betil Başeğmezler Ankara Devlet Konservatuvarında Jules Higny’ nin öğrencisi idi. Daha sonra konservatuvara öğretim elemanı yetiştirmek üzere açılan devlet bursu aracılığıyla Londra’ya gitti. “Royal Collage of Music”de F. Riddle ile dört yıl çalıştı. Daha sonra Siena’da (İtalya) “Accademia Chigiana”da B.Giuranna ile çalıştı. Türkiye’ye döndükten sonra Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda viyola öğretmenliği yapmaya başladı.

Çalışmada Prof. Betil Başeğmezler, Prof. Bige Bediz Kınıklı, Prof. Dr. Evren Bilgenoğlu, Prof. Burcu Yazıcı, Prof. Beste Tıknaz Modiri gibi viyola eğitimcilerinin viyola eğitimine yaptığı katkılar değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Musiki Muallim Mektebi, Viyola Eğitimi, Viyola Eğitimciler.

Academicians Applying The Beginning of Conservatory Viola Education and Training Programs in Turkey

Abstract

The first conservatory was established in Turkey in 1914 and was named Darülbedayi. Within the framework of the Music Committee and the Darülhan Instruction, which entered into force in 1916, first men and then women began to receive a four-year education. In the first program, the subjects of eastern and western music were brought together. A year later, the men's department is closed, and the women's department, which teaches eastern music instruments, continues to exist for a short time. In 1923, the Music Council was abolished. In 1924, the Music Teachers School was opened in Ankara. The first director of the school is Osman Zeki Üngör, the Chief of the Presidential Orchestra. The education period in the School of Music Teachers is four years and the last year is reserved for practice. The instruments that can learn are violin, piano, flute and cello. German composer Paul Hindemith was brought to Ankara as an expert to establish the State Conservatory. The Music Teachers School, which was established in 1924, was transformed into the Ankara State Conservatory in 1936.

Prof. Betil Başeğmezler was a student of Jules Higny at Ankara State Conservatory. Later, he went to London through a state scholarship to train lecturers for the conservatory. He worked with F. Riddle for four years in "Royal Collage of Music". Later he worked with B. Giuranna in "Accademia Chigiana" in Siena (Italy). After returning to Turkey, he started teaching viola at Hacettepe University State Conservatory.

The contributions of viola educators such as Prof. Betil Başeğmezler, Prof. Bige Bediz Kınıklı, Prof. Dr. Evren Bilgenoğlu, Prof. Burcu Yazıcı, Prof. Beste Tıknaz Modiri to viola education are being evaluated.

Keywords: Music Teachers School, Viola Education, Viola Educators.

The Missing Puzzle: A Portrait of a Macedonian Woman Musician on Traditional Musical Instruments

Ivona Opetcheska Tatarchevska

(Directorate for Protection of Cultural Heritage)

Abstract

The position of women in Macedonia in the first half of the 20th century depends on her position in the family and household, and this position was directly related to patriarchal residence, property and legal relations and the system of authority in traditional not only in rural, but also in urban society. Clear gender and age divisions in the family as well as in society, were very important in this regard. Women in Macedonian society were under enormous pressure of social control and their future also depended on social and property differences. This attitude towards women's freedom and the right to choose began to change after the Second World War, but this did not mean a change in the perception of the women position in society. The essence of this presentation is to show the Macedonian view of the status of women musicians on traditional music instruments. Throughout the written sources of 20th century, there is no description of any female musician, although for the women who play classical musical instruments such as the piano, there are some information that date back to the early 1920s, but there is no study or at least a description of the female musician, nor as a professional or amateurs. In the 1990s a project revealed a female tambura player (in the village of Jargulica), in 2010 a girl bagpiper appeared on the Macedonian music scene, but we did not see any single study about them, again.

With this paper we will eliminate this shortcoming, starting from the portrait of a young women, multi-talented musician who broke many stereotypes, not only the fact that she is a woman, or that she is a Roma from a smaller environment in the big capital, but mostly with the fact that in the professional ensemble Tanec she was the only female conductor of the orchestra of folk instruments, mastering every instrument used, both theoretically and practically. Gender as an identity in the Macedonian folk culture contributes to rounding off and illuminating the image of the patriarchal model that ruled in Macedonian society for centuries, and whose features are visible today, along with its departures. We believe that being aware of the many restrictive and discriminatory patterns that were characteristic of society, in addition to the level of resistance to changing traditions (by men as privileged), contributes to their continuous transformation, and all that as a result of changes in the cultural, economic, political and social circumstances in which we live.

Keywords: *Macedonian traditional music, women Roman musician, gender, female player.*

Bulmacanın Kayıp Parçası : Makedon Bir Kadın Müzisyenin Geleneksel Çalgılar Üzerine Bir Portresi

Özet

20. yüzyılın ilk yarısında Makedonya'da kadının konumu, aile ve hane halkı içindeki konumuna bağlıydı ve bu konum, ataerkil ikametgah, mülkiyet ve yasal ilişkiler ve sadece kırsalda değil aynı zamanda kentsel toplumda da geleneksel otorite sistemi ile doğrudan ilişkiliydi. Ailede olduğu kadar toplumda da net cinsiyet ve yaş ayrımları bu açıdan çok önemliydi. Makedon toplumundaki kadınlar muazzam bir sosyal kontrol baskısı altındaydı ve geleceklere de sosyal ve mülkiyet farklılıklarına bağlıydı. Kadın özgürlüğüne ve seçme hakkına yönelik bu tutum, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra değişmeye başladı, ancak bu, kadının toplumdaki konumuna ilişkin algıda bir değişiklik anlamına gelmiyordu. Bu sunumun özü, kadın müzisyenlerin geleneksel çalgılar üzerindeki durumuna ilişkin Makedon bakışını göstermektedir. 20. yüzyılın yazılı kaynaklarında hiçbir kadın müzisyen betimlemesi bulunmamakla birlikte, piyano gibi klasik müzik aletlerini çalan kadınlar için 1920'lerin başlarına kadar uzanan birtakım bilgiler vardır, ancak bu konuda kadın müzisyeni betimleyen profesyonel veya amatör herhangi bir çalışma yoktur. 1990'larda yapılan Jargulica köyünde yapılan bir proje bir kadın tambura sanatçısını ortaya çıkardı. Yine 2010'da Makedon müzik sahnesinde bir gaydacı kız belirdi, ancak onlar hakkında da bir daha tek bir çalışma dahi görülemedi.

Bu makale ile, sadece kadın olduğu ya da başkente göre daha küçük bir çevreden gelen bir Roman olduğu gerçeğinden değil, daha çok Tanec'in profesyonel toplulukta halk çalgıları orkestrasının tek kadın şefi olması, hem teorik hem de pratik olarak kullanılan her enstrümana hakim olması gerçeğinden yola çıkarak, birçok klişeyi kıran bu genç yetenekli kadının portresini merkeze alarak bu eksikliği ortadan kaldıracaktır. Makedonya halk kültüründe bir kimlik olarak toplumsal cinsiyet, Makedon toplumunda yüzyıllardır hüküm süren ve günümüzde özellikleri

görünen ataerkil modelin farklılaşmasıyla birlikte sona ermeye doğru gitmesine ve bu anlamda bir aydınlanmaya katkı sağlamaktadır. Değişen geleneklere özellikle erkekler tarafından gösterilen karşı direnç düzeyine ek olarak, toplumun karakteristiği olan birçok kısıtlayıcı ve ayrımcı modelin farkında olmanın, onların devam eden dönüşümüne katkıda bulunduğuna ve içinde yaşadığımız kültürel, ekonomik, politik ve sosyal koşullardaki değişikliklerin bir sonucu olduğuna inanıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Makedonya geleneksel müziği, kadın romen müzisyen, toplumsal cinsiyet, kadın enstrümanist

Women, Music ensemble, and the Social Organization of Traditional Yoruba Society

Bayo Ogunyemi

(Department of Music Mountain Top University)

Abstract

The women fold in Yoruba land of Southwest Nigeria, forms a part of the community engaging in the business of forming and sustaining the society. These women employ spoken verses, chants, song text, imagery, anecdotes and other modes of oral literature and verbal arts in shaping the society. Femininity, like masculinity, as an integral part of musical arts in Yorùbá land has a fundamental place in the organization of the society. The cosmology and philosophy world of the Yorùbá validate the women folds. This article intends to detail the place of Yorùbá women in the social organization of the Yorùbá society using their musical arts. Focus will be on music ensembles own and patron by women. Critical examination of song text of some selected women musical ensembles will be done with a view of knowing the relevance of the musical and lyrical content to the sustainability of the society. Exploring ethnomusicological approach, the paper relies on archival and ethnographic sources to extrapolate the primary data from some selected women ensemble in Lagos metropolis. With bibliography evidence serves as secondary data, the paper argues that the women fold like their male counterpart are an integral part of social formation in Yorùbá land as evident in their musical arts. Women employing musical properties of songs, dance, mime, poetry and others have helped in the propagation of good deeds, moral, Yorùbá values and ethos that are pre-requisites to building a wholesome society. The study thus recommends more musical and cultural research of the various women cultural practices of Yorùbá heritage with a view to re-positioning the African female fold in the global world.

Keywords: *Sàbàrikòlò, Iga Ìdúnùngánràn, Femininity, Cosmology, Ethnomusicology.*

Kadınlar, Müzik Topluluğu ve Geleneksel Yoruba Topluluğu'nun Sosyal Organizasyonu

Özet

Güney Batı Nijerya'nın Yoruba topraklarında kadınlar, toplumu oluşturma ve sürdürme işiyle uğraşan topluluğun bir parçasını oluşturmaktadır. Bu kadınlar toplumu şekillendirmek için dizeler, ilahiler, şarkı metinleri, imgeler, anekdotlar, edebiyat ve diğer sözlü sanat biçimlerini kullanırlar. Yoruba topraklarında kadın olgusu -tıpkı erkek olgusu gibi- müzikal sanatların ayrılmaz bir parçası olarak toplumun yapılanmasında temel bir yere sahiptir. Yoruba'nın kozmoloji ve felsefe dünyası da bu düşüncüyü desteklemektedir. Bu makale, onların müzik pratikleri üzerinden Yoruba toplumunun sosyal yapısı içerisinde kadının yerini detaylandırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada kadınlara ait müzik topluluklarına odaklanılacaktır. Müzik ve lirik içeriğin, toplumun sürdürülebilirliği ile ilgisini anlamlandırmak amacıyla seçilmiş bazı kadın müzik topluluklarının şarkı metinlerinin eleştirel incelemesi yapılacaktır. Makale, başkent Lagos'tan seçilen bazı kadın müzik topluluklarından elde edilmiş birincil verilerden bir sonuca ulaşabilmek için etnomüzikolojik yaklaşımla arşivlere ve etnografik kaynaklara dayandırılmaktadır. İkinci sırada hizmet eden bibliyografya verileri Yoruba topraklarındaki sosyal ve müzikal yapıda kadınların, tıpkı erkek meslektaşları gibi toplumun ayrılmaz bir parçası olduğunu savunmaktadır. Şarkı, dans, pandomim, şiir gibi ürünlerin müzikal özelliklerini kullanan kadınlar, sağlıklı bir toplum inşa etmenin ön koşulu olan iyi eylemlerin, ahlakın ve Yoruba'ya ait değerlerin yayılmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çalışma, küresel dünyada *Afrikalı Kadın* algısını yeniden konumlandırmak için Yoruba'nın kültürel-müzikal mirasındaki *kadın*'ın daha fazla araştırılmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Sàbàrikòlò, Iga Ìdúnùngánràn, Kadınlık, Kozmoloji, Etnomüzikoloji.*

Reconnecting and Mobilizing the Chain of Gulf Migration and Kattu Pattu

Mohamed Haseeb N

(Mangalore University, Mangalore. PSMO College Tirurangadi)

Abstract

Mappilas, the Muslim community of the southwest coast of Kerala evolved as a result of pre and post-Islamic Arab trade contacts. Gulf migrations since 1970's from Malabar popularized a separate musical genre "Kattu Pattu" or Letter songs among the Mappilas. Rooted in Kerala's connection to the Gulf, Kattu Pattu is a part of the wider genre of Mappila song. The lyrics and melodies commemorate the collective memory of sacrifices made by immigrants; the people who worked hard to help develop their state, and to make it a more prosperous place for future generation to live. The famous poet S.A. Jameel composed "Dubai Kattu Pattu" in 1976. It highlights the emotional sufferings and psychological trauma among the wives and families of Mappila migrants working in the Gulf. The wives of those migrants, "one million left behind in Kerala" (1970-2020) and known locally as "Gulf wives". Letter songs are the mixture of migration, emotion, and music of these Gulf wives. This paper considers the historical importance of letter songs, in the context of the history of the Mappila trade in the Arabian Sea. This is an attempt to understand the missing link between music and migration within the Indian Ocean framework. Also, made a comparative study on letter songs composed during the first half of the 20th century and since the 1970s by analyzing the socio-economic and historical condition of the Mappila community. This paper makes use of a musical lens to conceptualize letter songs as the flip side of the "Kerala Model of Development" and to identify the musical hermeneutics during the time of "transnational migration in transition".

Keywords: *Kattu Pattu, Gulf wives, transnational migration, Mappila, Kerala Model, musical hermenutics*

Körfez Göç Zinciri ve Kattu Pattu'nun Yeniden Bağlanması ve Harekete Geçirilmesi

Özet

Kerala'nın güneybatı kıyısındaki Müslüman cemaati Mappilas, İslam öncesi ve sonrası Arap ticaretinin temaslarının bir sonucu olarak gelişti. 1970'lerden beri Malabar'dan yapılan körfez göçleri, Mappilalar arasında ayrı bir müzik türü olan "Kattu Pattu" veya "Letter" şarkılarını popüler hale getirdi. Kerala'nın Körfez bağlantısına dayanan Kattu Pattu, Mappila şarkısının daha geniş türünün bir parçasıdır. Sözler ve melodiler göçmenler tarafından yapılan fedakarlıkların kolektif hafızasını, devletlerini geliştirmeye yardımcı olmak ve orayı gelecek nesiller için daha yaşanılabilir bir yer haline getirmek için çok çalışan insanları anıyor. Ünlü şair S.A. Jameel, 1976 yılında "Dubai Kattu Pattu"yu bestelemiştir. Körfez'de çalışan Mappila göçmenlerinin eşleri ve aileleri arasındaki duygusal acıları ve psikolojik travmayı vurgulamaktadır. Bu göçmenlerin eşleri, "Kerala'da bir milyon geride kaldı" (1970-2020) ve yerel olarak "Körfez eşleri" olarak biliniyorlar. Letter şarkıları, bu Körfez eşlerinin göç, duygu ve müziğinin karışımıdır. Bu makale, Arap Denizi'ndeki Mappila ticaretinin tarihi bağlamında Letter şarkılarının tarihsel önemini ele almaktadır. Bu, Hint Okyanusu çerçevesinde müzik ve göç arasındaki eksik bağı anlama girişimidir. Ayrıca, Mappila topluluğunun sosyo-ekonomik ve tarihsel durumunu analiz edilerek 20. yüzyılın ilk yarısında ve 1970'lerden beri bestelenen Letter şarkıları üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma yapıldı. Bu makale, Letter şarkılarını "Kerala Gelişim Modeli" nin diğer yüzü olarak kavramsallaştırmak ve "geçiş halindeki ulus ötesi göç" sırasında müzikal hermenetik tanımlamak için bir müzik merceğinden yararlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kattu Pattu, Gulf kadınları, transnasyonal göç, Mappila, Kerala Model, musical hermenetik*

Female Musical Performance in the Spanish Cinema during the Franco's Regime (1939-1975)

Virginia Sánchez Rodríguez

(University of Castilla-La Mancha, CIDoM-Unidad Asociada al CSIC (Spain))

Abstract

Musical composition and performance have been developed mainly by men in western civilization. This reality, on occasions, has been reflected through cinema because the audiovisual media can show the configuration and social patterns of different historical moments. But, at the same time -and even in the case of a minority-, some films also show gender roles in these contexts and even present female ties to the musical world.

Considering that circumstance, in this paper we make an approach to the female musical presence in Spain through the cinema in the middle of the 20th century, specifically during the Franco's dictatorship (1939-1975). First of all, we must mention that, around Spanish popular music, women have been linked, mainly, to singing. By contrast, we can affirm that, in the cultured context, the female figure appears almost exclusively associated with singing and with some instruments that were well regarded, especially the piano. All this has its own reflection through the audio-visual media of that historical moment.

During the Franco's Regime -the dictatorial system that ruled Spain between 1939 and 1975- music achieved a great visibility within the cinema and the female figure is represented unevenly. After the analysis of more than a hundred films, we can verify the reiteration of two priority women in music links. On the one hand, there is a great role in the case of women starring musical numbers of singings testimonies of popular, traditional and urban music. On the other hand, there are also women linked to the instrumental interpretation of cultured music, mainly around the piano, and, although these scenes are less numerous, they are representative for their social and ideological value.

According to this situation, in this paper we study the connection of women to instrumental interpretation through Spanish cinema produced during the Franco regime (1939-1975). First, we make an approach to the situation of women in Spain in the mid-twentieth century and their attachment to music. Second, we show that the greatest female connection to interpretation occurs around singing in the popular sphere and the playing the piano in the cultured sphere. Finally, the way in which women appears linked to the performance of the piano is analyzed and it is shown that the main connection of women to this instrument occurs as a part of the entertainment at home, that is, devoid of any type of intellectual claim.

Keywords: *Cinema, music, women musicians, Franco Regime, Spain.*

Franco Rejimi Sırasında İspanyol Sinemasında Kadın Müzikal Performansı (1939-1975)

Özet

Müzik kompozisyonu ve performans, esas olarak batı medeniyetinde erkekler tarafından geliştirilmiştir. Bu gerçeklik, zaman zaman sinema aracılığıyla yansıtılmıştır, çünkü görsel-işitsel medya, farklı tarihsel anların konfigürasyonunu ve sosyal kalıplarını gösterebilir. Ancak aynı zamanda - bir azınlık durumunda dahi- bazı filmler bu bağlamlarda toplumsal cinsiyet rolleri de gösterir ve hatta müzik dünyası ve kadınlar arasındaki bağı ortaya koyar.

Bu makalede, söz konusu durum göz önünde bulundurularak, özellikle Franco'nun diktatörlüğü sırasında (1939-1975), 20. yüzyılın ortalarında, İspanya'daki kadınların müzikal varlığına sinema aracılığıyla bir yaklaşım getiriyoruz. Her şeyden önce, İspanyol popüler müziği etrafında kadınların özellikle şarkı söylemekle bağlantılı olduğunu belirtmeliyiz. Aksine, kültür bağlamında, kadın figürünün neredeyse tamamen şarkı söylemekle ve bazı enstrümanlarla, özellikle de piyano ile ilişkili görüldüğünü doğrulayabiliriz, ki tüm verilerin o tarihsel anın görsel-işitsel medyası aracılığıyla yansımaları bulunmaktadır.

Franco'nun rejimi sırasında - 1939-1975 arasında İspanya'yı yöneten diktatörlük sistemi – müzik, sinemada büyük bir görünürlük kazandı ve bu görünürlükte kadın figürü dengesiz bir şekilde temsil edilir. Yüzden fazla filmin analizinden sonra, müzikle bağlantı noktasında kadınlarla ilgili öne çıkan iki özellikten bahsedebiliriz. Bir yandan, popüler, geleneksel ve şehir müziğinin tanıklıklarında sayısız şarkı söyleyen kadınlar, öte yandan, kültürlü müziğin enstrümantal yorumuyla bağlantılı kadınlar, az sayıda sosyal ve ideolojik değerlerinin temsilciliğinin yanısıra özellikle piyano performansında.

Sonuç olarak, bu yazıda, Franco rejimi (1939-1975) döneminde üretilen İspanyol sineması aracılığıyla kadınların araçsal yorumla bağlantısını inceliyoruz. İlk olarak, yirminci yüzyılın ortalarında İspanya'da kadınların durumuna ve müziğe olan bağlılıklarına bir yaklaşım getiriyoruz. İkinci olarak, en büyük kadın bağlantısının popüler alanda şarkı söyleme ve kültür alanında piyano çalma etrafında oluştuğunu gösteriyoruz. Son olarak, kadınların piyanonun performansı ile bağlantılı görünme biçimleri incelenmiş ve kadınların bu enstrümanla ana bağlantısının, evdeki eğlencenin bir parçası olarak, yani herhangi bir entelektüel iddiadan yoksun olduğu gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, müzik, kadın müzisyenler, Franco Rejim, İspanya